

משניות סדר נשים

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת שלום בין איש לאשתו לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2024

הובא לדפוס באמצעות \LaTeX ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דְבַר תְּקֻלָּה עַל יְדֵי וְלֹא אֶכְשֶׁל
בְּדַבֵּר הִלְכָה וַיִּשְׁמָחוּ בִּי חֲבִירֵי וְלֹא אֹמֵר עַל טְהוֹר טָמֵא וְלֹא עַל
טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל מִתֵּר אֶסּוּר וְלֹא עַל אֶסּוּר מִתֵּר וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבִירֵי
בְּדַבֵּר הִלְכָה וַאֲשַׁמַּח בָּהֶם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה:
גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הִנְנִי רוֹצֶה לְלַמֹּד כְּדֵי שֶׁיֵּבִיאֵנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׁרוֹת וְלִידי יְדִיעַת הַתּוֹרָה וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוא וּשְׁכִינָתוֹ בְּדַחֲלֵנוּ וּרְחִימוּ וְיֵהִי נֹעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר נשים

יש בו ז' מסכתות וזהו סדורן

א יבמות טז פרקים ב כתובות יג פרקים ג קדושין
יד פרקים ד גיטין ט פרקים ה סוטה ט פרקים ו נדרים
ז נזיר ט פרקים ח הכל ע"א פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא

יבמות כתובות נדרים נזיר סוטה גיטין קדושין

אבל הר"ם סידר גיטין אחר נזיר

ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת יבמות

יום יוד

פרק א

חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצָרוֹת צְרוּתֵיהֶן
מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם וְאֵלוֹ הֵן
בִּתּוֹ וְבִת בִּתּוֹ וְבִת בְּנוֹ בֵּת אִשְׁתּוֹ וְבִת בְּנֵהּ וְבִת בָּתָּהּ
חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמִיו אַחֲוָתוֹ מֵאִמּוֹ וְאֶחָת
אִמּוֹ וְאֶחָת אִשְׁתּוֹ וְאִשְׁת אָחִיו מֵאִמּוֹ וְאִשְׁת אָחִיו שֶׁלֹּא
הָיָה בְּעוֹלָמוֹ וְכָלָתוֹ הָרִי אֵלּוֹ פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצָרוֹת
צְרוּתֵיהֶן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם וְכָלֵן
אִם מֵתוֹ אוֹ מֵאִנּוֹ אוֹ נִתְגַּרְשׁוֹ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִיּוֹת
צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת וְאִי אֶתָּה יָכוֹל לוֹמַר בְּחֲמוֹתוֹ (וּבָאִם
חֲמוֹתוֹ) וּבָאִם חֲמִיו שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִיּוֹת אוֹ שֶׁמָּאִנּוֹ:

ב כֵּיצַד פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן הֵיטָה בִּתּוֹ אוֹ אַחַת מִכָּל
הָעֵרִיּוֹת הָאֵלּוֹ נִשְׁוֵאָה לְאָחִיו וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת
כַּשֵּׁם שֶׁבִּתּוֹ פְּטוּרָה כִּד צָרָתָה פְּטוּרָה הֵלֵכָה צָרָת בִּתּוֹ
וְנִשְׁוֵאת לְאָחִיו הַשֵּׁנִי וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת כַּשֵּׁם שֶׁצָּרָת
בִּתּוֹ פְּטוּרָה כִּד צָרָת צָרָתָה פְּטוּרָה אֶפִּילוּ הֵן מֵאָה
כֵּיצַד אִם מֵתוּ צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת הֵיטָה בִּתּוֹ אוֹ אַחַת מִכָּל
הָעֵרִיּוֹת הָאֵלּוֹ נִשְׁוֵאָה לְאָחִיו וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת מֵתָה
בִּתּוֹ אוֹ נִתְגַּרְשָׁה וְאַחֵר כִּד מֵת אָחִיו צָרָתָה מִתְּרָת וְכָל
הַיְכוּלָה לְמֵאֵן וְלֹא מִיָּאֵנָה צָרָתָה חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתִּיבָמַת:

^א שש עריות חמורות מאלו. מפני שנשואות לאחרים צרותיהן מתרות. אמו. ואשת אביו. ואחות אביו. אחותו מאביו. ואשת אחי אביו. ואשת אחיו מאביו:

^ד בית שמאי מתירין הצרות לאחים. ובית הלל אוסרין. חלצו. בית שמאי פוסלין מן הכהנה. ובית הלל מכשירין. נתיבמו בית שמאי מכשירין. ובית הלל פוסלין. אף על פי שאלו (אוסרין ואלו מתירין. אלו) פוסלין ואלו מכשירין. לא נמנעו בית שמאי מלשא נשים מבית הלל. ולא בית הלל מבית שמאי. כל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין. לא נמנעו עושין טהרות. אלו על גבי אלו:

פרק ב

כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו. שני אחים ומת אחד מהם. ונולד להם אח. ואחר כך יבם השני את אשת אחיו ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. שניה חולצת ולא מתבטלת:

^ב שני אחים ומת אחד מהן. ויבם השני את אשת אחיו. ואחר כך נולד להן אח ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. השניה חולצת ולא מתבטלת. רבי

שמעון אומר מיבם לאיזו מהן שירצה. או חולץ לאיזו
מהן שירצה:

א כלל אמרו ביבמה. כל שהיא אסורה אסור ערוה
לא חולצת ולא מתיבמת. (אסורה) אסור מצוה ואסור
קדושה. חולצת ולא מתיבמת. אחותה שהיא יבמתה.
חולצת או מתיבמת:

ד אסור מצוה שניות מדברי סופרים. אסור קדושה
אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת
ונתינה לישראל. ובת ישראל לנתין וממזר:

ה מי שיש לו אח מכל מקום. זקק את אשת אחיו
ליבום. ואחיו לכל דבר. חוץ ממי שיש לו מן השפחה
ומן הנכרית. מי שיש לו בן מכל מקום. פוטר אשת אביו
מן היבום. וחייב על מכתו ועל קללתו. ובנו לכל דבר.
חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

ו מי שקדש אחת משתי אחיות. ואינו יודע איזה מהן
קדש. נותן גט לזו וגט לזו. מת ולו אח אחד. חולץ
לשתייהן. היו לו שנים. אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו
וכנסו. אין מוציאין מידם:

ז שנים שקדשו שתי אחיות. זה אינו יודע איזו קדש.
וזה אינו יודע איזו קדש. זה נותן שני גטין. וזה נותן שני
גטין. מתו. לזה אח ולזה אח. זה חולץ לשתייהן. וזה חולץ

לשתייהן. לזה אחד. ולזה שנים. היחיד חולץ לשתייהן. והשנים אחד חולץ. ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם. לזה שנים ולזה שנים. אחיו של זה חולץ לאחת. ואחיו של זה חולץ לאחת. אחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. ואחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. קדמו שנים וחלצו. לא ייבמו השנים. אלא אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם:

ח מצוה בגדול ליבם. ואם קדם הקטן זכה. הנטען על השפחה ונשתחררה. או על הנכרית ונתגירה. הרי זה לא יכנס. ואם כנס אין מוציאין מידו. הנטען על אשת איש. והוציאוה מתחת ידו. אף על פי שכנס יוציא:

ט המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם. לא ישא את אשתו. מת הרגתיו. הרגנהו. לא ישא את אשתו. רבי יהודה אומר הרגתיו. לא תנשא אשתו. הרגנהו. תנשא אשתו:

י החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה. הרי זה לא ישאנה. מאנה. או שחלצה בפניו. ישאנה. מפני שהוא בית דין. וכלם שהיו להם נשים ומתו. מותרות לנשא להם. וכלן שנשארו לאחרים ונתגרשו. או שנתאלמנו. מותרות לנשא להן. וכלן מותרות לבניהם. או לאחיהם:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וּמֵתוּ
הַנְּשׂוּאִים אֶת הָאָחִיוֹת הָרִי אֵלָיו חֹלְצוֹת וְלֹא
מִתִּיבְמוֹת וְאִם קָדְמוּ וַכִּנְסוּ יוֹצִיאוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יְקִימוּ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יוֹצִיאוּ:

ב הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל אֶחָד אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר
בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ וְהַשְׁנִי אֲסוּר בְּשִׁתִּיהֶן אֲסוּר מִצּוּהָ
וְאֲסוּר קְדוּשָׁה חֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָת:

ג הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ וְהַשְׁנִיָּה
אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ הָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה
וְהָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה וְזוֹ הִיא שְׁאֵמְרוּ אַחֲוֹתָהּ
כְּשֶׁהִיא יִבְמָתָהּ אוֹ חֹלְצָת אוֹ מִתִּיבָמָת:

ד שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אָחִיוֹת אוֹ אִשָּׁה
וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבִת בִּתְהָ אוֹ אִשָּׁה וּבִת בְּנָה הָרִי אֵלָיו
חֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבְמוֹת וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הָיְתָה אַחַת
מֵהֶן אֲסוּרָה עָלָיו אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ
אֲסוּר מִצּוּהָ אוֹ אֲסוּר קְדוּשָׁה חֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָת:

ה שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם (מֵהֶן) נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וְאֶחָד
מִפְנֵה מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת וְעָשָׂה (בָּהּ) מִפְנֵה מֵאֲמֵר
וְאַחֵר כִּד מֵת אָחִיו הַשְׁנִי בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֲשֵׁתוֹ עָמּוּ
וְהִלָּה תִּצָּא מִשּׁוּם אַחֲוֹת אִשָּׁה וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹצִיא

אֶת אִשְׁתּוֹ בָּגַט וּבַחֲלִיצָה. וְאִשְׁתּוֹ אָחִיו בַּחֲלִיצָה. זֶה הִיא
שֶׁאָמְרוּ אוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ. וְאוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ אָחִיו:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אַחִיוֹת. וְאֶחָד נְשׂוּי
נְכָרִית. מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת. וְכֵּן נְשׂוּי נְכָרִית אֶת
אִשְׁתּוֹ וּמֵת. הִרְאֵשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. וּשְׁנִיָּה
מִשּׁוּם צָרְתָּהּ. עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֶר וּמֵת. נְכָרִית חוֹלֶצֶת וְלֹא
מִתִּיבָמֶת. שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶם נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת.
וְאֶחָד נְשׂוּי נְכָרִית. מֵת הַנְּשׂוּי נְכָרִית. וְכֵּן אֶחָד מִבְּעָלֵי
אַחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ. וּמֵת. הִרְאֵשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אַחוֹת
אִשָּׁה. וּשְׁנִיָּה מִשּׁוּם צָרְתָּהּ. עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֶר וּמֵת. נְכָרִית
חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת. וְאֶחָד
נְשׂוּי נְכָרִית. מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת. וְכֵּן נְשׂוּי נְכָרִית
אֶת אִשְׁתּוֹ. וּמֵתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁנִי. וְאַחֲרַי כֶּךָ מֵת נְשׂוּי
נְכָרִית. הָרִי זֶה אִסּוּרָה עָלָיו עוֹלָמִית. הוֹאִיל וְנֶאֱסָרָה עָלָיו
שָׁעָה אַחַת. שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אַחִיוֹת.
וְאֶחָד נְשׂוּי נְכָרִית. גֵּרַשׁ אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ.
וּמֵת נְשׂוּי נְכָרִית. וְכֵּן גֵּרַשׁ וּמֵת. זֶה הִיא שֶׁאָמְרוּ.
וְכָלֵן שְׁמֵתוֹ. אוֹ נִתְּגַרְשׁוּ. צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת:

ה וְכָלֵן שֶׁהָיוּ בָּהֶן קְדוּשִׁין. אוֹ גִּירוּשִׁין בְּסִפְקָ. הָרִי אֵלּוּ
(צְרוֹת) חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת. בִּיצֵד סִפְקָ קְדוּשִׁין. זֶרֶק
לָהּ קְדוּשִׁין. סִפְקָ קָרוֹב לוֹ. סִפְקָ קָרוֹב לָהּ. זֶהוּ סִפְקָ

קדושין. ספק גירושין. כתב בכתב ידו. ואין עליו עדים.
יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד
אחד. זהו ספק גירושין:

ט שלשה אחין נשואין שלש נכריות. ומת אחד מהן.
ועשה בה השני מאמר ומת. הרי אלו חולצות ולא
מתבמות. שנאמר ומת אחד מהם. יבמה יבא עליה.
שעליה זקת יבם אחד. ולא שעליה זקת שני יבמין. רבי
שמעון אומר מיבם לאי זו שירצה. וחולץ לשניה. שני
אחין נשואים לשתי אחיות. ומת אחד מהן. ואחר כך
מתה אשתו של שני. הרי זו אסורה עליו עולמית. הואיל
ונאסרה עליו שעה אחת:

י שנים שקדשו שתי נשים. ובשעת כניסתן לחפה.
החליפו את של זה לזה. ואת של זה לזה. הרי אלו חייבין
משום אשת איש. ואם היו אחים. משום אשת אח. ואם
היו אחיות. משום אשה אל אחותה. ואם היו נדות. משום
נדה. ומפרישין אותן שלשה חדשים. שמא מעברות הן.
ואם היו קטנות שאינן ראויות לילד. מחזירין אותן מיד.
ואם היו כהנות. נפסלו מן התרומה:

פרק ד

הַחֹלֵץ לִיבְמִתּוֹ וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וַיִּלְדָּהּ בְּזִמְן שֶׁהוּלָד
 שֶׁל קִימָא הוּא מוֹתֵר בְּקִרְבּוּתֶיהָ וְהִיא מוֹתֵרַת
 בְּקִרְבּוּיָהּ וְלֹא פֶסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה אֵין הוּלָד שֶׁל קִימָא
 הוּא אֲסוּר בְּקִרְבּוּתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְבּוּיָהּ וּפְסָלָה מִן
 הַכְּהוֹנָה:

^ב הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וַיִּלְדָּהּ בְּזִמְן שֶׁהוּלָד
 שֶׁל קִימָא יוֹצִיא וְחִיבִין בְּקִרְבָּן וְאִם אֵין הוּלָד שֶׁל קִימָא
 יִקְיִים סָפֵק בֶּן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה לְאַחֲרוֹן
 יוֹצִיא וְהוּלָד כָּשֶׁר וְחִיבִין בְּאֶשֶׁם תְּלוּי:

^ג שׁוֹמֵרֵת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נְכָסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית
 הֵלֵל שֶׁמּוֹכְרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָהּ מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ
 וּבְנְכָסִים הַנִּכְנָסִים וְיוֹצֵאִין עִמָּהּ בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 יִחְלֻקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
 נְכָסִים בְּחִזְקָתָן כְּתוּבָה בְּחִזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נְכָסִים
 הַנִּכְנָסִים וְיוֹצֵאִים עִמָּהּ בְּחִזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

^ד כְּנֶסֶה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר וּבִלְבָד שֶׁתֵּהָא
 כְּתוּבָתָהּ עַל נְכָסֵי הָרֵאשׁוֹן:

^ה מִצּוּהַ בְּגִדוֹל לִיָּבֵם לֹא רָצָה מְהֻלְכִין עַל כָּל הָאֲחִים לֹא
 רָצוּ חוֹזְרִין אֶצֶל גְּדוֹל וְאוֹמְרִים לוֹ עָלֶיךָ מִצּוּהַ אוֹ חֲלוּץ
 אוֹ יָבֵם:

י תִּלָּה בִּקְטָן עַד שִׁיגְדִיל אוֹ בְּגָדוֹל עַד שְׂיָבָא מִמְּדִינַת
הַיָּם אוֹ בַּחֲרָשׁ אוֹ בַּשּׁוּטָה אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אֶלָּא אוֹמְרִים
לוֹ עָלֶיךָ מִצָּוָה אוֹ חֲלוּץ אוֹ יָבָם:

י החולץ ליבמתו. הרי הוא כְּאֶחָד מִן הָאֲחִים לְנִחְלָה.
וְאִם יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַכּוֹנֵס אֶת יִבְמָתוֹ זָכָה
בְּנִכְסִים שֶׁל אָחִיו רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אִם
יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַחֲלוּץ לִיבְמָתוֹ הוּא אֲסוּר
בְּקִרְוֹבוּתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְוֹבָיו הוּא אֲסוּר בְּאִמָּהּ
וּבְאִם אִמָּהּ וּבְאִם אֲבִיהָ וּבְבִתָּהּ וּבְבִת בִּתָּהּ וּבְבִת
בְּנָהּ וּבְאֲחֻתָּהּ בְּזִמְן שֶׁהִיא קַיָּמָת וְהָאֲחִים מוֹתְרִין
וְהִיא אֲסוּרָה בְּאָבִיו וּבְאָבִי אָבִיו (וּבְאָבִי אִמּוֹ) וּבְבָנָיו
וּבְבִתּוֹ בְּנָהּ בְּאָחִיו וּבְבִתּוֹ אָחִיו מוֹתֵר אָדָם בְּקִרְוֹבַת צֶרֶת
חֲלוּצָתוֹ וְאֲסוּר בְּצֶרֶת קִרְוֹבַת חֲלוּצָתוֹ:

י החולץ ליבמתו וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ וּמָתָה חֲלוּצָתָהּ
וְלֹא מִתִּיבָמָת וְכֵן הַמְּגֵרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אָחִיו אֶת
אֲחֻתָּהּ וּמָתָה הִרִי זֶה פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיָּבוּם:

י שוֹמְרֵת יָבָם שֶׁקִּדַּשׁ אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה
(בֶּן בִּתְרָא) אָמְרוּ אוֹמְרִים לוֹ הִמָּתֵן עַד שִׁיעֲשֶׂה אָחִיד
הַגָּדוֹל מַעֲשֶׂה חֲלָץ לָהּ אָחִיו אוֹ כִּנְסָהּ יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ
מִתָּה הַיָּבָמָה יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ מִת יָבָם יוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ
בְּגֵט וְאִשְׁת אָחִיו בְּחִלְצָה:

י' הַיָּבָמָה לֹא תַחְלוֹץ וְלֹא תִתֵּיבֵם. עַד שֶׁיְהִיוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים. וְכֵן שָׂאָר כָּל הַנָּשִׁים. לֹא יִתְאַרְסוּ וְלֹא יִנָּשְׂאוּ.
עַד שֶׁיְהִיוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אֶחָד בְּתוּלוֹת וְאֶחָד
בְּעוּלוֹת. אֶחָד גְּרוּשׁוֹת וְאֶחָד אֱלֻמָּנוֹת. אֶחָד נִשְׁוֹאוֹת
וְאֶחָד אָרוּסוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַנִּשְׁוֹאוֹת יִתְאַרְסוּ.
וְהָאָרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ. חוּץ מִן הָאָרוּסוֹת שֶׁבִּיהוּדָה. מִפְּנֵי
שֶׁלְבוּ גַם בָּהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים יִתְאַרְסוּ. חוּץ
מִן הָאֱלֻמָּנָה. מִפְּנֵי הָאֵבּוֹל:

י"א אַרְבָּעָה אַחִים נִשְׁוֹאִים אַרְבַּע נָשִׁים וּמָתוּ. אִם רָצָה
הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם לִיבֵם אֶת כָּלָן. הָרְשׁוֹת בִּידּוֹ. מִי שֶׁהָיָה
נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָה בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן.
פּוֹטֵרֶת צָרְתָּהּ. הָיָתָה אַחַת כְּשָׂרָה וְאַחַת פְּסוּלָה. אִם הָיָה
חוֹלֵץ חוֹלֵץ לַפְּסוּלָה. וְאִם הָיָה מֵיבֵם מֵיבֵם לַכְּשָׂרָה:

י"ב הַמַּחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא תְלוּצָתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא קְרוֹבַת
תְלוּצָתוֹ. יוֹצִיא וְהוֹלֵד מִמָּזֵר. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים אֵין הוֹלֵד מִמָּזֵר. וּמוֹדִים בְּנוֹשֵׂא קְרוֹבַת גְּרוּשָׁתוֹ.
שֶׁהוֹלֵד מִמָּזֵר:

י"ג אִיזְהוּ מִמָּזֵר. כָּל שָׂאָר בֶּשֶׁר שֶׁהוּא בְּלֹא יָבִיא. דְּבָרֵי
רַבִּי עֲקִיבָא. שֶׁמַּעֲזוֹן הִתִּימָנִי אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת
בִּידֵי שָׂמִים. וְהִלָּכָה כַּדְּבָרִיו. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין
עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן עֲזַאי מַצְאֵתִי
מִגִּלְתָּ יוֹחֲסִין בִּירוּשָׁלַיִם. וְכָתוּב בָּהּ. אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּזֵר

מאשת איש. לקיים דברי רבי יהושע. אשתו שמטה מותר
 באחותה. גרשה ומטה מותר באחותה. נשאת לאחר
 ומטה מותר באחותה. יבמתו שמטה מותר באחותה.
 חלץ לה ומטה מותר באחותה. נשאת לאחר ומטה
 מותר באחותה:

פרק ה

רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט. ולא מאמר אחר
 מאמר. ולא בעילה אחר בעילה. ולא חליצה אחר
 חליצה. וחכמים אומרים יש גט אחר גט. ויש מאמר אחר
 מאמר. אבל לא אחר בעילה. ולא אחר חליצה. כלום:

^א כיצד. עשה מאמר ביבמתו. ונתן לה גט. צריכה הימנו
 חליצה. עשה מאמר וחלץ. צריכה הימנו גט. עשה מאמר
 ובעל. הרי זו כמצותה:

^א נתן גט ועשה מאמר. צריכה גט וחליצה. נתן גט ובעל.
 צריכה גט וחליצה. נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום.
 חלץ ועשה מאמר. נתן גט ובעל. או בעל ועשה מאמר.
 נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום. אחד יבמה אחת
 ליבם אחד. ואחד שתי יבמות ליבם אחד:

^ד כיצד. עשה מאמר בזו ומאמר בזו. צריכות שני גיטין
 וחליצה. מאמר בזו וגט בזו. צריכה גט וחליצה. מאמר
 בזו ובעל את זו. צריכות שני גיטין וחליצה. מאמר בזו

וְחָלֵץ לְזוֹ. הָרֵאשׁוֹנָה צָרִיכָה גֵט. גֵּט לְזוֹ וְגֵט לְזוֹ. צָרִיכוֹת
הֵימָנוּ חֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ. וּבָעַל אֶת זוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט
לְזוֹ וּמֵאֲמָר לְזוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וְחָלֵץ לְזוֹ. אֵין
אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם:

ה' חָלֵץ וְחָלֵץ אוֹ חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל. אוֹ
בָּעַל וּבָעַל. אוֹ בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחֵר
חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין יָבֵם אֶחָד לְשֵׁתִי יְבָמוֹת. בֵּין שְׁנֵי יְבָמִין
לִיְבָמָה אֶחָת:

י' חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל אוֹ בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר.
וְנָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין בִּתְחִילָה.
בֵּין בְּאַמְצַע. בֵּין בְּסוֹף. וְהַבְּעִילָה בְּזִמָּן שֶׁהִיא בִּתְחִילָה
אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. בְּאַמְצַע וּבְסוֹף יֵשׁ אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. רַבִּי
נְחֻמִּיאַ אֹמֵר אַחַת בְּעִילָה וְאַחַת חֲלִיצָה. בֵּין בִּתְחִילָה בֵּין
בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוֹף. אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם:

פרק ו

הָבֵא עַל יְבָמָתוֹ בֵּין בְּשׁוּגֵג בֵּין בְּמִזִּיד בֵּין בְּאִנּוּס בֵּין
 בְּרִצּוֹן אֲפִילוּ הוּא שׁוּגֵג וְהִיא מְזִידָה הוּא מְזִיד
 וְהִיא שׁוּגֵגָת הוּא אִנּוּס וְהִיא לֹא אִנּוּסָה הִיא אִנּוּסָה
 וְהוּא לֹא אִנּוּס אֶחָד הַמַּעֲרָה וְאֶחָד הַגּוֹמֵר קָנָה וְלֹא
 חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ב וְכֵן הָבֵא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה אוֹ פְּסוּלוֹת
 כְּגוֹן אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט
 מִמְּזֵר וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֵר וּלְנִתְּיָן
 פְּסָלָה וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ג אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט מִן
 הָאֲרוּסִין לֹא יֹאכְלוּ בְּתֵרוֹמָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁירִין נִתְאַרְמְלוּ אוֹ נִתְגַּרְשׁוּ מִן הַנְּשׂוּאִין פְּסוּלוֹת מִן
 הָאֲרוּסִין כְּשֵׁרוֹת:

ד כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יֵשֵׂא אֱלֻמָּנָה בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הָאֲרוּסִין
 בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הַנְּשׂוּאִין וְלֹא יֵשֵׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשִּׁירִין בְּבוֹגֶרֶת וְלֹא יֵשֵׂא אֶת
 מַכַּת עֵץ אֲרֵס אֶת הָאֱלֻמָּנָה וְנִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל
 יִכְנוּס וּמַעֲשֶׂה בִּיהוּשָׁע בֶּן גִּמְלָא שֶׁקִּדַּשׁ אֶת מִרְתָּא בֵּת
 בִּיתוֹס וּמִנָּהוּ הַמֶּלֶךְ לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וּכְנָסָה שׁוֹמֶרֶת יָבָם
 שֶׁנִּפְלָה לִפְנֵי כֹהֵן הַדִּיּוֹט וְנִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל אֵף עַל

פִּי שֶׁעָשָׂה בָּהּ מֵאֹמֶר הָרִי זֶה לֹא יִכְנוּס. כֹּהֵן גָּדוֹל שָׁמַת
אָחִיו. חוֹלֵץ וְלֹא מִיָּבָם:

ה' כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יִשָּׂא אִילוּנִית. אֶלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה
וּבָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף עַל פִּי שֵׁישׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים.
לֹא יִשָּׂא אִילוּנִית. שֶׁהִיא זֹנָה הָאֻמּוֹרָה בְּתוֹרָה. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים אֵין זֹנָה אֶלָּא גִיּוֹרֶת וּמִשְׁחַרְרֶת. וְשֹׁנְבַעֲלָה
בְּעִילַת זָנוֹת:

י' לֹא יִבְטֹל אָדָם מִפְרִיָּה וְרִבְיָה. אֶלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ בָּנִים.
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁנֵי זָכָרִים. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים זָכָר
וְנִקְבָּה. שֶׁנֶּאֱמַר זָכָר וְנִקְבָּה בְּרֵאשִׁי. נָשָׂא אִשָּׁה וְשָׂהָה
עִמָּה עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יֵלְדָה. אֵינוּ רִשָּׁאִי לִבְטֹל. גִּרְשָׁה
מוֹתֶרֶת לְנִשָּׂא לְאַחֵר. וְרִשָּׁאִי הַשְּׁנִי לְשִׁהוּת עִמָּה עֶשֶׂר
שָׁנִים. וְאִם הִפִּילָה מִזֶּנֶה מִשְׁעָה שֶׁהִפִּילָה. הָאִישׁ מַצֵּנָה
עַל פְּרִיָּה וְרִבְיָה אָבֵל לֹא הָאִשָּׁה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא
אוֹמֵר עַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר. וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ:

פרק ז

אֶלְמָנָה לִכְהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לִכְהֵן הַדְּיוּט.
הַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדֵי מְלוֹג וְעֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. עֲבָדֵי
מְלוֹג לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל יֹאכְלוּ. וְאֵלוֹ
הֵן עֲבָדֵי מְלוֹג. אִם מֵתוּ מֵתוֹ לָהּ. וְאִם הֻתְּרוּ הֻתְּרוּ
לָהּ. אִף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּמִזְוֹנֹתָן. הֲרִי אֵלוֹ לֹא יֹאכְלוּ
בִּתְרוּמָה. וְאֵלוֹ הֵן עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. אִם מֵתוּ מֵתוֹ לוֹ. וְאִם
הֻתְּרוּ הֻתְּרוּ לוֹ. הוּאִיל וְהוּא חַיִּיב בְּאַחֲרִיּוֹתָן. הֲרִי אֵלוֹ
יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ב בֵּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לִכְהֵן. וְהַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדִים. בֵּין עֲבָדֵי
מְלוֹג. בֵּין עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלוֹ יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. וּבֵת
כֹּהֵן שֶׁנִּשְׁאֵאת לְיִשְׂרָאֵל. וְהַכְּנִיסָה לוֹ בֵּין עֲבָדֵי מְלוֹג. בֵּין
עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלוֹ לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ג בֵּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לִכְהֵן. וּמֵת וְהִנִּיחָה מְעַבְּרַת. לֹא
יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי חִלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר. שֶׁהָעֶבֶר
פּוֹסֵל וְאֵינּוּ מֵאֲכִיל. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמְרוּ לוֹ מֵאַחֵר
שֶׁהֶעֱדַת לָנוּ עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. אִף בֵּת כֹּהֵן לִכְהֵן.
וּמֵת וְהִנִּיחָה מְעַבְּרַת. לֹא יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי
חִלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר:

ד הָעֶבֶר. וְהִיבָם. וְהָאֲרוּסִין. וְהַחֲרָשׁ. וּבֶן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד. פּוֹסֵלִין וְלֹא מֵאֲכִילִין. סָפֵק שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים
וַיּוֹם אֶחָד. סָפֵק שֶׁאֵינּוּ. סָפֵק הִבִּיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. וְסָפֵק

שְׁלֹא הֵבִיא נֶפֶל הַבֵּית עָלָיו וְעַל בֵּת אָחִיו וְאִין יְדוּעַ אֵיזָה
מֵהֶם מֵת רֹאשׁוֹן צָרְתָּה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

ה' הָאוֹנֵס וְהַמִּפְתֵּה וְהַשּׁוֹטֶה לֹא פוֹסֵלִים וְלֹא מֵאֲכִילִים.
וְאִם אֵינָם רְאוּיִין לָבֵא בְיִשְׂרָאֵל הָרִי אֵלּוּ פוֹסְלִין בִּיצֵד.
יִשְׂרָאֵל שָׂבֵא עַל בֵּת כֹּהֵן תֹּאכַל בְּתֻרֻמָּה עֲבָרָה לֹא
תֹאכַל בְּתֻרֻמָּה נִחְתָּד הָעֶבֶר בְּמַעֲיָה תֹאכַל כֹּהֵן שָׂבֵא
עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בְּתֻרֻמָּה עֲבָרָה לֹא תֹאכַל.
יִלְדָּה תֹאכַל נִמְצָא כַחוֹ שֶׁל בֵּן גָּדוֹל מִשָּׁל אָבִי הָעֶבֶד
פוֹסֵל מִשּׁוּם בִּיאָה וְאִינוּ פוֹסֵל מִשּׁוּם זָרַע בִּיצֵד בֵּת
יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּן וְהִלְדָּה
הַבֵּן וְנִכְבָּשׁ עַל הַשִּׁפְחָה וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּן הָרִי זֶה עֶבֶד.
הֵיטָה אִם אָבִיו בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן לֹא תֹאכַל בְּתֻרֻמָּה.
בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכַל בְּתֻרֻמָּה מִמָּזֶר פוֹסֵל וּמֵאֲכִיל.
בִּיצֵד בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לְעֶבֶד אוֹ לְנִכְרִי וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה מִמָּזֶר הֵיטָה אִם אִמּוֹ בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן תֹּאכַל
בְּתֻרֻמָּה בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בְּתֻרֻמָּה:

י כֹּהֵן גָּדוֹל פְּעָמִים שֶׁהוּא פוֹסֵל בִּיצֵד בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל
וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לִכְהֵן וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה רְאוּי לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִשְׁמֵשׁ עַל גְּבִי
הַמִּזְבֵּחַ מֵאֲכִיל אֶת אִמּוֹ וּפוֹסֵל אִם אִמּוֹ וְזֹאת אוֹמֶרֶת
לֹא כִבְנִי כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא פוֹסְלִנִי מִן הַתֻּרֻמָּה:

פרק ח

הָעֶרֶל וְכָל הַטְּמְאִים. לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. וְנִשְׁיֶהָ
וְעִבְדֶּיהָ. יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת
שְׁפָכָה. הֵן וְעִבְדֶּיהָ יֹאכְלוּ. וְנִשְׁיֶהָ לֹא יֹאכְלוּ. וְאִם לֹא
יָדְעָה מִשְׁנַעֲשֵׂה פָצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת שְׁפָכָה. הָרִי אֵלּוּ
יֹאכְלוּ:

^ב אִיזְהוּ פָצוּעַ דָּכָא. כָּל שֶׁנִּפְצָעוּ הַבָּצִים שְׁלוּ. וְאִפְּלוּ
אֶחָת מֵהֶן. וּכְרוּת שְׁפָכָה כָּל שֶׁנִּכְרַת הַגִּיד. וְאִם נִשְׁתִּיר
מִהֶעֱטָרָה אִפְּלוּ כְחוּט הַשְּׁעָרָה כָּשֶׁר. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת
שְׁפָכָה מוֹתָרִין בְּגִיּוֹרֶת וּמִשְׁחָרְרֶת. וְאִינָן אֲסוּרִין אֲלֵא
מִלְבָּא בְקָהֶל. שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יָבֹא פָצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת שְׁפָכָה
בְּקָהֶל יי:

^ג עֲמוּנֵי וּמוֹאָבִי אֲסוּרִים וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם. אֲבָל
נִקְבוֹתֵיהֶם מוֹתָרוֹת מִיָּד. מִצָּרִי וְאֲדוּמֵי אֵינָם אֲסוּרִין אֲלֵא
עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֶחָד זָכָרִים וְאֶחָד נְקִבוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן
מִתִּיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיָּד. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן קָל וְחֹמֶר
הַדְּבָרִים. וְמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁאֵסֵר אֶת הַזָּכָרִים אֲסוּר
עוֹלָם. הִתִּיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיָּד. מָקוֹם שֶׁלֹּא אֵסֵר אֶת
הַזָּכָרִים. אֲלֵא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֵינּוּ דִין שֶׁנִּתִּיר אֶת
הַנִּקְבוֹת מִיָּד. אָמְרוּ לֹא אִם הִלְכָה נִקְבָּל. וְאִם לִדִּין יֵשׁ
תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהֶם לֹא כִי הִלְכָה אֲנִי אוֹמֵר. מִמְּזוֹרִים

וְנִתְּנִים אֲסוּרִין. וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם. אֶחָד זָכָרִים וְאֶחָד
נְקִבוֹת:

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁמַעְתִּי שֶׁהַסָּרִיס חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין
לְאִשְׁתּוֹ וְהַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. וְאִין לִי
לְפָרֶשׁ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרָשׁ. סָרִיס אָדָם חוֹלֵץ
וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁהֵיְתָה לוֹ שַׁעַת הַכָּשֶׁר. סָרִיס
חֲמָה לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הֵיְתָה לוֹ
שַׁעַת הַכָּשֶׁר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא כִּי אֵלֶּא סָרִיס חֲמָה
חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְפוּאָה. סָרִיס אָדָם
לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה. הָעִיד
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתִירָא עַל בֶּן מְגוּסָת שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַם
סָרִיס אָדָם. וַיְבִמּוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. לְקַיִם דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָא:

הַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מַיְבֵם. וְכֵן אֵילּוֹנִית לֹא חוֹלֶצֶת
וְלֹא מַתִּיבֶמֶת. הַסָּרִיס שֶׁחָלַץ לִיבֻמָּתוֹ. לֹא פָסְלָה. בְּעֵלָה
פָסְלָה. מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילַת זָנוֹת. וְכֵן אֵילּוֹנִית שֶׁחָלְצוּ לָהּ
אֲחִים לֹא פָסְלוּהָ. בְּעֵלּוּהָ פָסְלוּהָ. מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילַת
זָנוֹת:

סָרִיס חֲמָה כֹּהֵן. שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בִּתְרוּמָה.
רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים אֲנִדְרוּגִינוֹס כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת
יִשְׂרָאֵל. מֵאֲכִילָה בִּתְרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר טוֹמְטוֹם
שֶׁנֶּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר. לֹא יִחְלוֹץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסָרִיס.

אֲנִדְרוּגִינוֹס נוֹשֵׂא אָבֵל לֹא נִשָּׂא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
אֲנִדְרוּגִינוֹס חִיִּיבִים עָלָיו סְקִילָה בְּזָכֶר:

פרק ט

יֵשׁ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֶיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן. מוֹתָרוֹת
לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. מוֹתָרוֹת לְאֵלוֹ וּלְאֵלוֹ.
וְאַסּוּרוֹת לְאֵלוֹ וּלְאֵלוֹ. וְאֵלוֹ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת
לִיבְמֵיהֶן. כֹּהֵן הַדִּיּוֹט שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד כֹּהֵן
גָּדוֹל. חָלָל שֶׁנִּשָּׂא כְּשֶׁרָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא
בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד מִמָּזֵר. מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ
לוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן:

^ב וְאֵלוֹ מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. כֹּהֵן גָּדוֹל
שֶׁקִּדַּשׁ אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא
חָלָלָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד חָלָל. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ
לוֹ אֶחָד מִמָּזֵר. מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד
יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. אֲסּוּרוֹת
לְאֵלוֹ וּלְאֵלוֹ. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד
כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹ כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא חָלָלָה. וְיֵשׁ לוֹ
אֶחָד כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵל.
מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד מִמָּזֵר. אֲסּוּרוֹת לְאֵלוֹ
וּלְאֵלוֹ. וְשָׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְלִיבְמֵיהֶן:

^ג שְׁנֵיזוֹת מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים. שְׁנֵיזוֹת לְבַעַל וְלֹא שְׁנֵיזוֹת לִיבָם.
אֲסּוּרָה לְבַעַל וּמוֹתָרָת לִיבָם. שְׁנֵיזוֹת לִיבָם וְלֹא שְׁנֵיזוֹת לְבַעַל.

אסורה ליבם ומוותרת לבעל. שניה לזה ולזה. אסורה לזה ולזה. אין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. והולד כשר. וכופין אותו להוציא. אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישׂראל. בת ישׂראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

ד בת ישׂראל מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן לישׂראל. לא תאכל בתרומה. בת ישׂראל מאורסת ללוי. מעברת מלוי. שומרת יבם ללוי. וכן בת לוי לישׂראל. לא תאכל במעשר. בת לוי מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן ללוי. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ה בת ישׂראל שנשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לישׂראל. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת בנה מישׂראל. תאכל במעשר. מת בנה מלוי. תאכל בתרומה. מת בנה מכהן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ו בת כהן שנשאת לישׂראל. לא תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. מת

בְּנֵה מִכֶּהֱן. לֹא תֹאכַל בִּתְרוֹמָה. מֵת בְּנֵה מְלוֹי. לֹא תֹאכַל
בַּמַּעֲשֹׂר. מֵת בְּנֵה מִיִּשְׂרָאֵל. חֹזֶרֶת לְבֵית אָבִיהָ. וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּה מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכַל:

פרק י

הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בְּעֻלָּהּ לַמְּדִינָה הַיָּס. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ
מֵת בְּעֻלֶּיךָ. וְנִשְׁאֵת וְאַחֵר כֵּךְ בָּא בְּעֻלָּהּ. תֵּצֵא
מִזֶּה וּמִזֶּה. וְצָרִיכָה גֵט מִזֶּה וּמִזֶּה. וְאֵין לָהּ כְּתוּבָה. וְלֹא
פִּירוֹת. וְלֹא מְזוֹנוֹת. וְלֹא בְּלָאוֹת. לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה. אִם
נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תַּחֲזִיר. וְהוּלָד מִמֶּזֶר מִזֶּה וּמִזֶּה. וְלֹא זֶה
וְזֶה מִטְּמֵאִין לָהּ. וְלֹא זֶה וְזֶה זָכָאִי. לֹא בִּמְצִיאָתָהּ. וְלֹא
בַּמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ. וְלֹא בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. הֵיטָהּ בֵּת יִשְׂרָאֵל.
נִפְסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה. וּבֵת לֵוִי מִן הַמַּעֲשֹׂר. וּבֵת כֹּהֵן מִן
הַתְּרוֹמָה. וְאֵין יוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה וְיוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה. יוֹרְשִׁים אֶת
כְּתוּבָתָהּ. וְאִם מֵתוּ. אֶחָיו שֶׁל זֶה וְאֶחָיו שֶׁל זֶה. חוֹלְצִין
וְלֹא מִיִּבְמִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כְּתוּבָתָהּ עַל גִּבְסִי בְּעֻלָּה
הָרֵאשׁוֹן. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הָרֵאשׁוֹן זָכָאִי בִּמְצִיאָתָהּ.
וּבַמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ. וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר בִּיאָתָה
אוֹ חֲלִיצָתָהּ מֵאֶחָיו שֶׁל רֵאשׁוֹן. פּוֹטֵרֶת צֶרְתָּהּ. וְאֵין הוּלָד
מִמֶּנּוּ מִמֶּזֶר. וְאִם נִשְׁאֵת שֶׁלֹּא בְּרִשּׁוֹת. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ:

ב נִשְׁאֵת עַל פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא. וּפְטוּרָה מִן הַקֶּרְבֵּן. שְׁלֹא עַל
פִּי בֵּית דִּין. תֵּצֵא וְחִיבָת בְּקֶרְבֵּן. יָפָה כַּח בֵּית דִּין שְׁפוֹטֶרֶת

מִן הַקֶּרְבֵּן. הוֹרוּהָ בֵּית דִּין לְנִשְׂאָ וְהִלָּכָה וּמִלְקָלָה חֵיבָתָּה
בְּקֶרְבֵּן. שְׁלֹא הִתִּירוּהָ אֶלָּא לְנִשְׂאָ:

ג' הָאִשָּׁה שֶׁהִלָּךְ בַּעֲלָהּ וּבָנָה לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ
לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ מֵת בְּגֶד וְנִשְׂאָתָּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ
אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ הָרִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן
מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בְּגֶד. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְיַבְּמָה.
וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ
רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ וְנִשְׂאָתָּ. וְאַחֲרַיִךְ
כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ קָיָם הָיָה וּמֵת. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ רִאשׁוֹן מִמָּזוֹר.
וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְקַדְּשָׁה.
וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ בָּא בַּעֲלָהּ. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן
לָהּ אַחֲרוֹן גָּט. לֹא פָסְלָהּ מִן הַכְּהוֹנָה. אֵת זֶה דֶּרֶשׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן מִתְיָא וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה. וְלֹא מֵאִישׁ שְׂאִינוּ
אִשָּׁה:

ד' מִי שֶׁהִלָּכָה אֶשְׁתּוֹ לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ מֵתָה
אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשְׂאָ אֶת אַחֻתָּהּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ בָּאת אֶשְׁתּוֹ. מוֹתֶרֶת
לַחֲזוֹר לוֹ. הוּא מוֹתֵר בְּקִרְבּוֹת שְׁנֵיָהּ. וּשְׁנֵיָהּ מוֹתֶרֶת
בְּקִרְבּוֹתָיו. וְאִם מֵתָה רִאשׁוֹנָה. מוֹתֵר בְּשְׁנֵיָהּ. אָמְרוּ לוֹ
מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשְׂאָ אֶת אַחֻתָּהּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אָמְרוּ לוֹ קִיַּמְתָּ
הֵיטֵהּ וּמֵתָה. הוֹלֵךְ רִאשׁוֹן מִמָּזוֹר. וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שְׁפוּסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ. וְכָל שְׂאִינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. אֵינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ:

ה אמרו לו מִתָּה אֲשֶׁתְּךָ וְנִשְׂא אֲחוֹתָהּ מֵאֲבִיהָ מִתָּה וְנִשְׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ מִתָּה וְנִשְׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ וְנִמְצְאוּ כָּלן קִימוֹת מִתֵּר בְּרֹאשׁוֹנָה בְּשָׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית וּפּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְאֶסוּר בְּשִׁנְיָה וּבִרְבִּיעִית וְאִין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צֶרְתָּהּ וְאִם בָּא עַל הַשִּׁנְיָה לְאַחַר מִיתַת הָרֹאשׁוֹנָה מוֹתֵר בְּשִׁנְיָה וּבִרְבִּיעִית וּפּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְאֶסוּר בְּשָׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית וְאִין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צֶרְתָּהּ:

י בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד הוּא פּוֹסֵל עַל יְדֵי אֶחָיו וְהָאֶחָיו פּוֹסֵלִין עַל יָדוֹ אֲלֹא שֶׁהוּא פּוֹסֵל תַּחֲלָה וְהָאֶחָיו פּוֹסֵלִין תַּחֲלָה וְסוֹף כִּיצַד בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ פָּסֵל עַל יְדֵי אֶחָיו בָּאוּ אֶחָיו עָלֶיהָ וַעֲשׂוּ בָּהּ מֵאִמֶּר נִתְּנוּ גִט אוֹ חִלְצוּ פָּסְלוּ עַל יָדוֹ:

י בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וְאַחַר כֵּךְ בָּא עָלֶיהָ אֶחָיו שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד פָּסֵל עַל יָדוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא פָּסֵל:

ח בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וְאַחַר כֵּךְ בָּא עַל צֶרְתָּהּ פָּסֵל עַל יְדֵי עֲצָמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא פָּסֵל בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וּמֵת חוֹלְצָת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת נִשְׂא אִשָּׁה וּמֵת הָרִי זוֹ פְּטוּרָה:

ט בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וּמִשֶּׁהִגְדִּיל נִשְׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת אִם לֹא יָדַע אֶת הָרֹאשׁוֹנָה

משהגדיל. הראשונה חולצת ולא מתבבמת. והשניה או
חולצת או מתבבמת. רבי שמעון אומר מיבם לאיזו
שירצה. וחולץ לשניה. אחד שהוא בן תשע שנים ויום
אחד. ואחד שהוא בן עשרים שנה. שלא הביא שתי
שערות:

פרק יא

נושאין על האנוסה ועל המפתה. האונס והמפתה על
הנשואה חייב. נושא אדם אנוסת אביו ומפתה
אביו. אנוסת בנו ומפתה בנו. רבי יהודה אוסר באנוסת
אביו ומפתת אביו:

^א הגיורת שנתגירו בניה עמה. לא חולצין ולא מיבמין.
אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה.
והשני הורתו ולידתו בקדושה. וכן שפחה שנשתחררו
בניה עמה:

^ב חמש נשים שנתערבו ולדותיהן. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. ארבעה חולצין לאחת. ואחד מיבם
אותה. הוא ושלשה. חולצין לאחת. ואחד מיבם. נמצאו
ארבע חליצות ויבום. לכל אחת ואחת:

^ג האשה שנתערב ולדה בולד כלתה. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. בני הכלה חולצין ולא מיבמין. שהוא
ספק אשת אחיו. וספק אשת אחי אביו. ובני הזקנה.

או חולצין או מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת בן
אחיו. מתו הפשרים בני התערובות לבני הזקנה. חולצין
ולא מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו.
ובני הפלה אחד חולץ ואחד מיבם:

ה' כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה. הרי אלו אכלים
בתרומה וחולקים חלק אחד בגרן. ואינן מטמאין למתים.
ואין נושאין נשים. בין כשרות בין פסולות. הגדילו
התערובות ושחררו זה את זה. נושאין נשים ראויות
לכהונה. ואינן מטמאין למתים. ואם נטמאו אין סופגין
את הארבעים. ואינן אוכלים בתרומה. ואם אכלו אין
משלמים קרן וחמש. ואינן חולקין על הגרן. ומוכרין את
התרומה והדמים שלהם. ואינן חולקים בקדשי המקדש.
ואין נותנין להם קדשים. ואין מוציאין שלהם מידם.
ופטורים מן הזרוע ומן הלחיים ומן הקבה. ובכורן יהא
רועה עד שיסתאב. ונותנין עליהם חמרי כהנים וחמרי
ישראלים:

י' מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים. ונשאת
וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון. אם בן שבעה
לאחרון. היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני. חולצין
ולא מיבמין. וכן הוא להם חולץ ולא מיבם. היו לו אחים
מן הראשון ואחים מן השני. שלא מאותה האם. הוא
חולץ ומיבם. והם אחד חולץ ואחד מיבם:

י' הִיָּה אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֵן. נוֹשֵׂא אִשָּׁה רְאוּיָה לַכֹּהֵן. וְאִינוּ מְטַמֵּא לַמֵּתִים. וְאִם נָטְמָא אִינוּ סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים. וְאִינוּ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה. וְאִם אָכַל אִינוּ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. וְאִינוּ חוֹלֵק עַל הַגֶּרֶן. וּמוֹכֵר (הַתְּרוּמָה) וְהַדָּמִים שָׁלוּ. וְאִינוּ חוֹלֵק בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ. וְאִין נֹתְנִים לוֹ (אֶת) הַקִּדְשִׁים וְאִין מוֹצִיאִין אֶת שָׁלוּ מִיָּדוֹ. וּפְטוֹר מִן הַזֵּרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה. וּבִכּוּרוֹ יֵהָא רוּעָה עַד שִׁסְתָּאב. וְנֹתְנִין עָלָיו חֲמָרִי כֹהֲנִים וְחֲמָרִי יִשְׂרָאֵלִים. הֵיוּ שְׁנֵיהֶם כֹּהֲנִים. הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶם. וְהֵם אוֹנֵנִין עָלָיו. הוּא אִינוּ מְטַמֵּא לָהֶם. וְהֵם אִינָם מְטַמְּאִין לוֹ. הוּא אִינוּ יוֹרֵשׁ אוֹתָן. אָבֵל הֵם יוֹרְשִׁין אוֹתוֹ. וּפְטוֹר עַל מִכְתּוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְעוֹלָה בְּמִשְׁמְרוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְאִינוּ חוֹלֵק. וְאִם הֵיוּ שְׁנֵיהֶם בְּמִשְׁמֵר אֶחָד. נוֹטְלִין חֵלֶק אֶחָד:

פרק יב

מִצְוֹת חֲלִיצָה בְּשִׁלְשָׁה דִּינִין. וְאֶפִּילוּ שְׁלֹשָׁתָן הִדְיוּטוֹת. חֲלִיצָה בְּמִנְעַל חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָה. בְּאַנְפְּלִיא חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. בְּסִנְדֵּל שִׁישׁ לוֹ עֶקֶב כְּשֶׁר. וְשִׂאִין לוֹ עֶקֶב פְּסוּל. מִן הָאֲרָבּוּבָה וּלְמִטָּה. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָה. מִן הָאֲרָבּוּבָה וּלְמַעְלָה חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה:

ב' חֲלִיצָה בְּסִנְדֵּל שִׂאִינוּ שָׁלוּ. אוּ בְּסִנְדֵּל שֶׁל עֵץ. אוּ בְּשֶׁל שְׂמָאל בִּימִין. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָה. חֲלִיצָה בְּגָדוֹל שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַלּוֹךְ בוֹ. אוּ בְּקִטְן שֶׁהוּא חוֹפֶה אֶת רוֹב רִגְלוֹ. חֲלִיצָתָה

כְּשֶׁרָהּ. חֲלָצָה בְּלִילָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
פּוֹסֵל בְּשִׁמְאֵל חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר:

א חֲלָצָה וְרִקְקָה אֲבָל לֹא קָרְאָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. קָרְאָהּ
וְרִקְקָה אֲבָל לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. חֲלָצָה וְקָרְאָהּ
אֲבָל לֹא רִקְקָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כָּכָה
יַעֲשֶׂה. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מַעֲבֵב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
מִשֶּׁם רְאִיָּה. כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה
בְּאִישׁ:

ד הַחֲרַשׁ שֶׁנִּחְלַץ וְהַחֲרַשֶּׁת שֶׁחֲלָצָהּ. וְהַחוֹלֶצֶת לְקָטָן.
חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. קָטָנָה שֶׁחֲלָצָהּ. תַּחֲלוּץ מִשְׁתַּגְּדִיל. וְאִם
לֹא חֲלָצָהּ. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה:

ה חֲלָצָה בְּשָׁנִים אוֹ בְּשִׁלְשָׁה. וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב
אוֹ פְּסוּל. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן
הַסַּנְדֵּלָר מְכַשִּׁירִין. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁחֲלַץ בֵּינוֹ לְבֵינָהּ
בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְבֹא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְהַכְּשִׁיר:

ו מִצּוֹת חֲלָצָה. בָּא הוּא וַיִּבְמְתוּ לְבֵית דִּין. וְהֵן מְשִׁיאִין
לוֹ עֵצָה הַהוֹגֶנֶת לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְרוּ
אֵלָיו. וְהִיא אוֹמֶרֶת מֵאֵן יִבְמִי לְהִקִּים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל
לֹא אָבָה יִבְמִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא חֲפָצְתִּי לְקַחְתָּהּ. וּבִלְשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הָיוּ אוֹמְרִים. וְנִגְשָׁה יִבְמְתוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזִּקְנִים.
וְחֲלָצָה נִעְלָו מֵעַל רִגְלוֹ. וַיִּרְקָה בְּפָנָיו רוֹק הַנִּרְאָה לְדִינָם.

וְעִנְתָּהּ וְאָמְרָהּ כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית
אָחִיו עַד כָּאן הָיוּ מְקַרִּין וּכְשֶׁהֱקָרָא רַבִּי הוֹרְקָנוֹס תַּחַת
הָאֵלָה בְּכַפֵּר עֵיטָם וְגָמַר אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה הַחֲזָקוּ לִהְיוֹת
גּוֹמְרִין כָּל הַפְּרָשָׁה וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ מִצְוָה בְּדִינָן וְלֹא מִצְוָה בְּתַלְמִידִים רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר מִצְוָה עַל כָּל הָעוֹמְדִים שֵׁם לוֹמֵר חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ:

פרק יג

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מִמָּאֲנִין אֶלָּא אַרוֹסוֹת וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אַרוֹסוֹת וְנִשְׁוֹאוֹת בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
בְּבַעַל וְלֹא בֵּיבָם וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּבַעַל וּבֵיבָם בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּפָנָיו וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּפָנָיו וְשֵׁלֵא
בְּפָנָיו בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּבֵית דִּין וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
בְּבֵית דִּין וְשֵׁלֵא בְּבֵית דִּין אָמְרוּ לֵהֲנָן בֵּית הֵלֵל לְבֵית
שְׁמַאי מִמָּאֲנָתָהּ וְהִיא קִטְנָה אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה
פְּעָמִים אָמְרוּ לֵהֲנָן בֵּית שְׁמַאי אֵין בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַפְּקָרָה
אֶלָּא מִמָּאֲנָתָהּ וּמִמִּתְנָתָה עַד שֶׁתִּגְדִּיל וְתִתְּמָאן וְתִנְשָׂא:

^ב אֵיזָה הִיא קִטְנָה שֶׁצָּרִיכָה לְמָאן כָּל שֶׁהִישִׂיאוּהָ אִמָּה
וְאִחִיהָ לְדַעְתָּהּ הִשִּׂיאוּהָ שֵׁלֵא לְדַעְתָּהּ אִינָה צָרִיכָה
לְמָאן רַבִּי חֲנִינָא בֶן אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר כָּל תַּנּוּקָת שְׂאִינָה
יְכוּלָה לְשִׁמּוֹר קְדוּשִׁיָּהּ אִינָה צָרִיכָה לְמָאן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר אֵין מַעֲשֶׂה קִטְנָה כְּלוֹם אֶלָּא כַּמִּפְתָּה בֵּית יִשְׂרָאֵל

לכהן לא תאכל בתרומה. בת כהן לישראל תאכל
בתרומה:

ג רבי אליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש.
כאלו היא אשתו. וכל עכבה שאינה מן האיש כאלו אינה
אשתו:

ד הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה. והיא מותרת
בקרוביו. ולא פסלה מן הכהונה. נתן לה גט הוא אסור
בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה. נתן
לה גט והחזירה מאנה בו ונשאת לאחר. ונתארמלה או
נתגרשה. מותרת לחזור לו. מאנה בו והחזירה. נתן לה
גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה. אסורה לחזור
לו. זה הכלל. גט אחר מאן אסורה לחזור לו. מאן אחר
גט מותרת לחזור לו:

ה הממאנת באיש. נשאת לאחר וגרשה. (לאחר ומאנה
בו.) (לאחר וגרשה. זה הכלל. כל שיוצאת הימנו בגט
אסורה לחזור לו. במאן מותרת לחזור לו:

ו המגרש את האשה והחזירה. מותרת ליבם. ורבי
אליעזר אוסר. וכן המגרש את היתומה והחזירה.
מותרת ליבם. ורבי אליעזר אוסר. קטנה שהשיאה אביה
ונתגרשה כיתומה בחיי האב. החזירה דברי הכל אסורה
ליבם:

י שני אחין נשואין לשתי אחיות (יתומות) קטנות ומת בעלה של אחת מהן. תצא משום אחות אשה. וכן שתי חרשות גדולה וקטנה. מת בעלה של קטנה. תצא הקטנה משום אחות אשה. מת בעלה של גדולה. רבי אליעזר אומר מלמדן את הקטנה שתמאן בו. רבן גמליאל אומר אם מאנה מאנה. ואם לאו תמתין עד שתגדיל. ותצא הלזו משום אחות אשה. רבי יהושע אומר אי לו על אשתו. ואי לו על אשת אחיו. מוציא את אשתו בגט. ואשת אחיו בחליצה:

ח מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. ביאתה או חליצתה של אחת מהן. פוטרת צרתה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. פקחת וחרשת ביאת הפקחת פוטרת החרשת. ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת. גדולה וקטנה. ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה. ואין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה:

ט מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. בא יבם על הראשונה וחזר ובא על השנייה. או שבא אחיו על השנייה. לא פסל את הראשונה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת. בא יבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את הקטנה. בא יבם על החרשת. וחזר ובא על הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה פסל את החרשת:

י פקקת וחרשת. בא יבם על הפקקת. וחזר ובא על החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא יבם על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא יבם על החרשת. וחזר ובא על הפקקת. או שבא אחיו על הפקקת. פסל את החרשת:

י"ג גדולה וקטנה. בא יבם על הגדולה. וחזר ובא על הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה. לא פסל את הגדולה. בא יבם על הקטנה. וחזר ובא על הגדולה. או שבא אחיו על הגדולה. פסל את הקטנה. רבי אלעזר אומר (בבבלין) מלמדין הקטנה שתמאן בו:

י"ד יבם קטן שבא על יבמתו קטנה. יגדלו זה עם זה. בא על יבמה גדולה תגדלנו. היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום מבקשים הימנו שיחלוץ לה. ובזמן שהוא מודה. אפילו לאחר שנים עשר חדש. כופין אותו שיחלוץ לה:

י"ה הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר מיתת בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה. ואם נתכוננה לכך אפילו בחיי בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה:

פרק יד

חֲרֵשׁ שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וּפְקָח שֶׁנִּשְׂא חֲרֶשֶׁת. (אם רָצָה יוֹצִיא) וְאִם רָצָה יְקָיִים כְּשֶׁשָּׁם שֶׁהוּא כּוֹנֵס בְּרַמְיָה כֵּךְ הוּא מוֹצִיא בְּרַמְיָה. פְּקָח שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וְנִתְחַרְשָׁה. אִם רָצָה יוֹצֵא וְאִם רָצָה יְקָיִים נִשְׁטַתֶּת. לֹא יוֹצִיא. נִתְחַרֵּשׁ הוּא אֹז נִשְׁטַתָּה. אֵינוּ מוֹצִיאָה עוֹלָמִית. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מִפְּנֵי מָה הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְחַרְשָׁה יוֹצֵאָה. וְהָאִישׁ שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ אֵינוּ מוֹצִיא. אָמְרוּ לוֹ אֵינוּ דּוֹמָה הָאִישׁ הַמִּגְרֵשׁ לָאִשָּׁה הַמִּתְגַּרֶּשֶׁת. שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאָה לְרִצּוֹנָה וְשֶׁלֹּא לְרִצּוֹנָה. הָאִישׁ אֵינוּ מוֹצִיא אֲלָא לְרִצּוֹנוֹ:

^א הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוֹדְגָדָה עַל הַחֲרֶשֶׁת שֶׁהִשְׂיָאָה אֲבִיהָ. שֶׁהִיא יוֹצֵאָה בְּגֹט. אָמְרוּ לוֹ אַף זֶה כִּיּוֹצֵא בָּהּ:

^ג שְׁנֵי אָחִים חֲרָשִׁים נִשְׂוָאִים לְשְׁתֵּי אָחִיוֹת חֲרָשׁוֹת. אֹז לְשְׁתֵּי אָחִיוֹת פְּקָחוֹת אֹז לְשְׁתֵּי אָחִיוֹת אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פְּקָחַת. אֹז שְׁתֵּי אָחִיוֹת חֲרָשׁוֹת נִשְׂוָאוֹת לְשְׁנֵי אָחִים פְּקָחִים. אֹז לְשְׁנֵי אָחִין חֲרָשִׁים. אֹז לְשְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. הָרִי אֵלּוּ פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּם. וְאִם הָיוּ נְכָרִיוֹת יִכְנָסוּ. וְאִם רָצוּ לְהוֹצִיא יוֹצִיאוּ:

^ד שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. נִשְׂוָאִים לְשְׁתֵּי אָחִיוֹת פְּקָחוֹת. מִתְּ חֲרֵשׁ בְּעַל הַפְּקָחַת מָה יַעֲשֶׂה פְּקָח בְּעַל הַפְּקָחַת. תֵּצֵא מִשּׁוּם אָחוֹת אִשָּׁה. מִתְּ פְּקָח בְּעַל

הַפְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בְּעַל פְּקָחַת־מוֹצִיא אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־
וְאִשָּׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

ה' שְׁנֵי אָחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי אֲחִיּוֹת־אֶחָת חֲרָשֶׁת־
וְאֶחָת פְּקָחַת־מֵת פְּקַח בְּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל
פְּקָחַת־תֵּצֵא מִשּׁוּם אָחוֹת אִשָּׁה־מֵת פְּקַח בְּעַל פְּקָחַת־
מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל הַחֲרָשֶׁת־מוֹצִיא אֶת אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־
וְאֵת אִשָּׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה:

י' שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי אֲחִיּוֹת־
אֶחָת חֲרָשֶׁת וְאֶחָת פְּקָחַת־מֵת חֵרֶשׁ בְּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה
יַעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל פְּקָחַת־תֵּצֵא מִשּׁוּם אָחוֹת אִשָּׁה־מֵת
פְּקַח בְּעַל פְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בְּעַל חֲרָשֶׁת־מוֹצִיא
אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־וְאִשָּׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

י' שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי נִכְרִיּוֹת
פְּקָחוֹת־מֵת חֵרֶשׁ בְּעַל פְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל
פְּקָחַת־אוֹ חוֹלֵץ אוֹ מִיָּבֵם־מֵת פְּקַח בְּעַל פְּקָחַת־מֶה
יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בְּעַל פְּקָחַת־כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

ה' שְׁנֵי אָחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי נִכְרִיּוֹת־אֶחָת פְּקָחַת
וְאֶחָת חֲרָשֶׁת־מֵת פְּקַח בְּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח
בְּעַל פְּקָחַת־כּוֹנֵס־וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא יוֹצִיא־מֵת פְּקַח
בְּעַל הַפְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל חֲרָשֶׁת־אוֹ חוֹלֵץ אוֹ
מִיָּבֵם:

ט שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חָרַשׁ וְאֶחָד פֶּקַח. נְשׂוּאִים לְשֵׁתִי
נִכְרִיּוֹת. אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פֶּקַחֶת. מֵת חָרַשׁ בֶּעַל
חֲרָשֶׁת. מָה יַעֲשֶׂה פֶקַח בֶּעַל פֶּקַחֶת. כּוֹנֵס. וְאִם רָצָה
לְהוֹצִיא יוֹצִיא. מֵת פֶּקַח בֶּעַל פֶּקַחֶת. מָה יַעֲשֶׂה חָרַשׁ
בֶּעַל חֲרָשֶׁת. כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

פרק טו

הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבִעְלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. שְׁלוֹם בֵּינוּ
לְבֵינָהּ וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאתָה וְאָמַרְתָּ מֵת בֶּעָלִי
תִּנָּשֵׂא. מֵת בֶּעָלִי תִתִּיבֶם. שְׁלוֹם בֵּינוּ לְבֵינָהּ. וּמִלְחָמָה
בְּעוֹלָם. קִטְטָה בֵּינוּ לְבֵינָהּ. וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאתָה וְאָמַרְתָּ
מֵת בֶּעָלִי. אֵינָה נֶאֱמָנֶת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָה
נֶאֱמָנֶת. אֲלֹא אִם כֵּן בָּאתָה בּוֹכָה וּבִגְדִיָּה קְרוּעִין. אָמְרוּ
לֹא אַחַת זֹו וְאַחַת זֹו תִנָּשֵׂא:

ב בית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שָׁמַעְנוּ אֲלֹא בְּבֹאָה מִן הַקָּצִיר
בְּלִבָּד (וּבָאוּתָה הַמְּדִינָה וְכִמְעָשָׂה שֶׁהָיָה) אָמְרוּ לָהֶם
בֵּית שְׁמַאי אַחַת הַבָּאָה מִן הַקָּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן
הַזֵּיתִים. (וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַבְּצִיר.) וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינָה
לְמְדִינָה. לֹא דִבְרוּ חֻכְמִים בְּקָצִיר אֲלֹא בַּהוֹזָה. חֲזָרוּ בֵּית
הַלֵּל לַהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ג בית שְׁמַאי אוֹמְרִים תִּנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים תִּנָּשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית
שְׁמַאי הִתְרַתֶּם עֲרֻה חֲמוּרָה לֹא תִתִּירוּ אֶת הַמָּמוֹן הַקָּל.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל מְצִינוּ שְׂאִין הָאֲחִים נִכְנָסִים לְנִחְלָה
עַל פִּיהָ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי וְהֵלֵא מִסְפָּר כְּתוּבָתָהּ
נִלְמֹד. שֶׁהוּא כּוֹתֵב לָהּ. שְׁאֵם תְּנַשְׂאִי לְאַחַר תְּטִילִי מֵה
שְׁכֶתוֹב לִיכִי. וַחֲזָרוּ בֵּית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ד' הַכֹּל נֶאֱמַנִין לְהַעֲידָהּ. חוּץ מִחֲמוּתָהּ. וּבֵת חֲמוּתָהּ.
וְצָרְתָהּ. וְיִבְמָתָהּ. וּבֵת בַּעֲלָהּ. מֵה בֵּין גֵּט לְמִיתָה. שֶׁהִכְתֵּב
מוֹכִיחַ. עַד אוֹמֵר מֵת וְנִשְׁאֵת. וְבֹא אַחֵר וְאָמַר לֹא מֵת.
הֲרִי זֶה לֹא תֵצֵא. עַד אוֹמֵר מֵת. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא מֵת.
אֵךְ עַל פִּי שְׁנֵשֵׁאֵת תֵּצֵא. שְׁנַיִם אוֹמְרִים מֵת. וְעַד אוֹמֵר
לֹא מֵת. אֵךְ עַל פִּי שְׁלֹא נִשְׁאֵת תִּנָּשֵׂא:

ה' אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת אוֹמֶרֶת לֹא מֵת. זֶה שְׁאוּמֶרֶת
מֵת תִּנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וְזֶה שְׁאוּמֶרֶת לֹא מֵת לֹא
תִנָּשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת
אוֹמֶרֶת נֶהְרַג. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הוֹאִיל וּמִכְחִישוֹת זֶה אֵת
זֶה הֲרִי אֵלּוּ לֹא תִנָּשְׂאוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים
הוֹאִיל זֶה וְזֶה מוֹדוֹת שְׂאִינוּ קִיָּם הֲרִי אֵלּוּ תִנָּשְׂאוּ. עַד אוֹמֵר
מֵת. וְעַד אוֹמֵר לֹא מֵת. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת מֵת. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת
לֹא מֵת. הֲרִי זֶה לֹא תִנָּשֵׂא:

י' הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. וּבָאָה וְאָמְרָה
מֵת בַּעֲלִי תִנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ וְצָרְתָהּ אֲסוּרָה. הִיתָה
בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה. דְּבָרֵי רַבִּי טַרְפוֹן. רַבִּי

עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתה מידי עבירה. עד
שתהא אסורה לנשא. ואסורה מלאכול בתרומה:

^ז אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי. תנשא ותטול
כתובתה. וחמותה אסורה. היתה בת ישראל לכהן תאכל
בתרומה. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך
מוציאתה מידי עבירה עד שתהא אסורה לנשא ואסורה
מלאכול בתרומה. קדש אחת מחמש נשים ואינו יודע
איזו קדש. כל אחת אומרת אותי קדש. נותן גט לכל אחת
ואחת. ומניח כתובה ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון.
רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד
שיתן גט וכתובה לכל אחת ואחת. גזל אחד מחמשה
ואינו יודע מאיזה גזל. כל אחד אומר אותי גזל מניח גזילה
ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו
דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שישלם גזילה לכל אחד
ואחד:

^ח האשה שהלכה היא ובעלה ובנה (עמהם) למדינת
הים. ובאה ואמרה מת בעלי. ואחר כך מת בני. נאמנת.
מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת. וחוששים
לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

^ט נתן לי בן במדינת הים ואמרה מת בני ואחר כך מת
בעלי. נאמנת. מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת
וחוששים לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

י נתן לי יבם במדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
(מת) יבמי יבמי ואחר כך בעלי נאמנת הלכה היא
ובעלה ויבמה למדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
מת יבמי יבמי ואחר כך בעלי אינה נאמנת שאין האשה
נאמנת לומר מת יבמי שתנשא ולא מתה אחותי שתכנס
לביתה ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו
ולא מתה אשתי שישא אחותה:

פרק טז

האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו
לה מת בעליך לא תנשא ולא תתיבם עד
שתדע שמא מעברת היא צרתה היתה לה חמות אינה
חוששת יצתה מליאה חוששת רבי יהושע אומר אינה
חוששת:

ב שתי יבמות זו אומרת מת בעלי וזו אומרת מת בעלי זו
אסורה מפני בעלה של זו וזו אסורה מפני בעלה של זו
לזו עדים ולזו אין עדים את שיש לה עדים אסורה ואת
שאין לה עדים מותרת לזו בנים ולזו אין בנים את שיש
לה בנים מותרת ואת שאין לה בנים אסורה נתיבמו
ומתו היבמין אסורות להנשא רבי אלעזר אומר הואיל
והתירו ליבמין התירו לכל אדם:

ג אין מעידין אלא על פרוצוף פנים עם החטם אף על
פי שיש סימנין בגופו ובכליו אין מעידין אלא עד שתצא

נִפְּשׁוּ וְאַפִּילוּ רְאוּהוּ מְגוּיָד אוֹ צְלוּב וְחִיָּה אוֹכֶלֶת בּוֹ אֵין
מְעִידִין אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי אֹמֵר
לֹא כָּל הָאָדָם וְלֹא כָּל הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא כָּל הַשָּׁעוֹת שׁוֹיִן:

י' נֶפֶל לַמַּיִם בֵּין שֵׁשׁ לָהֶן סוּף בֵּין שָׁאִין לָהֶם סוּף אֲשֶׁתוֹ
אֲסוּרָה אָמַר רַבִּי מֵאִיר מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵפֶל לְבוֹר הַגָּדוֹל
וְעָלָה לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּסוּמָא
שֶׁיָּרַד לְטָבֹול בַּמַּעְרָה וַיֵּרַד מוֹשְׁכוֹ אַחֲרָיו וְשָׁהוּ כְּדִי
שֶׁתֵּצֵא נֶפֶשׁ וְהִשְׁיִאוּ נְשׁוֹתֵיהֶם וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בַּעֲסִיָּא
בְּאַחַד שְׁשָׁלְשָׁלוּהוּ לַיִם וְלֹא עָלָה בְּיָדָם אֶלָּא רָגְלוֹ אָמְרוּ
חֲכָמִים מִן הָאֲרַכָּבָה וּלְמַעַלָּה תִּנְשֵׂא מִן הָאֲרַכָּבָה וּלְמַטָּה
לֹא תִנְשֵׂא:

ה' אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת מֵת אִישׁ פְּלוֹנִי דִּיּוֹ
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַתְּנוּקוֹת אוֹמְרִים הֲרִי
אָנוּ הוֹלְכִין לְסִפּוּד וְלִקְבוּרָה אֶת אִישׁ פְּלוֹנִי (דִּיּוֹ) בֵּין
שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבֵין שֶׁאִינוֹ מִתְּכַוֵּין רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי
אֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבִגְזֵי אִם הָיָה
מִתְּכַוֵּין אֵין עֵדוּתוֹ עֵדוּת:

י' מְעִידִין לְאֹזֶר הַנֵּר וּלְאֹזֶר הַלֶּבֶנָה וּמִשְׁיֵאִין עַל פִּי בֵּת קוֹל
מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁעָמֵד עַל רֹאשׁ הָהָר וְאָמַר אִישׁ פְּלוֹנִי
בֶּן פְּלוֹנִי מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי מֵת הָלָכּוּ וְלֹא מָצְאוּ שֵׁם אָדָם
וְהִשְׁיִאוּ אֶת אֲשֶׁתּוֹ וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּצִלְמוֹן בְּאַחַד שְׁאָמַר

אָנִי אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי (מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי) נָשְׁכֵנִי נָחֵשׁ
וְהֵרִי אֹנִי מֵת וְהָלְכוּ וְלֹא הִפְרִירוּהוּ וְהֵשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ:

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כְּשִׁירְדָתִי לְנִהְרָדְעָא לְעֵבֶר הַשָּׁנָה
מִצְאֵנִי נְחֻמְיָה אִישׁ בֵּית דָּלִי וְאָמַר לִי שְׁמַעְתִּי שְׂאִין
מִשְׂאִין אֶת הָאִשָּׁה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל פִּי עַד אֶחָד
אֶלָּא רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא וְנוּמִיתִי לוֹ כֵּן הַדְּבָרִים אָמַר
לִי אָמֹר לָהֶם מִשְׁמִי אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהַמְדִּינָה הַזֹּאת
מִשְׁבֹּשֶׁת בְּגִיסוֹת מְקַבְּלֵנִי מִרְבֵּן גְּמְלִיאֵל הַזֶּקֶן שְׁמִשְׂאִין
אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד וּכְשֶׁבֹאֲתִי וְהִרְצִיתִי הַדְּבָרִים
לִפְנֵי רֶבֶן גְּמְלִיאֵל שְׂמַח לְדַבְּרִי וְאָמַר מִצְאֵנוּ חֵבֶר לְרַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בְּבָא מִתּוֹךְ הַדְּבָרִים נִזְכָּר רֶבֶן גְּמְלִיאֵל שֶׁנֶּהְרָגוּ
הַרוֹגִים בְּתֵל אֶרְזָא וְהֵשִׂיאוּ רֶבֶן גְּמְלִיאֵל (הַזֶּקֶן) נִשְׁוֹתֵיהֶם
עַל פִּי עַד אֶחָד (וְהַחֲזִקוּ לֵהִיּוֹת מִשְׂאִין עַל פִּי עַד אֶחָד)
וְהַחֲזִקוּ לֵהִיּוֹת מִשְׂאִין עַד מִפִּי עַד מִפִּי אִשָּׁה מִפִּי
שְׁפָחָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמְרִים אֵין מִשְׂאִין אֶת
הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא עַל פִּי אִשָּׁה
וְלֹא עַל פִּי עֶבֶד וְלֹא עַל פִּי שְׁפָחָה וְלֹא עַל פִּי קְרוֹבִים
אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בְּבִנֵי לוֹי שֶׁהָלְכוּ לְצוּעֵר עִיר הַתְּמָרִים
וְחָלָה אֶחָד מֵהֶם בְּדֶרֶךְ וְהִבִּיאוּהוּ בַּפֶּנֶדֶק וּבַחֲזִרְתָּם
אָמְרוּ לַפֶּנֶדֶקִית אֵיהָ חֲבִירֵנוּ אָמְרָה לָהֶם מֵת וּקְבַרְתִּיו
וְהֵשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ אָמְרוּ לוֹ וְלֹא תֵּהָא כְּהֶנֶת כַּפֶּנֶדֶקִית
אָמַר לָהֶם לִכְשֶׁתֵּהָא פֶּנֶדֶקִית נֶאֱמָנָה הַפֶּנֶדֶקִית הוֹצִיָּאָה
לָהֶם מִקְלוֹ וְתִרְמִילוֹ וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהָיָה בִּידּוֹ: סליק

מסכת כתובות

פרק א

בתולה נשאת ליום הרביעי. ואלמנה ליום חמישי.
שפעמים בשבת בתי דינין יושבין בעריות ביום
השני. וביום החמישי. שאם היה לו טענת בתולים היה
משכים לבית דין:

^א בתולה כתובתה מאתים. ואלמנה מנה. בתולה אלמנה
גרושה וחלוצה מן הארוסין. כתובתן מאתים ויש להן
טענת בתולים. הגיורת והשבויה והשפחה. שנפדו
ושנתגירו ושנשתחררו. פחותות מבנות שלש שנים ויום
אחד. כתובתן מאתים. ויש להן טענת בתולים:

^ג הגדול שבא על הקטנה. והקטן שבא על הגדולה. ומכת
עץ. כתובתן מאתים. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים
מכת עץ כתובתה מנה:

^ד בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן הנשואין. כתובתן
מנה. ואין להן טענת בתולים. הגיורת והשבויה והשפחה.
שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו. יתירות על בנות שלש
שנים ויום אחד. כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים:

^ה האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים. אינו יכול לטעון
טענת בתולים מפני שמת אחד עמה. אחת אלמנת ישראל

וְאַחַת אֲלֻמֶּנֶת כֹּהֵן כְּתוּבָתָהּ מָנָה. בֵּית דִּין שֶׁל כֹּהֲנִים
גֻּבֵּין לְבִתּוּלָה אַרְבַּע מֵאוֹת זָוִי. וְלֹא מִיחוּ בִידָם חֻכָּמִים:

^י הַנוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וְלֹא מֵצֵא לָהּ בְּתוּלִים. הִיא אוֹמֶרֶת
מִשְׁאֲרִסְתִּי נֶאֱנַסְתִּי וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵךְ. וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִי
אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא אֲרִסְתִּיךְ. וְהִיא מִקְחֵי מִקַּח טְעוֹת. רַבֵּן
גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר
לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חִיִּין. אֶלָּא הֵרִי זֶה בְּחֻזְקָתָהּ בְּעוֹלָה עַד שֶׁלֹּא
תִּתְאַרֵס וְהִטְעֵתוּ עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^י הִיא אוֹמֶרֶת מִכֶּת עַץ אָנִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִי. אֶלָּא
דְּרוֹסָת אִישׁ אֶת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חִיִּין. אֶלָּא הֵרִי
זֶה בְּחֻזְקָתָהּ דְּרוֹסָת אִישׁ עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^ח רְאוּהָ מִדְּבַרְתָּ עִם אֶחָד בְּשׁוּק. אָמְרוּ לָהּ מַה טָבוֹ
שֶׁל זֶה. אִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חִיִּין.
אֶלָּא הֵרִי זֶה בְּחֻזְקָתָהּ בְּעוֹלָה לְנִתִּין וּלְמִמְזֹר. עַד שֶׁתִּבְיֵא
רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^ט הִיָּתָה מִעֲבָרָתָהּ. וְאָמְרוּ לָהּ מַה טָבוֹ שֶׁל עֶבֶר זֶה.
מֵאִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חִיִּין. אֶלָּא הֵרִי זֶה
בְּחֻזְקָתָהּ מִעֲבָרָתָהּ מִנִּתִּין וּמִמְזֹר. עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

אמר רבי יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאת מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב אנשי העיר משיאים לכהונה הרי זו תנשא לכהונה:

פרק ב

האשה שנתארמלה או שנתגרשה והיא אומרת בתולה נשאתני והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתים רבי יוחנן בן ברוקא אומר אף חלוק קליות ראיה:

ב ומודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו שהוא נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם יש עדים שהיתה של אביו והוא אומר לקחתיה הימנו אינו נאמן:

ג העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שהוא כתב ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר אינן נאמנים:

ד זה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי וזה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי הרי אלו נאמנים זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי צריכים לצרף

עמהם אחר דברי רבי. וחכמים אומרים אינם צריכים
לצרף עמהם אחר. אלא נאמן אדם לומר זה כתב ידי:

^ה האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני. נאמנת.
שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. ואם יש עדים שהיתה
אשת איש. והיא אומרת גרושה אני. אינה נאמנת.
אמרה נשבתי וטהורה אני. נאמנת. שהפה שאסר הוא
הפה שהתיר. ואם יש עדים שנשבית. והיא אומרת
טהורה אני. אינה נאמנת. ואם משנשאת באו העדים
הרי זו לא תצא:

^ו שתי נשים שנשבו. זאת אומרת נשבתי וטהורה אני.
וזאת אומרת נשבתי וטהורה אני. אינן נאמנות. ובזמן
שהן מעידות זו את זו. הרי אלו נאמנות:

^ז וכן שני אנשים. זה אומר כהן אני. וזה אומר כהן אני.
אינן נאמנין. ובזמן שהן מעידין זה את זה. הרי אלו
נאמנין:

^ח רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד.
אמר רבי אלעזר אימתי במקום שיש עוררין. אבל במקום
שאין עוררין מעלין לכהונה על פי עד אחד. רבן שמעון בן
גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן. מעלין לכהונה
על פי עד אחד:

ט האשה שנחבשה בידי גוים על ידי ממון מותרת
 לבעלה על ידי נפשות אסורה לבעלה עיר שנחבשה
 ברכוס כל הכהנות שנמצאו בתוכה פסולות ואם יש
 להן עדים אפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין
 ואין נאמן אדם על ידי עצמו אמר רבי זכריה בן הקצב
 המעון הזה לא זוהי ידה מתוך ידי משעה שנכנסו גוים
 לירושלים ועד שיצאו אמרו לו אין אדם מעיד על ידי
 עצמו:

וואלו נאמנין להעיד בגדלן מה שראו בקטנן נאמן אדם
 לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של רבי וזה
 כתב ידו של אחי זכור אני בפלונית שיצתה בהינומא
 וראשה פרוע ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר
 לטבול לאכול בתרומה ושהיה חולק עמנו על הגרין
 ושהמקום הזה בית הפרס ועד כאן היינו באין בשבת
 אבל אין אדם נאמן לומר דרך היה לפלוני במקום הזה
 מעמד ומושב ומספד היה לפלוני במקום הזה:

יום יא

פרק ג

אֵלּוּ נִעְרוֹת שֵׁישׁ לָהֶן קִנְסֵי הַבָּא עַל הַמַּמְזֵרֶת. וְעַל
הַנְּתִינָה. וְעַל הַכּוֹתִית. הַבָּא עַל הַגִּיּוֹרֶת. וְעַל
הַשְּׁבוּיָה. וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ.
פְּחוּתוֹת מִבָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הַבָּא עַל אַחֲזוֹתוֹ
וְעַל אַחֲזוֹת אָבִיו. וְעַל אַחֲזוֹת אִמּוֹ. וְעַל אַחֲזוֹת אִשְׁתּוֹ. וְעַל
אִשְׁתּוֹ אַחֲיוֹ. וְעַל אִשְׁתּוֹ אַחֵי אָבִיו. וְעַל הַנָּדָה. יֵשׁ לָהֶן קִנְסֵי.
אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן בַּהֲכָרֶת אֵין בָּהֶן מִיתַת בֵּית דִּין:

^ב וְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶן קִנְסֵי. הַבָּא עַל הַגִּיּוֹרֶת. וְעַל הַשְּׁבוּיָה.
וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ. יִתְרִירוֹת
עַל בָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁבוּיָה
שֶׁנִּפְדִּית הִרִי היא בְּקִדּוּשָׁתָהּ. אֵף עַל פִּי שֶׁגְּדוּלָּה. הַבָּא
עַל בִּתּוֹ. וְעַל בֵּית בִּתּוֹ. וְעַל בֵּית בָּנוֹ. וְעַל בֵּית אִשְׁתּוֹ. וְעַל בֵּית
בָּנָה. וְעַל בֵּית בָּתָּה. אֵין לָהֶן קִנְסֵי. מִפְּנֵי שֶׁמִּתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ.
שֶׁמִּיתָתוֹ בִּידֵי בֵּית דִּין. וְכָל הַמִּתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם
מָמוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר אִם לֹא יִהְיֶה אֶסּוֹן עָנוּשׁ יַעֲנֶשׁ:

^א נִעְרָה שֶׁנִּתְאַרְסָה. וְנִתְגַּרְשָׁה. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אוֹמֵר אֵין
לָהּ קִנְסֵי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יֵשׁ לָהּ קִנְסֵי וְקִנְסָה לְעַצְמָהּ:

^ד הַמִּפְתָּה נֹתֵן שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. הָאוֹנֵס אַרְבָּעָה. הַמִּפְתָּה
נֹתֵן בִּשְׁתּוֹ וּפְגָם וְקִנְסֵי. מוֹסִיף עָלָיו הָאוֹנֵס. שְׁנוֹתֵן אֶת

הַצֵּעֵר. מֵה בֵּין הָאוֹנֵס לַמִּפְתָּה. הָאוֹנֵס נוֹתֵן אֶת הַצֵּעֵר.
הַמִּפְתָּה אֵינוֹ נוֹתֵן אֶת הַצֵּעֵר. הָאוֹנֵס נוֹתֵן מִיד. וְהַמִּפְתָּה
לְכַשְׁיוּצִיא. הָאוֹנֵס שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. וְהַמִּפְתָּה אִם רָצָה
לְהוּצִיא מוּצִיא:

ה' בִּיצֵד שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. אֶפִּילוּ הִיא חֲגֵרֶת. אֶפִּילוּ הִיא
סוּמָא. וְאֶפִּילוּ הִיא מִכֶּת שְׁחִין. נִמְצָא בָּהּ דְּבַר עֲרוּה. אוֹ
שְׁאִינָה רְאוּיָה לְבֹא בִּישְׂרָאֵל. אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְקִימָה. שְׁנֹאמֵר
וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה אִשָּׁה הֵרְאוּיָה לוֹ:

י יִתּוּמָה שְׁנֵתֶּאֱרָסָה וְנִתְּגַרְשָׁה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הַמִּפְתָּה
פְּטוּר. וְהָאוֹנֵס חַיִּיב:

י' אֵיזָהוּ בִשְׁת. הַכֹּל לְפִי הַמְּבִישׁ וְהַמְּתַבֵּישׁ. פָּגֶם רוֹאִין
אוֹתָהּ כְּאִלוּ הִיא שְׂפָחָה נִמְכָּרֶת. כִּמָּה הֵיחָה יָפָה. וְכִמָּה
הִיא יָפָה. קִנְס שְׁוֶה בְּכָל אָדָם. וְכָל שֵׁישׁ לוֹ קִצְבָּה מִן
הַתּוֹרָה שְׁוֶה בְּכָל אָדָם:

ח' כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ מְכָר אֵין קִנְס. וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ קִנְס אֵין
מְכָר. קִטְנָה יֵשׁ לָהּ מְכָר וְאֵין לָהּ קִנְס. נַעֲרָה יֵשׁ לָהּ קִנְס
וְאֵין לָהּ מְכָר. הַבּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ לֹא מְכָר וְלֹא קִנְס:

ט' הָאוֹמֵר פְּתִיתִי אֶת בֵּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי. מְשַׁלֵּם בִּשְׁת וּפָגֶם
עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם קִנְס. הָאוֹמֵר גִּנְבֹּתִי (וְטַבַּחְתִּי
וּמְכַרְתִּי). מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם
תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל. וְתְשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הַמִּית שׁוּרֵי אֶת

פְּלוּגִי. או שזורו של פְּלוּגִי. הרי זה מְשֻׁלָּם על פי עֲצָמוֹ.
המית שזרי עבדו של פְּלוּגִי. אינו מְשֻׁלָּם על פי עֲצָמוֹ. זה
הַכֶּלֶל. כָּל הַמְשֻׁלָּם יֵתֵר על מה שְׁהוֹזִיק אינו מְשֻׁלָּם על פי
עֲצָמוֹ:

פרק ד

נֶעְרָה שְׁנִתְּפַתְתָּהּ. בְּשִׁתָּהּ וּפְגָמָה וּקְנָסָה שֶׁל אָבִיהָ.
וְהִצְעֵר בַּתְּפוּסָה. עֲמֻדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא מֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה
לְעֵמּוּד בְּדִין עַד שְׁמֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי
שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. עֲמֻדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא בִּגְרָה. הָרִי הֵן
שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה לְעֵמּוּד
בְּדִין עַד שִׁבְגָּרָה. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם
לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה.
מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמַצִּיאָתָה אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָבְתָה. מֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים:

^ב הַמֵּאֲרִס אֶת בֵּתוֹ וְגִרְשָׁהּ. אֲרִסָּה וְנִתְּאֲרַמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלוֹ. הַשִּׂיאָה וְגִרְשָׁהּ. הַשִּׂיאָה וְנִתְּאֲרַמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הִרְאֵשׁוּנָה שֶׁל אָב. אָמְרוּ לוֹ
(מִשֵּׁה־שִּׂיאָה) אֵין לְאָבִיהָ רְשׁוּת בָּהּ:

^ג הַגִּיזְרֵת שְׁנִתְּגִירָה בִּתָּה עָמָה וְזִנְתָּה. הָרִי זוֹ בְּחֻנְקָא. אֵין
לָהּ לֹא פֶתַח בֵּית הָאָב. וְלֹא מֵאָה סֵלַע. הֵיתָה הוֹרְתָה

שלא בקדושה ולידתה בקדושה. הרי זו בסקילה. אין לה לא פתח בית האב ולא מאה סלע. היתה הורתה ולידתה בקדושה. הרי היא כבת ישראל לכל דבר. יש לה אב ואין לה פתח בית האב. יש לה פתח בית האב ואין לה אב. הרי זו בסקילה. לא נאמר פתח בית אביה אלא למצוה:

ד האב זכאי בבתו בקדושיה. בכסף בשטר ובביאה. וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה. ומקבל את גטה. ואינו אוכל פרות בחייה. נשאת. יתר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה וחיוב במזונותיה. בפרקונה ובקבורתה. רבי יהודה אומר אפילו עני שבישראל. לא יפחות משני חלילים ומקוננות:

ה לעולם היא ברשות האב עד שתפנס לרשות הבעל לנשואין. מסר האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל. הלך האב עם שלוחי הבעל. או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל. הרי היא ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל:

י האב אינו חייב במזונות בתו. זה מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים בפרס בבינה. הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינם יורשים. אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן נזונות אלא לאחר מיתת אביהן:

י' לא כתב לה כתובה. בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה. מפני שהוא תנאי בית דין. כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים. ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך. חייב שהוא תנאי בית דין:

ח' לא כתב לה. אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאנתו. ובפנהנת אהדרינך למדינתך חייב שהוא תנאי בית דין:

ט' נשבית חייב לפדותה. ואם אמר הרי גטה וכתובתה תפדה את עצמה. אינו רשאי לקתה חייב לרפאתה. אמר הרי גטה וכתובתה תרפא את עצמה רשאי:

י' לא כתב לה בגין דכרין דיהוון ליכי מנאי. אינון ירתון כסף כתובתיך. יתר על חולקהון דעם אחוהון. חייב שהוא תנאי בית דין:

יא' בגן נוקבן דיהוין ליכי מנאי. יהוין יתבן בביתי. ומתזנן מנכסי עד דתנסבן לגברין. חייב שהוא תנאי בית דין:

יב' את תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי. כל ימי מיגד אלמנותיך בביתי. חייב שהוא תנאי בית דין. כך היו אנשי ירושלים כותבין. ואנשי גליל היו כותבין באנשי ירושלים. אנשי יהודה היו כותבין עד שיירצו היורשין לתן ליד כתובתיך. לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה. ופוסרין אותה:

פרק ה

אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה.
 אם רצה להוסיף אפילו מאה מנה יוסיף. נתארמלה
 או נתגרשה. בין מן הארוסין בין מן הנשואין. גובה את
 הכל. רבי אלעזר בן עזריה אומר מן הנשואין גובה את
 הכל. מן הארוסין בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה.
 שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה. רבי יהודה אומר
 אם רצה כותב לבתולה שטר של מאתים. והיא כותבת
 התקבלתי ממך מנה. ואלמנה מנה. והיא כותבת
 התקבלתי ממך חמשים וזו. רבי מאיר אומר כל הפוחת
 לבתולה ממאתים. ואלמנה ממנה. הרי זו בעילת זנות:

ב נותנין לבתולה שנים עשר חדש משתבעה הבעל
 לפרנס את עצמה. וכשם שנותנין לאשה. כך נותנין לאיש
 לפרנס את עצמו. ואלמנה שלשים יום. הגיע זמן ולא
 נשאו אוכלות משלו. ואוכלות בתרומה. רבי טרפון אומר
 נותנין לה הכל תרומה. רבי עקיבא אומר מחצה חולין
 ומחצה תרומה:

ג היבם אינו מאכיל בתרומה. עשתה ששה חדשים בפני
 הבעל. וששה חדשים בפני היבם. ואפילו כלן בפני הבעל.
 חסר יום אחד בפני היבם. או כלן בפני היבם. חסר
 יום אחד בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה. זו משנה

ראשונה: בית דין של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת
בתרומה עד שתכנס לחפה:

ד המקדיש מעשה ידי אשתו. הרי זו עושה ואוכלת.
המותר רבי מאיר אומר הקדש. רבי יוחנן הסנדלר אומר
חולין:

ה אלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה. טוחנת ואופה
ומכבסת ומבשלת ומניקה את בנה. ומצעת לו המטה.
ועושה בצמר הכניסה לו שפחה אחת. לא טוחנת. ולא
אופה. ולא מכבסת. שתיים אינה מבשלת. ואינה מניקה
את בנה. שלש אינה מצעת (לו) המטה. ואינה עושה
בצמר. ארבע יושבת בקתדרא. רבי אליעזר אומר אפילו
הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות בצמר. שהבטלה
מביאה לידי זמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף
המדיר את אשתו מלעשות מלאכה. יוציא ויתן כתובה.
שהבטלה מביאה לידי שיעמום:

י המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי
אומרים שתי שבתות. בית הלל אומרים שבת אחת.
התלמידים יוצאים לתלמוד תורה שלא ברשות שלשים
יום. הפועלים שבת אחת. העונה האמורה בתורה.
הטילין בכל יום. הפועלים שתיים בשבת. החמרים אחת
בשבת. הגמלים אחד לשלשים יום. הספגים אחת
לששה חודשים דברי רבי אליעזר:

י המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת. רבי יהודה אומר שבעה טרפעיקים. עד מתי הוא פוחת. עד כנגד כתובתה. רבי יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שפא תפול לה ירושה ממקום אחר. ויחזור ויגבה הימנה. וכן המורד על אשתו מוסיפין לה על כתובתה שלשה דינרים בשבת. רבי יהודה אומר שלשה טרפעיקין:

ח המשרה את אשתו על ידי שליח לא יפחות לה משני קבין חטין. או מארבע קבין שעורים. אמר רבי יוסי לא פסק לה שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום. ונותן לה חצי קב קטנית. וחצי לוג שמן. וקב גרוגרות או מנה דבילה. ואם אין לו. פוסק לעמתן פירות ממקום אחר. ונותן לה מטה ומפץ ומחצלת. ונותן לה כפה לראשה. וחגור למתניה. ומנעלים ממועד למועד. וכלים של חמשים זוז משנה לשנה. ואינו נותן לה לא חדשים בימות החמה. ולא שחקים בימות הגשמים. אלא נותן לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים. והיא מתכסה בבלאותיהן בימות החמה. והשחקים שלה:

ט נותן לה מעה כסף לצרכיה. ואוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת. ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה. מעשה ידיה שלה. ומה היא עושה לו. משקל חמש סלעים שתי ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. או משקל עשר סלעים ערב ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. ואם

הִיטָה מְנִיקָה פּוֹחֲתִין לָהּ מִמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל
מְזוֹנוֹתֶיהָ בָּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים בְּעָנִי שְׁבִישָׁרְאֵל אֲבָל
בְּמִכְבֵּד הַכֹּל לְפִי כְבוֹדוֹ:

פרק ו

מְצִיאת האשה ומַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ וִירוּשָׁתָהּ הוּא
אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחַיֶּיהָ בְּשָׁתָהּ וּפְגָמָהּ שְׁלָהּ רַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בֶּתִירָא אוֹמֵר בְּזִמְן שֶׁבִסְתֵּר לָהּ שְׁנֵי חֲלָקִים וְלוֹ
חֶלֶק אֶחָד וּבְזִמְן שֶׁבִגְלוּי לֹא שְׁנֵי חֲלָקִים וְלָהּ אֶחָד שְׁלֹ
יִנְתֵּן מִיָּד וְשְׁלָה יִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת:

^א הַפּוֹסֵק מַעוֹת לַחֲתָנּוֹ וּמֵת חֲתָנּוֹ אֲמָרוּ חֲכָמִים יָכוֹל הוּא
שֵׁיאֵמַר לְאַחִידָה הָיִיתִי רוֹצֵה לָתֵן וְלֹךְ אִי אֶפְשִׁי לָתֵן:

^ג פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ אֶלֶף דִּינָר הוּא פּוֹסֵק כְּנֻגָּדִין חֲמִשָּׁה
עָשָׂר מָנָה וּכְנֻגָּד הַשּׁוֹם הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ שׁוֹם
בְּמָנָה וְשׁוֹה אֵין לוֹ אֶלָּא מָנָה שׁוֹם בְּמָנָה הִיא נוֹתֶנֶת
שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד סֵלַע וְדִינָר וּבְאַרְבַּע מֵאוֹת הִיא נוֹתֶנֶת
חֲמִשׁ מֵאוֹת מֵה שֶׁחֲתָן פּוֹסֵק הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ:

^ד פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ כֶּסֶפִּים סֵלַע (כֶּסֶף) נַעֲשֵׂה שְׁשֵׁה
דִּינָרִים הַחֲתָן מְקַבֵּל עָלָיו עֲשָׂרָה דִּינָרִין לְקַפָּה לְכֹל מָנָה
וּמָנָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמִּדְיָנָה:

^ה הַמֵּשִׂיא אֶת בִּתּוֹ סֵתֵם לֹא יִפְחוֹת לָהּ מִחֲמִשִּׁים זוּזֵי
פֶּסֶק לְהַכְנִיסָה עָרוּמָה לֹא יֵאמַר הַבַּעַל כְּשֶׁתְּבֹא לְבֵיתִי

אֶכְסָנָה בְּכִסּוּתִי אֵלֶּא מְכָסָה וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיהָ וְכֵן
הַמְשִׁיאִין אֶת הַיְתוּמָּה לֹא יִפְתְּחוּ לָהּ מַחְמָשִׁים זָוִי אִם
יֵשׁ בָּכִים מִפְּרִנְסִין אוֹתָהּ לְפִי כְבוֹדָה:

י יְתוּמָה שֶׁהִשְׁיֵאוּהָ אִמָּה אוֹ אַחִיהָ מִדַּעְתָּהּ וְכָתְבוּ לָהּ
בְּמֵאָה אוֹ בַּחֲמִשִּׁים זָוִי יָכוֹלָה הִיא מִשְׁתַּגְּדִיל לְהוֹצִיא
מִיָּדָן מֶה שֶׁרָאוי לְהִנָּתֵן לָהּ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הִשְׁיֵא
אֶת הַבֵּת הָרֵאשׁוֹנָה יִנָּתֵן לַשֵּׁנִיָּה כְּדָרְךָ שֶׁנָּתַן לְרֵאשׁוֹנָה
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים פְּעָמִים שְׁאֵדָם עָנִי וְהַעֲשִׂיר אוֹ עָשִׂיר
וְהָעָנִי אֵלֶּא שְׁמִין אֶת הַנִּכְסִים וְנוֹתֵנִין לָהּ:

י הַמְשָׁלִישׁ מְעוֹת לְבֵתוֹ וְהִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱמַן בְּעָלִי עָלִי
יַעֲשֶׂה הַשָּׁלִישׁ מֶה שֶׁשָּׁלַשׁ בִּידּוֹ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר וְכִי אֵינָהּ אֵלֶּא שְׂדָה הִיא רוֹצָה לְמוֹכְרָהּ הָרִי
הִיא מְכוּרָה מִעֲבָשׂיו בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּגִדּוּלָהּ אֲבָל
בְּקֻטְנָה אֵין מַעֲשֶׂה קֻטְנָה כָּלוּם:

פרק ז

הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלִּהְנוֹת לוֹ עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד
פֶּרֶנֶס יֵתֵר מִכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים וּשְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן
כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים וּשְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

בַּהֲמִדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִטְעוּם אֶחָד מִכָּל הַפִּירוֹת
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד
יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים
שְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

גַּהֲמִדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִתְקַשֵּׁט בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּעֻזּוֹת שְׁלֹא נָתַן
קֶצֶבָה וּבַעֲשִׂירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם:

דַּהֲמִדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלְךְ לְבֵית אָבִיהָ בְּזִמָּן שֶׁהוּא
עֹמֶה בְּעִיר חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה
וּבְזִמָּן שֶׁהוּא בְּעִיר אַחֶרֶת רִגְלֵ אֶחָד יָקִים שְׁלֹשׁ יוֹצִיא
וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

הַהֲמִדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלְךְ לְבֵית הָאָבֶל אוֹ לְבֵית
הַמִּשְׁתָּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה מִפְּנֵי שְׁנוּעֵל בְּפָנֶיהָ וְאִם הָיָה
טוֹעֵן מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר רָשָׁאי אָמַר לָהּ עַל מִנַּת שְׂתֵּאמְרִי
לְפָלוּנִי מָה שְׂאֻמְרָתָ לִי אוֹ מָה שְׂאֻמְרָתִי לָךְ אוֹ שְׂתֵּהָא
מִמֶּלֶאָה וּמִמְעָרָה לְאַשְׁפָּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

י ואילו יוצאות שלא בכתובה. העוברת על דת משה ויהודית. ואיזה היא דת משה. מאכילתו שאינו מעשר. ומשמשו נדה ולא קוצה לה חלה. ונודרת ואינה מקימת. ואיזו היא דת יהודית. יוצאה וראשה פרוע. וטוזה בשוק. ומדברת עם כל אדם. אבא שאול אומר אף המקללת יולדיו בפניו. רבי טרפון אומר אף הקולגית. ואיזו היא קולגית כל שהיא מדברת בתוך ביתה. ושכניה שומעין קולה:

י המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים. ונמצאו עליה נדרים. אינה מקדשת. כנסה סתם. ונמצאו עליה נדרים. תצא שלא בכתובה. על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין. אינה מקדשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין. תצא שלא בכתובה. כל המומין הפוסלים בפהנים. פוסלין בנשים:

י"ה היו בה מומין ועודה בבית אביה. האב צריך להביא ראיה שמשנתארסה נולדו בה מומין הללו. ונסתחפה שדהו. נכנסה לרשות הבעל. הבעל צריך להביא ראיה שעד שלא נתארסה. היו בה מומין אלו. והיה מקחו מקח טעות. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים במה דברים אמורים במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי. אינו יכול לטעון. ואם יש מרחץ באותה העיר. אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודק בקרובותיו:

ט האיש שנולדו בו מומין אין כופין אותו להוציא אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים במומין הקטנים אבל במומין הגדולים כופין אותו להוציא:

וואלו שכופין אותו להוציא מכה שחין ובעל פוליוס והמקמץ והמצרף נחשת והברסי בין שהיו בם עד שלא נשארו ובין משנשארו נולדו ועל כלן אמר רבי מאיר אף על פי שהתנה עמה יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ועכשיו איני יכולה לקבל וחכמים אומרים מקבלת היא על כרחיה חוץ ממכה שחין מפני שממיקתו מעשה בצידון בברסי אחד שמת והיה לו אח ברסי אמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל:

פרק ח

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים בית שמאי ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה משנתארסה בית שמאי אומרים תמכור ובית הלל אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים אמר רבי יהודה אמרו לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושין אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים נפלו לה משנשארה אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה שהבעל מוציא מיד הלקוחות עד שלא

נשאת ונשאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים.
אמר רבי חנינא בן עקיבא אמרו לפני רבן גמליאל הואיל
וזכה באשה לא יזכה בנכסים. אמר להם על החדשים
אנו בושין. אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

^ב רבי שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה בטל. שאינו ידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה קיים:

^ג נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות.
פירות התלושין מן הקרקע. ילקח בהן קרקע והוא אוכל
פירות. והמחברין בקרקע. אמר רבי מאיר שמיין אותן
כמה הן יפין בפירות. וכמה הן יפין בלא פירות. והמוזתר
ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות. וחכמים אומרים
המחברין לקרקע שלו והתלושין מן הקרקע שלה. וילקח
בהן קרקע והוא אוכל פירות:

^ד רבי שמעון אומר מקום שיפה כחו בכניסתה הורע
כחו ביצאתה. מקום שהורע כחו בכניסתה. יפה כחו
ביצאתה. (כיצד) פירות המחברין לקרקע. בכניסתה
שלו. וביצאתה שלה. והתלושין מן הקרקע. בכניסתה
שלה. וביצאתה שלו:

^ה נפלו לה עבדים ושפחות זקנים. ימכרו וילקח בהן
קרקע. והוא אוכל פירות. רבן שמעון בן גמליאל אומר
לא תמכור. מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זיתים

וּגְפָנִים זָקָנִים יִמְכְּרוּ לְעֵצִים וְיִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא תִמְכּוּר מִפְּנֵי שֶׁהֵן שָׁבַח בֵּית אֲבִיהֶּ הַמוֹצִיא הוֹצֵאת עַל נָכְסֵי אִשְׁתּוֹ הוֹצִיא הֶרְבֵּה וְאָכַל קִמְעָא קִמְעָא וְאָכַל הֶרְבֵּה מֵה שֶׁהוֹצִיא הוֹצִיא וּמֵה שֶׁאָכַל אָכַל הוֹצִיא וְלֹא אָכַל יִשְׁבַּע כִּמְה הוֹצִיא וְיִטּוֹל:

י שוֹמֶרֶת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נָכְסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל שֶׁמוֹכְרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָה מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ וּבְנָכְסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצֵאִין עֲמָה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יַחְלוּקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים נָכְסִים בְּחֻזְקָתָן וּכְתוּבָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נָכְסִים הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצֵאִים עֲמָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

י הַנִּיחַ אָחִיו מְעוֹת יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת פִּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע אָמַר רַבִּי מֵאִיר שְׁמִין אוֹתָן כִּמְה הֵן יָפִין בִּפְיֹת וְכִמְה הֵן יָפִין בְּלֹא פִירוֹת וְהַמּוֹתֵר יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע שְׁלוֹ וְהַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה בָּהֶן קֹדֵם הוּא זָכָה קֹדֵם הוּא יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת כְּנֶסֶה הָרִי הוּא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה כְּתוּבָתָהּ עַל נָכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן:

ח לא יאמר לה הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה. (וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה.) גרשה אין לה אלא כתובתה. החזירה הרי היא ככל הנשים. ואין לה אלא כתובתה בלבד:

פרק ט

הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך. הרי זה אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. אם בן למה כתב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. שאם מכרה ונתנה קיים. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. הרי זה אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר לעולם אוכל פירי פירות עד שיכתוב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. ובפירי פירותיהן עד עולם. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן (ובפירי פירותיהן) בחיך ובמותך. אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אם מתה ירשנה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה. תנאו בטל:

ב מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין. והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים. רבי טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר אין מרחמין בדין. אלא

יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין שְׂכָלָן צְרִיכִין שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁין צְרִיכִים
שְׁבוּעָה:

א הֵנִיחַ פִּירוֹת תְּלוּשִׁין מִן הַקֶּרֶקַע כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה
בָּהֶן זָכָתָה אִשָּׁה יוֹתֵר עַל כְּתוּבָתָהּ וּבַעַל חוֹב יוֹתֵר
עַל חוּבוֹ הַמּוֹתֵר רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר יִנָּתְנוּ לְכוֹשֵׁל שְׂבָהֶן
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִרְחָמִין בְּדִין אֶלָּא יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין
שְׂכָלָם צְרִיכִים שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁים צְרִיכִין שְׁבוּעָה:

ד הַמוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֲנוּנִית אוֹ שְׂמָנָה אֶפּוֹטְרוֹפָא הֵרִי
זֶה מִשְׁבִּיעָה כָּל זְמַן שִׁירְצָהּ רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ עַל
פְּלָכָה וְעַל עֶסְתָּה:

ה כָּתַב לָהּ גִּדֵּר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה
אֲבָל מִשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גִּדֵּר
וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הִיא וְלֹא יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ אֲבָל יוֹרְשֵׁיו מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ וְאֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת
הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גִּדֵּר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וְלֹא לַיּוֹרְשִׁין וְלֹא
לְבָאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הוּא וְלֹא יוֹרְשָׁיו וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתוֹ לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ:

ו הֵלָכָה מִקְבֵּר בַּעֲלָהּ לְבֵית אָבִיהָ אוֹ שְׁחִזְרָה לְבֵית חָמֶיהָ
וְלֹא נַעֲשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

וְאִם נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא • (הַיּוֹרְשִׁים) מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל
הָעֵתִיד לָבֹא וְאֵין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל מֶה שֶׁעָבַר:

י' הַפּוֹגֶמֶת בְּתוֹבָתָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • עַד אֶחָד
מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִי
יְתוּמִים וּמִנְכָּסִים מִשְׁעֲבָדִין וְשֹׁלָא בְּפָנָיו לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בִשְׁבוּעָה:

י"א הַפּוֹגֶמֶת בְּכְתוּבָתָהּ • כִּי־צַד • הֵיְתָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלִתְ כְּתוּבָתֶיךָ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הַתְּקַבְּלִתִּי אֶלָּא מִנָּה • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • עַד
אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • כִּי־צַד • הֵיְתָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלִתְ כְּתוּבָתֶיךָ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הַתְּקַבְּלִתִּי • וְעַד אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • לֹא תִפְרַע
אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִים מִשְׁעֲבָדִים • כִּי־צַד • מִכָּר נִכְסֵי
לְאַחֲרִים • וְהִיא נִפְרַעֶת מִן הַלְקוּחוֹת • לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִי יְתוּמִים כִּי־צַד • מֵת וְהִנִּיחַ נִכְסֵי לְיְתוּמִים •
וְהִיא נִפְרַעֶת מִן הַיְתוּמִים • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה •
וְשֹׁלָא בְּפָנָיו • כִּי־צַד • הַלֵּךְ לוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם • וְהִיא נִפְרַעֶת
שֹׁלָא בְּפָנָיו • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כָּל זֶמֶן שֶׁהִיא תוֹבַעֶת כְּתוּבָתָהּ • הַיּוֹרְשִׁים מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ •
וְאִם אֵינָה תוֹבַעֶת כְּתוּבָתָהּ • אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

ט' הוֹצִיָּאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתוּבָה • גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ • כְּתוּבָה
וְאֵין עִמָּה גֵּט • הִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱבַד גֵּטִי • וְהוּא אוֹמֵר נֶאֱבַד

שׁוֹבְרִי. וְכֵן בַּעַל חֹב שֶׁהוֹצִיא שְׁטַר חֹב. וְאִין עֲמוּ
פְּרוֹזְבוֹל. הָרִי אֵלּוּ לֹא יִפְרְעוּ. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
מִן הַסִּכָּנָה וְאֵילָף. אִשָּׁה גֹבָה כְּתוּבָתָהּ שְׁלֹא בָּגַט. וּבַעַל
חֹב גֹּבָה שְׁלֹא בִפְרוֹזְבוֹל. שְׁנֵי גִטִּין וּשְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. גֹּבָה
שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת וְגִט אֶחָד. אוֹ כְּתוּבָה וּשְׁנֵי
גִטִּין. אוֹ כְּתוּבָה וְגִט וּמִיתָה. אֵינָה גֹבָה אֲלֵא כְּתוּבָה
אֶחָת. שֶׁהִמְגִּירָשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִחְזִירָהּ. עַל מְנַת כְּתוּבָה
הָרֵאשׁוֹנָה מִחְזִירָהּ. קָטָן שֶׁהִשְׁאִיאוֹ אָבִיו כְּתוּבָתָהּ קִיָּמָת.
שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה. גֵּר שֶׁנִּתְגִּיר וְאִשְׁתּוֹ עֲמוּ. כְּתוּבָתָהּ
קִיָּמָת שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה:

פרק י

מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָת. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לְשֵׁנִיָּה. וְיֹרְשֵׁי הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדְמִין לְיֹרְשֵׁי שֵׁנִיָּה. נָשָׂא
אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וּמָתָה. נָשָׂא שֵׁנִיָּה וּמָת הוּא. שֵׁנִיָּה וְיֹרְשֵׁיהָ
קוֹדְמִין לְיֹרְשֵׁי הָרֵאשׁוֹנָה:

^א מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתוּ. וְאַחֵר כֵּךְ מָת הוּא.
וּיְתוּמִים מִבְּקָשִׁים כְּתוּבַת אִמָּן. וְאִין שָׁם אֲלֵא כִּדִּי שְׁתֵּי
כְּתוּבוֹת. חוֹלְקִין בְּשָׁוָה. הָיָה שָׁם מוֹתֵר דִּינָר. אֵלּוּ נוֹטְלִין
כְּתוּבַת אִמָּן. וְאֵלּוּ נוֹטְלִין כְּתוּבַת אִמָּן. אִם אָמְרוּ יְתוּמִים.
אֲנַחְנוּ מַעֲלִין עַל נְכָסֵי אָבִינוּ יֵתֵר דִּינָר. כִּדִּי שִׁיטְלוּ כְּתוּבַת
אִמָּן. אִין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֲלֵא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים בְּבֵית דִּין:

ג' הָיוּ שָׁם גִּבְסִים בְּרָאוּי אֵינָן כְּבִמְחֶזֶק. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
אֲפִילוּ יֵשׁ שָׁם גִּבְסִים שְׂאִין לָהֶם אַחֲרִיּוֹת אֵינָן כְּלוּם
עַד שֶׁיְהִיוּ שָׁם גִּבְסִים שֵׁשׁ לָהֶן אַחֲרִיּוֹת. יוֹתֵר עַל שְׁתֵּי
הַכְּתוּבוֹת דִּינָר:

ד' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁלֹשׁ נָשִׁים וּמֵת. כְּתוּבָתָהּ שֶׁל זֶה זֶה מָנָה.
וְשֶׁל זֶה מֵאֲתִים. וְשֶׁל זֶה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. וְאֵין שָׁם אֶלָּא מָנָה
חֻלְקוֹת בְּשָׁוֶה. הָיוּ שָׁם מֵאֲתִים שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים.
שֶׁל מֵאֲתִים וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה שֶׁל זָהָב. הָיוּ
שָׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים. וְשֶׁל מֵאֲתִים
מָנָה. וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשָׁה שֶׁל זָהָב. וְכֵן שְׁלֹשָׁה שֶׁהִטִּילוּ
לְכִיס פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ בְּדֵ הֵן חֻלְקִין:

ה' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי אַרְבַּע נָשִׁים וּמֵת. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית. הָרֵאשׁוֹנָה
נִשְׁבַּעַת לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית.
וְהַרְבִּיעִית נִפְרַעַת שְׁלֹא בִשְׁבוּעָה. בֶּן נָנֶס אוֹמֵר וְכִי
מִפְּנֵי שֶׁהָיָה אַחֲרוֹנָה נִשְׁכַּרְתָּ. אֵף הִיא לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בִּשְׁבוּעָה. הָיוּ יוֹצְאוֹת כֹּלָן בְּיוֹם אֶחָד. כָּל הַקּוֹדֶמֶת
לַחֲבֵרָתָהּ. אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת זָכָתָהּ. וְכֵד הָיוּ כּוֹתְבִין
בִּירוֹשָׁלַיִם שְׁעוֹת. הָיוּ כֹּלָן יוֹצְאוֹת בְּשְׁעָה אַחַת. וְאֵין שָׁם
אֶלָּא מָנָה. חֻלְקוֹת בְּשָׁוֶה:

ו' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים. וּמָכַר אֶת שְׁדֵהוּ. וְכָתְבָהּ
רֵאשׁוֹנָה לְלוֹקַח דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ. הַשֵּׁנִיָּה מוֹצִיאָה

מֵהִלּוּקָח. וְרֵאשׁוֹנָה מִן הַשְּׁנִיָּה. וְהִלּוּקָח מִן הָרֵאשׁוֹנָה
וְחִזְזוֹת חִלְיָה. עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ פְשָׁרָה בֵּינֵהֶם. וְכֵן בַּעַל חוֹב.
וְכֵן אִשָּׁה בַּעֲלָת חוֹב:

פרק יא

אֶלְמָנָה גְּזוּנָת מִנְכָּסֵי יְתוּמִים. וּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שְׁלָהָן.
וְאִין חֵיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ. יוֹרְשֶׁיהָ יוֹרְשֵׁי כְּתוּבָתָהּ.
חֵיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ:

^ב אֶלְמָנָה בֵּין מִן הָאִירוֹסִין. בֵּין מִן הַנְּשׂוּאִין. מוֹכֶרֶת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִן הַנְּשׂוּאִין מוֹכֶרֶת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. מִן הָאִירוֹסִין לֹא תִמְכּוֹר. אֶלָּא בְּבֵית דִּין. מִפְּנֵי
שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. וְכָל שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. לֹא תִמְכּוֹר אֶלָּא
בְּבֵית דִּין:

^ג מִכְרָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ מְקַצָּתָהּ. מְשַׁכְּנָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ
מְקַצָּתָהּ. נִתְּנָה כְּתוּבָתָהּ לְאַחֵר אוֹ מְקַצָּתָהּ. לֹא תִמְכּוֹר
אֶת הַשָּׂאֵר אֶלָּא בְּבֵית דִּין. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מוֹכֶרֶת הִיא
אֶפְּלוֹ אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. וּמוֹכֶרֶת לְמְזוֹנוֹת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. וְכוּתֶבֶת לְמְזוֹנוֹת מְכָרְתִּי. וְגֵרוּשָׁה לֹא תִמְכּוֹר
אֶלָּא בְּבֵית דִּין:

^ד אֶלְמָנָה שֶׁהִיָּתָה כְּתוּבָתָהּ מֵאֲתִים. וּמִכְרָה שְׁוֵה מָנָה
בְּמֵאֲתִים. אוֹ שְׁוֵה מֵאֲתִים בְּמָנָה. נִתְּקַבְּלָה כְּתוּבָתָהּ.
הִיָּתָה כְּתוּבָתָהּ מָנָה. וּמִכְרָה שְׁוֵה מָנָה וְדִינָר בְּמָנָה.

מכרה בטל. אפילו היא אומרת אחזיר דינר ליורשים.
 מכרה בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם מכרה
 קיים עד שתהא שם כדי שתשיר בשדה. בית תשעה קבין.
 ובגנה בת חצי קב. וכדברי רבי עקיבא בית רובע. היתה
 כתובתה ארבע מאות זוז. ומכרה לזה במנה. ולזה במנה.
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה. של אחרון בטל. ושל כלם
 מכרן קיים:

ה שום הדיינים שפחתו שתות. או הוסיפו שתות. מכרן
 בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר מכרן קיים. אם בן מה
 כח בית דין יפה. אבל אם עשו אגרת בקורת. אפילו
 מכרו שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה. מכרן
 קיים:

י הממאנת. והשניה. והאילונית. אין להן כתובה. ולא
 פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. ואם מתחלה נשאת
 לשם אילונית. יש לה כתובה. אלמנה לכהן גדול. גרושה
 וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישראל. בת
 ישראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

פרק יב

הַנוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפָסְקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזּוֹן אֶת בִּתּוֹ
 חֲמֵשׁ שָׁנִים. חַיִּיב לְזוֹנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים. נִשְׂאָת
 לְאַחֵר וּפָסְקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזּוֹן אֶת בִּתּוֹ חֲמֵשׁ שָׁנִים. חַיִּיב
 לְזוֹנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים. לֹא יֹאמֵר הָרָאוּשׁוֹן לְכַשְׁתָּבֵא אֶצְלִי
 אֶזְזוֹנָנָה. אֲלֵא מוֹלִיד אֶת מְזוֹנוֹתֶיהָ. לְמָקוֹם (שֶׁהִיא) אָמָּה.
 וְכֵן לֹא יֹאמְרוּ שְׂנֵיהֶם. הָרִי אָנּוּ זָנִין אוֹתָהּ כְּאַחַד. אֲלֵא
 אֶחָד זָנָה. וְאַחַד נֹתֵן לָהּ דָּמֵי מְזוֹנוֹת:

^ב נִשְׂאָת. הַבֵּעַל נֹתֵן לָהּ מְזוֹנוֹת. וְהֵן נֹתְנִים לָהּ דָּמֵי
 מְזוֹנוֹת. מֵתוּ. בְּנֻתִיהֶן נְזוֹנוֹת מִנְכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין. וְהִיא
 נְזוֹנָת מִנְכָּסִים מִשְׁעֲבָדִים. מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלָת חוֹב.
 הַפְּקָחִים הָיוּ כּוֹתְבִין עַל מַנֶּת שְׂאוֹן אֶת בִּתְדָּ חֲמֵשׁ שָׁנִים.
 כָּל זְמַן שָׂאת עִמִּי:

^ג אֶלְמָנָה שְׂאֻמְרָה אִי אֶפְשִׁי לְזוֹז מִבֵּית בַּעֲלִי. אֵין הַיּוֹרְשִׁין
 יְכוּלִין לֹאמַר לָהּ. לְכִי לְבֵית אָבִיךָ וְאָנּוּ זָנִין אוֹתָךְ. אֲלֵא זָנִין
 אוֹתָהּ בְּבֵית בַּעֲלָהּ. וְנֹתְנִין לָהּ מְדוֹר לְפִי כְּבוֹדָהּ. אֻמְרָה
 אִי אֶפְשִׁי לְזוֹז מִבֵּית אָבִא. יְכוּלִים הַיּוֹרְשִׁים לֹאמַר לָהּ. אִם
 אֶת אֶצְלָנוּ יֵשׁ לִיד מְזוֹנוֹת. וְאִם אֵין אֶת אֶצְלָנוּ אֵין לִיד
 מְזוֹנוֹת. אִם הִיתָה טוֹעֶנֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא יֹלְדָה וְהֵן יֹלְדִים.
 זָנִין אוֹתָהּ וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ:

^ד כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ. גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם. כָּל
 זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ. גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ

שָׁנִים. שִׁישׁ בְּעָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים שֶׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה כְּנֶגֶד
כְּתוּבָתָהּ. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שָׁאֵמַר מִשּׁוּם רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ.
גוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ. גוֹבָה
כְּתוּבָתָהּ עַד עָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים. מֵתָהּ יוֹרְשֶׁיהָ מוֹכְרִים
כְּתוּבָתָהּ. עַד עָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים:

פרק יג

שְׁנֵי דִינֵי גִזְרוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם. אֲדָמוֹן וְחֲנַן בֶּן אֲבִישָׁלוֹם.
חֲנַן אוֹמַר שְׁנֵי דְבָרִים. אֲדָמוֹן אוֹמַר שְׁבַעָה. מִי
שֶׁהִלֵּךְ לְמַדִּינַת הָיִם וְאִשְׁתּוֹ תוֹבַעַת מְזוֹנוֹת. חֲנַן אוֹמַר
תִּשְׁבַּע בְּסוּף וְלֹא תִשְׁבַּע בְּתַחֲלָה. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְּהֻנִּים
גְּדוּלִים. וְאָמְרוּ. תִּשְׁבַּע בְּתַחֲלָה וּבְסוּף. אָמַר רַבִּי דוֹסָא
בֶּן הֶרְכֵּינֶס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי יָפָה אָמַר
חֲנַן. לֹא תִשְׁבַּע אֶלָּא בְּסוּף:

^ב מִי שֶׁהִלֵּךְ לְמַדִּינַת הָיִם וְעָמַד אַחֵר וּפְרָגַס אֶת אִשְׁתּוֹ.
חֲנַן אָמַר אֲבָד אֶת מַעוֹתָיו. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְּהֻנִּים גְּדוּלִים
וְאָמְרוּ. יִשְׁבַּע כִּמָּה הוֹצִיא וַיִּטּוֹל. אָמַר רַבִּי דוֹסָא בֶּן
הֶרְכֵּינֶס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי יָפָה אָמַר חֲנַן.
הֵנִיחַ מַעוֹתָיו עַל קֶרֶן הָעֶבִי:

^ג אֲדָמוֹן אוֹמַר שְׁבַעָה. מִי שֶׁמַּת וְהֵנִיחַ בָּנִים וּבָנוֹת. בְּזִמָּן
שֶׁהִנָּכְסִים מֵרַבִּין. הַבָּנִים יוֹרְשִׁין וְהַבָּנוֹת נְזוֹנוֹת. וּבְנִכְסִים
מוֹעָטִים. הַבָּנוֹת יִזְנוּ וְהַבָּנִים יִחְזְרוּ עַל הַפְּתָחִים. אֲדָמוֹן

אומר בשביל שאני זכר הפסדתי. אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון:

ד' הטוען את חברו כדי שמן והודה בקנקנים. אדמון
אומר הואיל והודה. במקצת הטענה ישבע. וחכמים
אומרים אין זו הודאה ממין הטענה. אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון:

ה' הפוסק מעות לחתנו. ופשט לו את הרגל. תשוב עד
שתלבין ראשה. אדמון אומר יכולה היא שתאמר אלו
אני פסקתי לעצמי. אשב עד שילבין ראשי. עכשיו שאבא
פסק עלי. מה אני יכולה לעשות. או כנוס או פטור. אמר
רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

י' העורר על השדה והוא חתום עליה בעד. אדמון אומר
יכול הוא שיאמר. השני נוח לי והראשון קשה הימנו.
וחכמים אומרים אבד את זכותו. עשאה סימן לאחר.
אבד את זכותו:

י' מי שהלך למדינת הים ואבדה דרך שדהו. אדמון אומר
ילך בקצרה. וחכמים אומרים יקנה לו דרך במאה מנה.
או יפרח באויר:

ח' המוציא שטר חוב על חברו. והלה מוציא שמכר לו
את השדה. אדמון אומר יכול הוא שיאמר אלו הייתי
חייב לך. היה לך להפרע את שלך. כשמכרת לי את

השָׁדֶה. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה הִיא פֶּקַח שְׁמֹכֵר לוֹ אֵת
הַקֶּרֶקַע. מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לְמַשְׁכֵּנוֹ:

^ט שְׁנַיִם שֶׁהוֹצִיאוּ שְׁטֵר חוֹב זֶה עַל זֶה. אֲדָמוֹן אוֹמֵר אֵלּוּ
הָיִיתִי חַיִּיב לָךְ בִּיצֵד אֶתָּה לָזֶה מִמֶּנִּי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה
גּוֹבֶה שְׁטֵר חוֹבוֹ. וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטֵר חוֹבוֹ:

^י שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לְנִשְׁוֹאִין. יְהוּדָה. וְעֵבֶר הִירְדֵּן. וְהַגָּלִיל. אֵין
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל לֹא מֵעִיר לְכְרֶךְ.
וְלֹא מִכְרֶךְ לְעִיר. מוֹצִיאִין מִנְּוֹה הָרֶע לְנְוֹה הַיִּפֶּה. אֲבָל לֹא
מִנְּוֹה הַיִּפֶּה לְנְוֹה הָרֶע. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף
לֹא מִנְּוֹה הָרֶע לְנְוֹה הַיִּפֶּה. מִפְּנֵי שֶׁהַנְּוֹה הַיִּפֶּה בּוֹדֵק:

^{יא} הַכֹּל מַעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. הַכֹּל
מַעֲלִין לִירוּשָׁלַיִם. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. אֶחָד הָאֲנָשִׁים.
וְאֶחָד הַנָּשִׁים. (וְאֶחָד עֲבָדִים). נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
וַגֵּרְשָׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיא. נוֹתֵן לָהּ
מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נָשָׂא אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיא. וַגֵּרְשָׁה
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת קִפּוֹטְקִיא. נָשָׂא
אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיא. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיא. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת
קִפּוֹטְקִיא: סליק

מסכת גיטין

פרק א

הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם. צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב
וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף הַמְּבִיא
מִן הָרֶקֶם וּמִן הַחֲגֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ מִכַּפֵּר
לוֹדִים לָלוּד. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי
נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. אֶלָּא הַמְּבִיא מִמְּדִינַת הַיָּם. וְהַמּוֹלִיד
וְהַמְּבִיא מִמְּדִינָה לְמְדִינָה בְּמְדִינַת הַיָּם. צָרִיד שִׁיאָמַר
בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
אֶפִּילוּ מִהַגְמוּנִיָּא לְהַגְמוּנִיָּא:

ב רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֶרְקֶם לְמַזְרַח. וְרֶקֶם כְּמַזְרַח.
מֵאשְׁקֵלוֹן לְדָרוֹם. וְאֵשְׁקֵלוֹן כְּדָרוֹם. מֵעֵבֹ לְצָפוֹן. וְעֵבֹ
כְּצָפוֹן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר עֵבֹ כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְגִטִּין:

ג הַמְּבִיא גִט בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. אֵינוֹ צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי
נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. אִם יֵשׁ עָלָיו עוֹרָרִים. יִתְקַים בְּחוֹתָמָיו.
הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם. וְאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתָּב
וּבְפָנַי נִחְתָּם. אִם יֵשׁ עָלָיו עֵדִים יִתְקַים בְּחוֹתָמָיו:

ד אֶחָד גִּטִּי נָשִׁים. וְאֶחָד שְׁחֲרוּרֵי עֲבָדִים. שְׁוִין לְמוֹלִיד
וְלַמְּבִיא. וְזוֹ אַחַת מִן הַדְּרָכִים שֶׁשְׁוֵי גִטִּי נָשִׁים לְשְׁחֲרוּרֵי
עֲבָדִים:

ה כל גט שיש עליו עד כותי פסול. חוץ מגטי נשים
 ושחרורי עבדים. מעשה שהביאו לפני רבן גמליאל
 לכפר עותנאי גט אשה. והיו עדיו עדי כותים והכשיר.
 כל השטרות העולים בערכאות של נכרים. אף על פי
 שחותמיהם נכרים. כשרים. חוץ מגטי נשים ושחרורי
 עבדים. רבי שמעון אומר אף אלו כשרים. לא הזכירו אלא
 בזמן שנעשו בהדיוט:

י האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי.
 אם רצה לחזור בשניהן יחזור דברי רבי מאיר. וחכמים
 אומרים בגטי נשים. אבל לא בשחרורי עבדים. לפי שזכין
 לאדם שלא בפניו. ואין חבין לו אלא בפניו. שאם ירצה
 שלא לזון את עבדו רשאי. ושלא לזון את אשתו אינו
 רשאי. אמר להם והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה.
 בשם שהוא פוסל (את) אשתו. אמרו לו מפני (שהוא)
 קנינו. האומר תנו גט זה לאשתי. ושטר שחרור זה לעבדי
 ומת. לא יתנו לאחר מיתה. תנו מנה לאיש פלוני ומת.
 יתנו לאחר מיתה:

פרק ב

הַמְּבִיא גֵט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב אֲבָל לֹא
בְּפָנַי נִחְתָּם בְּפָנַי נִחְתָּם אֲבָל לֹא בְּפָנַי נִכְתָּב
בְּפָנַי נִכְתָּב כָּלֹּ וּבְפָנַי נִחְתָּם חֲצִי בְּפָנַי נִכְתָּב חֲצִי וּבְפָנַי
נִחְתָּם כָּלֹּ פָּסוּל אֶחָד אוֹמֵר בְּפָנַי נִכְתָּב וְאֶחָד אוֹמֵר
בְּפָנַי נִחְתָּם פָּסוּל שְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִכְתָּב וְאֶחָד
אוֹמֵר בְּפָנַי נִחְתָּם פָּסוּל וְרַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר אֶחָד אוֹמֵר
בְּפָנַי נִכְתָּב וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִחְתָּם כָּשֵׁר:

^ב נִכְתָּב בַּיּוֹם וְנִחְתָּם בַּיּוֹם בְּלִילָה וְנִחְתָּם בְּלִילָה בְּלִילָה
וְנִחְתָּם בַּיּוֹם כָּשֵׁר בַּיּוֹם וְנִחְתָּם בְּלִילָה פָּסוּל רַבִּי שְׁמַעוֹן
מְכַשִּׁיר שֶׁהָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כָּל הַגִּטִּין שֶׁנִּכְתְּבוּ בַּיּוֹם
וְנִחְתָּמוּ בְּלִילָה פָּסוּלִין חוּץ מִגִּטֵּי נָשִׁים:

^ג בְּכָל כּוֹתֵבִין בְּדִיּוֹ בֶּסֶם בְּסִקְרָא וּבִקְוֹמוֹס וּבִקְנֻקְנָתוֹס
וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא אֵין כּוֹתֵבִין לֹא בְּמִשְׁקִין וְלֹא
בְּמִי פִירוֹת וְלֹא בְּכָל דְּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קִימָא עַל הַכֹּל
כּוֹתֵבִין עַל הָעֵלָה שֶׁל זֵית וְעַל הַקֶּרֶן שֶׁל פֶּרֶה וְנוֹתֵן לָהּ
אֶת הַפֶּרֶה עַל יָד שֶׁל עֶבֶד וְנוֹתֵן לָהּ אֶת הָעֶבֶד רַבִּי יוֹסִי
הַגָּלִילִי אוֹמֵר אֵין כּוֹתֵבִין לֹא עַל דְּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים
וְלֹא עַל הָאוֹכְלִים:

^ד אֵין כּוֹתֵבִין בְּמַחְבֵּר לְקֶרְקַע כְּתָבוֹ בְּמַחְבֵּר תִּלְשׁוֹ
וְנִחְתָּמוֹ וְנִתְּנוֹ לָהּ כָּשֵׁר רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל עַד שֶׁתֵּהָא
כְּתִיבָתוֹ וְנִחְתָּמָתוֹ בְּתִלוּשׁ רַבִּי יְהוּדָה בֵּין בְּתִירָא אוֹמֵר

אין כותבין לא על הנר המחוק ולא על הדפתרא מפני
שהוא יכול להזדיף וחכמים מכשירין:

ה הכל כשרין לכתוב את הגט אפילו חרש שוטה וקטן.
האשה כותבת את גטה והאיש כותב את שוברו שאין
קיום הגט אלא בחותמיו הכל כשרין להביא את הגט.
חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ונכרי:

י קבל הקטן והגדיל חרש ונתפקח סומא ונתפתח.
שוטה ונשתפה נכרי ונתגיר פסול אבל פקח ונתחרש.
וחזר ונתפקח פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח שפוי
ונשתטה וחזר ונשתפה כשר זה הכלל כל שתחלתו
וסופו בדעת כשר:

י אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה נאמנות
להביא את גטה חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה
ובת בעלה מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח האשה
עצמה מביאה את גטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני
נכתב ובפני נחתם

פרק ג

כָּל גֵּט שֶׁנִּכְתַּב שְׁלֹא לְשׁוּם אִשָּׁה פָּסוּל בֵּיצֵד הָיָה עוֹבֵר
 בְּשׁוּק וְשָׁמַע קוֹל סוֹפְרִים מְקַרִּין אִישׁ פְּלוֹנִי מְגַרֵּשׁ
 אֶת פְּלוֹנִית מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי וְאָמַר זֶה שְׁמִי וְזֶה שֵׁם אִשְׁתִּי
 פָּסוּל לְגֵרֶשׁ בּוֹ יִתֵּר מִכֵּן כָּתַב לְגֵרֶשׁ (בּוֹ) אֶת אִשְׁתּוֹ
 וְנִמְלֵךְ מִצָּאוֹ בֶּן עִירוֹ וְאָמַר לוֹ שְׁמִי כְּשִׁמְךָ וְשֵׁם אִשְׁתִּי
 כְּשֵׁם אִשְׁתְּךָ פָּסוּל לְגֵרֶשׁ בּוֹ יִתֵּר מִכֵּן הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
 וְשִׁמּוֹתֵיהֶן שׁוֹתוֹת כָּתַב לְגֵרֶשׁ בּוֹ אֶת הַגְּדוּלָּה לֹא יִגְרֶשׁ בּוֹ
 אֶת הַקֹּטְנָה יִתֵּר מִכֵּן אָמַר לַלְבָלָר כְּתוּב לְאַיְזָה שְׁאֶרְצָה
 אֶגְרֶשׁ פָּסוּל לְגֵרֶשׁ בּוֹ:

א הכותב טופסי גטין צריך שיניח מקום האיש ומקום
 האשה ומקום הזמן שטרִי מלוֹה צריך שיניח מקום
 המלוֹה מקום הלווה מקום המעות ומקום הזמן שטרִי
 מקוח צריך שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר ומקום
 המעות ומקום השדה ומקום הזמן מפני התקנה רבי
 יהודה פוסל בכלן רבי אליעזר מכשיר בכלן חוץ מגטי
 נשים שנאמר וכתב לה (לשמה):

ג המביא גט ונאבד הימנו מצאו לאלתר פשר ואם
 לאו פסול מצאו בחפיסה או בדלסקמא אם מכירו
 פשר המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה
 בחזקת שהוא קים בת ישראל הנשואה לכהן והלך
 בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קים

השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת
שהוא קיים:

י שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני חכמים.
וקימו את דבריו. על עיר שהקיפה פרקום. ועל הספינה
המטרפת בים. ועל היוצא לדון שהן בחזקת קימין. אבל
עיר שכבשה פרקום. וספינה שנאבדה בים. והיוצא
להרג. נותנים עליהם חמרי חיים וחמרי מיתים. בת
ישראל לכהן ובת כהן לישראל. לא תאכל בתרומה:

ה המביא גט בארץ ישראל וחלה. הרי זה משלחו ביד
אחר. ואם אמר לו טול לי הימנה חפץ פלוני. לא ישלחנו
ביד אחר. שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר:

י המביא גט ממדינת הים וחלה. עושה בית דין ומשלחו.
ואומר לפניהם בפני נכתב ובפני נחתם. ואין שליח אחרון
צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא אומר שליח
בית דין אני:

י המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני. להיות
מפריש עליהן מחלקן. מפריש עליהן בחזקת שהן קימין.
ואינו חושש שמא מת הכהן. או הלוי. או העשיר העני.
מתו. צריך לטול רשות מן היורשין. אם הלזה בפני בית
דין. אינו צריך לטול רשות מן היורשין:

ה' המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות.
 מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני מפריש עליהן
 בחזקת שהן קימין אם נאבדו הרי זה חושש מעת לעת.
 דברי רבי אלעזר בן שמוע רבי יהודה אומר בשלשה
 פרקים בודקין את היין בקדים של מוצאי החג ובהוצאת
 סמדר ובשעת כניסת מים בבסר:

יום יב

פרק ד

השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו
 שליח ואמר לו גט שנתי לך בטל הוא הרי
 זה בטל קדם אצל אשתו או ששלח אצל שליח ואמר
 לה גט ששלחתי לך בטל הוא הרי זה בטל אם משהגיע
 גט לידה שוב אינו יכול לבטלו:

ב בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר ומבטלו
 התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין בן מפני תקון
 העולם בראשונה היה משנה שמו ושמה שם עירו ושם
 עירה התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב איש פלוני
 וכל שם שיש לו אשה פלונית וכל שם שיש לה מפני
 תקון העולם:

ג אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה נמנעו
 מלהשביעה התקין רבן גמליאל הזקן שתהיה נודרת

ליתומים כל מה שירצו וגובה כתובתה העדים חותמים
על הגט מפני תקון העולם הלל התקין פרוזבול מפני
תקון העולם:

ד עבד שנשבה ופדאוהו אם לשום עבד ישתעבד אם
לשום בן חורין לא ישתעבד רבן שמעון בן גמליאל אומר
בין כך ובין כך ישתעבד עבד שעשאו רבו אפותיקי
לאחרים ושחררו שורת הדין אין העבד חייב כלום אלא
מפני תקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין
וכותב שטר על דמיו רבן שמעון בן גמליאל אומר אינו
כותב אלא משחררו:

ה מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד
ואת עצמו יום אחד דברי בית הלל אמרו להן בית שמאי
תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם לישא שפחה
אינו יכול שפכר חציו בן חורין בת חורין אינו יכול שפכר
חציו עבד לבטל והלא לא נברא העולם אלא לפריה
ורביה שנאמר לא תהו בראה לשבת יצרה אלא מפני
תקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין וכותב
שטר על חצי דמיו וחזרו בית הלל להורות כדברי בית
שמאי:

ו המוכר עבדו לנכרי או לחוצה לארץ יצא בן חורין אין
פודין את השבויים יתר על כדי דמיהן מפני תקון העולם
ואין מבריחין את השבויין מפני תקון העולם רבן שמעון

בן גמליאל אומר מפני תקנת השבויין אין לזקחין ספרים
תפלין ומזוזות מן הנכרי יותר על כדי דמיהן מפני תקון
העולם:

^ז המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר. משום
גדר לא יחזיר. רבי יהודה אומר כל גדר שיזעו בו רבים
לא יחזיר. ושלם ידעו בו רבים יחזיר. רבי מאיר אומר
כל גדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר. ושאינו צריך
חקירת חכם יחזיר. אמר רבי אליעזר לא אסרו זה אלא
מפני זה. אמר רבי יוסי בר יהודה מעשה בצידון באחד
שאמר לאשתו קונם (אם) איני מגרשך וגרשה. והתירו
לו חכמים שיחזירנה מפני תקון העולם:

^ח המוציא את אשתו משום אילונית. רבי יהודה אומר לא
יחזיר וחכמים אומרים יחזיר. נשאת לאחר והיו לה בנים
הימנו והיא תובעת כתובתה. אמר רבי יהודה אומר לה
שתקו תיד יפה ליד מדבוריך:

^ט המוכר את עצמו ואת בניו לנכרים אין פודין אותו.
אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן. המוכר את
שדהו לנכרים (וחזר ולקחה ממנו ישראל) הלוקח מביא
(ממנו) בכורים. מפני תקון העולם:

פרק ה

הַנִּזְקִים שְׁמִין לָהֶם בְּעִידִית. וּבַעַל חֹזֵב בְּבִינוּנִית.
וּכְתוּבָת אִשָּׁה בַּזְבוּרִית. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֶף
כְּתוּבַת אִשָּׁה בְּבִינוּנִית:

^א אֵין נִפְרָעִין מִנִּכְסִים מְשַׁעֲבָדִים. בַּמָּקוֹם שֶׁיֵּשׁ נִכְסִים בְּנִי
חֹרִין. וְאִפְּלוּ הֵן זְבוּרִית. אֵין נִפְרָעִין מִנִּכְסֵי יְתוּמִים. אֶלָּא
מִן הַזְבוּרִית:

^ג אֵין מוֹצִיאִין לֶאֱכִילַת פִּירוֹת. וּלְשִׁבַּח קִרְקָעוֹת. וְלִמְזוֹן
הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת. מִנִּכְסִים מְשַׁעֲבָדִים. מִפְּנֵי תִקּוֹן הָעוֹלָם.
הַמוֹצִיא מְצִיָּאָה לֹא יִשְׁבַּע מִפְּנֵי תִקּוֹן הָעוֹלָם:

^ד יְתוּמִים שֶׁסָּמְכוּ אֶצֶל בַּעַל הַבֵּית. אוֹ שֶׁמָּנָה לָהֶן אֲבִיהֶן
אֶפְסָרוֹפּוֹס. חֵיִיב לַעֲשׂוֹת פִּירוֹתֵיהֶם. אֶפְסָרוֹפּוֹס שֶׁמָּנָהוּ
אָבִי יְתוּמִים יִשְׁבַּע. מְנוּהוּ בֵּית דִּין לֹא יִשְׁבַּע. אָבִא
שָׂאוֹל אוֹמֵר חֲלוּף הַדְּבָרִים. הַמְטַמָּא וְהַמְדַּמֵּעַ וְהַמְנַסֵּךְ.
בְּשׁוֹגֵג פָּטוּר. בְּמִזִּיד חֵיִיב. הַפְּהָגִים שֶׁפָּגְלוּ בַּמִּקְדָּשׁ מִזִּידִין
חֵיִיבִין:

^ה הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גִּדְגָּדָה. עַל הַחֲרָשֶׁת שֶׁהִשְׁיָאָה
אָבִיהָ שֶׁהָיָא יוֹצֵאָה בְּגִט. וְעַל קִטְנָה בַת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאָת
לִכְהֵן שְׂאוּכֶלֶת בַּתְרוּמָה. וְאִם מֵתָה. בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ. וְעַל
הַמְרִישׁ הַגָּזוּל שֶׁבִנְאוֹ בִּבְרִיה. שֶׁיִּטּוֹל אֶת דָּמּוֹ מִפְּנֵי

תִּקְנַת הַשְּׁבִים. וְעַל חֲטָאת הַגְּזוּלָה שֶׁלֹּא נֹדְעָה לְרַבִּים
שֶׁהִיא מִכִּפָּרַת מִפְּנֵי תִקּוּן הַמִּזְבֵּחַ:

י לֹא הָיָה סְקָרִיקוֹן בִּיהוּדָה בַּהֲרוּגֵי הַמִּלְחָמָה. מִהֲרוּגֵי
הַמִּלְחָמָה וְאֵילָךְ יֵשׁ בָּהּ סְקָרִיקוֹן. בֵּיצֵד. לָקַח מִסְקָרִיקוֹן
וְחָזַר וְלָקַח מִבַּעַל הַבֵּית. מִקְחוֹ בָטֹל. מִבַּעַל הַבֵּית וְחָזַר
וְלָקַח מִסְקָרִיקוֹן. מִקְחוֹ קָיָם. לָקַח מִן הָאִישׁ. וְחָזַר וְלָקַח
מִן הָאִשָּׁה. מִקְחוֹ בָטֹל. מִן הָאִשָּׁה. וְחָזַר וְלָקַח מִן הָאִישׁ.
מִקְחוֹ קָיָם. זֶה מִשְׁנֵה רֵאשׁוֹנָה. בֵּית דִּין שֶׁל אַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ.
הַלּוֹקֵחַ מִסְקָרִיקוֹן נוֹתֵן לְבָעָלִים רְבִיעַ. אִימָתִי. בְּזֶמֶן שֶׁאֵין
בֵּידוֹן לָקַח. אֲבָל יֵשׁ בֵּידוֹן לָקַח. הֵן קוֹדֵמִין לְכָל אָדָם. רַבִּי
הוֹשִׁיב בֵּית דִּין וְנִמְנָו שֶׁאֵם שֶׁהָתָה בְּפָנֵי סְקָרִיקוֹן שְׁנַיִם
עָשָׂר חֹדֶשׁ כָּל הַקּוֹדֵם (לָקַח) זֹכֶה. אֲבָל נוֹתֵן לְבָעָלִים
רְבִיעַ:

י חֲרֵשׁ רוֹמֵז וְנִרְמֵז. בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר קוֹפֵץ וְנִקְפָּץ
בְּמַטְלָטָלִים. הַפְּעוּטוֹת מִקְחָן מִקְחָן וּמִמִּכְרָן מִמִּכְרָן
בְּמַטְלָטָלִים:

ח וְאֵלוּ דְבָרִים אָמְרוּ מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. כֹּהֵן קוֹרֵא רֵאשׁוֹן.
וְאַחֲרָיו לוֹי. וְאַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מְעַרְבִין
בְּבֵית יֶשֶׁן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. בּוֹר שֶׁהוּא קְרוֹב לְאַמָּה.
מִתְמַלֵּא רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מְצוּדוֹת חֲתָה וְעוֹפּוֹת
וְדָגִים. יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם גָּזֵל. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר גָּזֵל גָּמוֹר. מְצִיאַת חֲרֵשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם

גִּזְלִי. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר גִּזְלִי גָמּוּר. עֲנִי
הַמִּנְקָף בְּרֹאשׁ הַזֵּית מֵה שֶׁתַּחֲתָיו גִּזְלִי. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר גִּזְלִי גָמּוּר. אֵין מִמָּחִין בְּיַד עֲנִי גוֹיִם. בְּלֻקֵּט
שְׂכָחָה וּפָאָה. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם:

^ט מִשְׁאֲלַת אִשָּׁה לַחֲבֵרְתָּהּ הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׂבִיעִית נִפְה
וּכְבָּרָה וְרִיחִים וְתִנּוּר. אֲבָל לֹא תָבוּר וְלֹא תִטָּחֵן עִמָּה.
אִשָּׁת חֵבֶר מִשְׁאֲלַת לֹאִשָּׁת עִם הָאָרֶץ נִפְה וּכְבָּרָה.
וּבִזְרָת וְטוֹחֶנֶת וּמִרְקָדֶת עִמָּה. אֲבָל מִשְׁתַּטִּיל הַמַּיִם לֹא
תִגַּע אֶצְלָהּ לְפִי שֶׁאֵין מִחֲזִיקִין יָדֵי עוֹבְדֵי עֲבִירָה. וְכֵלָן
לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. וּמִחֲזִיקִין יָדֵי נָכָרִים
בְּשִׂבְעִית. אֲבָל לֹא יָדֵי יִשְׂרָאֵל. וְשׂוֹאֲלִין בְּשִׁלּוּמָן מִפְּנֵי
דְרָכֵי שְׁלוֹם:

פרק ו

הָאוֹמֵר הֵתְקַבֵּל גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי. אוֹ הוֹלֵךְ גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי.
אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. הָאִשָּׁה שְׂאֵמְרָה
הֵתְקַבֵּל לִי גִטִּי. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. לְפִיכָךְ אִם
אָמַר לוֹ הַבֵּעַל אֵי אִפְשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּל לָהּ. אֶלָּא הוֹלֵךְ וְתָן לָהּ.
אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף
הָאוֹמֶרֶת טוֹל לִי גִטִּי. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר:

^ב הָאִשָּׁה שְׂאֵמְרָה הֵתְקַבֵּל לִי גִטִּי. צָרִיכָה שְׁתֵּי כֶּתִי עֲדִים.
שְׁנַיִם שְׂאוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ אִמְרָה. וְשְׁנַיִם שְׂאוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ
קִבֵּל וְקָרַע. אֶפִּילוּ הֵן הָרֵאשׁוֹנִים וְהֵן הָאַחֲרוֹנִים. אוֹ אֶחָד

מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן.
נערה המאורסה היא ואביה מקבלין את גטה. רבי יהודה
אומר אין שתי ידים זוכות באחת. אלא אביה מקבל את
גטה בלבד. וכל שאינה יכולה לשמור את גטה. אינה
יכולה להתגרש:

א קטנה שאמרה התקבל לי גטי. אינו גט עד שיגיע
גט לידה. לפיכך אם רצה הבעל להחזיר יחזיר. שאין
קטן עושה שליח. אבל אם אמר לו אביה. צא והתקבל
לבתי גטה. אם רצה להחזיר לא יחזיר. האומר תן גט זה
לאשתי במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר פסול. הרי
היא במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר פשוט. האשה
שאמרה התקבל לי גטי במקום פלוני. וקבלו לה במקום
אחר פסול. רבי אליעזר מכשיר. הבא לי גטי במקום
פלוני. והביאו לה במקום אחר פשוט:

ב הבא לי גטי. אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה.
התקבל לי גטי. אסורה לאכול בתרומה מיד. התקבל לי
גטי במקום פלוני. אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו
מקום. רבי אליעזר אוסר מיד:

ה האומר כתבו גט ותנו לאשתי. גרשוה. כתבו אגרת
ותנו לה. הרי אלו יכתבו ויתנו. פטרוה. פרנסוה. עשו
לה בנימוס. עשו לה כראוי. לא אמר כלום. בראשונה
היו אומרים היצא בקולר. ואמר כתבו גט לאשתי. הרי

אלו יכתבו ויתנו. חזרו לומר אף המפרש והיוצא בשירא.
רבי שמעון שזורי אומר אף המסכן:

י מי שהיה משלך בבור. ואמר כל השומע את קולי יכתוב
גט לאשתי. הרי אלו יכתבו ויתנו. הבריא שאמר כתבו
גט לאשתי. רצה לשחק בה. מעשה בבריא אחד שאמר
כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת. אמר רבן
שמעון בן גמליאל אמרו חכמים אם מעצמו נפל. הרי זה
גט. אם הרוח דחאתו אינו גט:

י אמר לשנים. תנו גט לאשתי. או לשלשה. כתבו גט
ותנו לאשתי. הרי אלו יכתבו ויתנו. אמר לשלשה תנו גט
לאשתי. הרי אלו יאמרו לאחרים ויכתבו. מפני שעשאן
בית דין. דברי רבי מאיר. וזו הלכה העלה חנניה איש
אונז מביית האסורין מקבל אני באומר לשלשה. תנו גט
לאשתי שיאמרו לאחרים ויכתבו. מפני שעשאן בית דין.
אמר רבי יוסי גומינו לשליח אף אנו מקבלין. שאפילו
אמר לבית דין הגדול שבירושלים. תנו גט לאשתי
שילמדו ויכתבו ויתנו לה. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי.
אחד כותב ושנים חותמין. כלכם כתבו. אחד כותב וכלם
חותמין. לפיכך אם מת אחד מהן. הרי זה גט בטל:

פרק ז

מי שֶׁאַחֲזוּ קְרִדִּיקוֹסִים וְאָמַר כְּתָבוּ גִּט לְאִשְׁתִּי לֹא אָמַר
 כָּלוּם אָמַר כְּתָבוּ גִּט לְאִשְׁתִּי וְאַחֲזוּ קְרִדִּיקוֹסִים וְחִזְרָה
 וְאָמַר אֵל תִּכְתְּבוּ אֵין דְּבָרֵיו הָאֲחֵרוֹנִים כָּלוּם גִּשְׁתַּתְקָה
 וְאָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתֶּךָ וְהִרְכִּין בְּרָאשׁוֹ בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ
 שְׁלֹשָׁה פְעָמִים אִם אָמַר עַל לֹא לֹא וְעַל הֵן הֵן הִרִי אֵלָיו
 יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ:

ב אָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתֶּךָ וְאָמַר לָהֶן כְּתוּבוֹ אָמְרוּ
 לְסוֹפֵר וְכָתַב וְלַעֲדִים וְחִתְּמוּ אֵף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבוֹהוּ
 וְחִתְּמוּהוּ וְנִתְּנוּהוּ לוֹ וְחִזְרָה וְנִתְּנוּ לָהּ הִרִי הִגֵּט בְּטֵל עַד
 שִׁיאֲמַר לְסוֹפֵר כְּתוּב וְלַעֲדִים חִתּוּמוֹ:

ג זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי מִחֲלִי זֶה זֶה גִּטְךָ
 לְאַחֵר מִיָּתֶה לֹא אָמַר כָּלוּם מֵהַיּוֹם אִם מֵתִי מֵעַכְשָׁיו
 אִם מֵתִי הִרִי זֶה גִּט מֵהַיּוֹם וְלְאַחֵר מִיָּתֶה גִּט וְאֵינוֹ גִּט
 וְאִם מֵת חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְּיַבֶּמֶת זֶה גִּטְךָ מֵהַיּוֹם אִם מֵתִי
 מִחֲלִי זֶה וְעַמֵּד וְהִלֵּךְ בְּשׁוּק וְחָלָה וּמֵת אוֹמְדִין אוֹתוֹ אִם
 מִחֲמַת חֲלִי הִרְאֵשׁוֹן מֵת הִרִי זֶה גִּט וְאִם לֹא אֵינוֹ גִּט:

ד לֹא תִתְיַחַד עִמּוֹ אֶלָּא בְּפָנֵי עֲדִים אֶפִּילוּ עֶבֶד אֶפִּילוּ
 שִׁפְחָה חוּץ מִשִּׁפְחָתָה מִפְּנֵי שְׁלֵבָה גִּס בָּהּ מֵה הִיא
 בְּאוֹתָן הַיָּמִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֹּאֲשֶׁת אִישׁ לְכָל דְּבָרֶיהָ
 רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מְגוֹרֶשֶׁת וְאֵינָה מְגוֹרֶשֶׁת:

ה הרי זה גטף על מנת שתתני לי מאתים וזו הרי זו מגורשת ותתן על מנת שתתני לי מכאן ועד שלשים יום אם נתנה לו בתוך שלשים יום מגורשת ואם לאו אינה מגורשת אמר רבן שמעון בן גמליאל מעשה בצידון באחד שאמר לאשתו הרי זה גטף על מנת שתתני לי אצטליתי ואבדה אצטליתו ואמרו חכמים תתן לו את דמיה:

י הרי זה גטף על מנת שתשמשי את אבא על מנת שתניקי את בני כמה היא מניקתו שתי שנים רבי יהודה אומר שמונה עשר חודש מת הבן או שמת האב הרי זה גטף הרי זה גטף על מנת שתשמשי את אבא שתי שנים על מנת שתניקי את בני שתי שנים מת הבן (או שמת האב) או שאמר האב אי אפשי שתשמשי שלא בהקפדה אינו גטף רבן שמעון בן גמליאל אומר כזה גטף כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל כל עכבה שאינה הימנה הרי זה גטף:

י הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מיהודה לגליל הגיע לאנטיפטרס וחזר בטל תנאו הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מגליל ליהודה והגיע לכפר עותנאי וחזר בטל תנאו הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך למדינת הים והגיע לעכו וחזר בטל תנאו הרי זה גטף:

זֶה גִּטָּךְ כָּל זְמַן שְׁאֵעָבֹר מִכְּנֻגְד פְּנִיךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. הִיָּה
הוֹלֵךְ וּבָא הוֹלֵךְ וּבָא. הוֹאִיל וְלֹא נִתְיַחַד עִמָּה הָרִי זֶה גִּט:

ח הָרִי זֶה גִּטָּךְ אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ.
וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ אֵינוֹ גִּט. הָרִי זֶה גִּטָּךְ מֵעַכְשָׁיו
אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם
עָשָׂר חֹדֶשׁ הָרִי זֶה גִּט:

ט אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כָּתְבוּ וּתְנוּ גִט
לְאִשְׁתִּי. כָּתְבוּ גִט בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר
שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. אֵינוֹ גִּט. כָּתְבוּ וּתְנוּ גִט לְאִשְׁתִּי. אִם
לֹא בָאתִי מִכָּאן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנַיִם
עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ אֵינוֹ גִּט. רַבִּי
יוֹסִי אֹמֵר כֵּזֶה גִט. כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ
לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמֵת. אִם הִגִּט קֹדֶם לְמִיתָה הָרִי
זֶה גִט. וְאִם מִיתָה קֹדְמָה לְגִט. אֵינוֹ גִט. וְאִם אֵין יָדוּעַ זֶה
הִיא שְׁאֵמְרוּ מְגוּרָשֶׁת וְאִינָה מְגוּרָשֶׁת:

פרק ח

הַזֹּרֶק גֵּט לְאַשְׁתּוֹ וְהִיא בְּתוּךְ בֵּיתָהּ אוֹ בְּתוּךְ חֲצָרָהּ.
הָרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת. זֶרֶק לָהּ בְּתוּךְ בֵּיתוֹ אוֹ בְּתוּךְ
חֲצָרוֹ. אֲפִילוּ הוּא עִמָּה בַּמָּטָה. אֵינָהּ מְגוּרָשֶׁת. לְתוּךְ
חִיקָה אוֹ לְתוּךְ קִלְתָּהּ. הָרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת:

ב אָמַר לָהּ כְּנָסִי שְׂטֵר חֹב זֶה אוֹ שֶׁמִּצָּאָתוֹ מֵאַחֲזָרָיו.
קוֹרְאָה וְהָרִי הוּא גֵטָה. אֵינּוּ גֵט עַד שִׁיאֲמַר לָהּ הֵא גֵטֶיךָ.
נָתַן בִּידָהּ וְהִיא יִשְׁנָה. גְּעוּרָה קוֹרְאָה וְהָרִי הוּא גֵטָה. אֵינּוּ
גֵט עַד שִׁיאֲמַר לָהּ הֵא גֵטֶיךָ. הֵייתָה עוֹמֶדֶת בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים
וְזָרְקוּ לָהּ. קָרוֹב לָהּ מְגוּרָשֶׁת. קָרוֹב לוֹ אֵינָהּ מְגוּרָשֶׁת.
מַחְצָה עַל מַחְצָה. מְגוּרָשֶׁת וְאֵינָהּ מְגוּרָשֶׁת:

ג וְכֵן לְעֵנִין קְדוּשִׁין וְכֵן לְעֵנִין הַחֹב. אָמַר לוֹ בְּעַל חֹבּוֹ
זֶרֶק לִי חוֹבִי וְזָרְקוּ לוֹ. קָרוֹב לְמַלְוָה זָכָה הַלּוֹה. קָרוֹב
לְלוֹה הַלּוֹה חַיִּיב. מַחְצָה עַל מַחְצָה שְׁנֵיהֶם יִחְלֹקוּ. הֵייתָה
עוֹמֶדֶת עַל רֹאשׁ הַגֶּג. וְזָרְקוּ לָהּ. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְאַוִּיר הַגֶּג.
הָרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת. הוּא מְלַמְעָלָה וְהִיא מְלַמְטָה וְזָרְקוּ לָהּ.
כִּיּוֹן שֶׁצָּא מִרִשּׁוֹת הַגֶּג. נִמְחַק אוֹ נִשְׂרָף הָרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת:

ד כֵּן יִכְנֹס הַלֵּכָה ד'

ה כָּתַב לְשׁוּם מַלְכוּת שְׂאֵינָהּ הוֹגְגָת. לְשׁוּם מַלְכוּת מְדִי.
לְשׁוּם מַלְכוּת יוֹן. לְבִנְיָן הַבֵּית. לְחֶרֶבֶן הַבֵּית. הִיָּה בַּמִּזְרָח
וְכָתַב בַּמַּעֲרָב. בַּמַּעֲרָב וְכָתַב בַּמִּזְרָח. תָּצַא מִזֶּה וּמִזֶּה.

וצָרִיכָה גֵט מִזֶּה וּמִזֶּה. וְאֵין לָהּ לֹא כְּתוּבָה. וְלֹא פִירוֹת.
 וְלֹא מְזוֹנוֹת. וְלֹא בְּלָאוֹת. לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה. אִם
 נִטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תִּתְּזִיר. וְהוּלָד מִמְּזֹר מִזֶּה וּמִזֶּה. וְלֹא זֶה
 וְזֶה מִטְּמֵאִין לָהּ. וְלֹא זֶה וְזֶה זָכָאִין. לֹא בְּמִצִּיאָתָהּ. וְלֹא
 בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ. וְלֹא בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. הֵיטָהּ בֵּת יִשְׂרָאֵל
 נִפְסָלָת מִן הַכֹּהֲנָה. בֵּת לְוִי מִן הַמַּעֲשֵׂר. בֵּת כֹּהֵן מִן
 הַתְּרוּמָה. וְאֵין יוֹרְשָׁיו שֶׁל זֶה וְיוֹרְשָׁיו שֶׁל זֶה. יוֹרְשֵׁין
 כְּתוּבָתָהּ. וְאִם מֵתוּ. אֶחָיו שֶׁל זֶה וְאֶחָיו שֶׁל זֶה. חוֹלְצִין
 וְלֹא מִיַּבְמִין. שְׁנָה שְׁמוֹ וּשְׁמָהּ. שֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם עִירָהּ. תֵּצֵא
 מִזֶּה וּמִזֶּה וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ:

מסכת סוטה

פרק א

הַמִּקְנָא לְאַשְׁתּוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי עַד אֶחָד אוֹ עַל פִּי עֶצְמוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי שְׁנַיִם:

^א בִּיצֵד מִקְנָא לָהּ אָמַר לָהּ בִּפְנֵי שְׁנַיִם אֶל תִּדְבְּרִי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי וְדַבְּרָה עִמּוֹ עַדִּין הִיא מִתְּרַת לְבֵיתָהּ וּמִתְּרַת לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָה נִכְנָסָה עִמּוֹ לְבֵית הַסֵּתֶר וְשָׁהָתָה עִמּוֹ כְּדִי טְמֵאָה אֲסוּרָה לְבֵיתָהּ וְאֲסוּרָה לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָה וְאִם מֵת חוֹלָצַת וְלֹא מִתִּיבַמַּת:

^ג וְאִלּוּ אֲסוּרוֹת מִלְּאֹכֹל בְּתֵרוּמָה הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי לָךְ וְשָׁבָאוּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי שׁוֹתָהּ וְשִׁבְעָלָהּ אֵינּוּ רוֹצִה לְהַשְׁקוֹתָהּ וְשִׁבְעָלָהּ בָּא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ בִּיצֵד עוֹשָׂה לָהּ מוֹלִיכָה לְבֵית דִּין שֶׁבָּאוּתוֹ מְקוֹם וּמוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁמָא יָבֹא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֶּעָלָה נֶאֱמַן עָלֶיהָ:

^ד הָיוּ מַעֲלִין אוֹתָהּ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם וּמֵאֵימִין עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ שְׁמֵאֵימִין עַל עַדִי נִפְשׁוֹת וְאוֹמְרִים לָהּ בְּתִי הִרְבָּה יֵין עוֹשָׂה הִרְבָּה שְׁחוֹק עוֹשָׂה הִרְבָּה יִלְדוֹת עוֹשָׂה הִרְבָּה שְׂכָנִים הִרְעִים עוֹשִׂים עָשִׂי לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל שֶׁנִּכְתָּב

בְּקִדְשָׁהּ שֶׁלֹּא יִמָּחָה עַל הַמַּיִם. וְאוֹמְרִים לְפָנֶיהָ דְּבָרִים
שֶׁאֵינָהּ כְּדִי לְשׁוּמְעָן. הִיא וְכָל מִשְׁפַּחַת בֵּית אָבִיהָ:

ה' אִם אָמְרָה טְמֵאָה אָנִי. שׁוֹבֶרֶת כְּתוּבָתָהּ וְיוֹצֵאתָ.
וְאִם אָמְרָה טְהוֹרָה אָנִי. מַעֲלִין אוֹתָהּ לְשַׁעַר הַמִּזְרָח.
שֶׁעַל פֶּתַח שַׁעַר נִקְנָוֹר. שֶׁשָּׁם מִשְׁקִין אֶת הַסּוֹטוֹת.
וּמִטְהַרִּין אֶת הַיּוֹלְדוֹת. וּמִטְהַרִּין אֶת הַמִּצְוֹרְעִים. וְכֵהֵן
אוֹחִז בְּבִגְדֶיהָ. אִם נִקְרָעוּ נִקְרָעוּ. וְאִם נִפְרָמוּ נִפְרָמוּ. עַד
שֶׁהוּא מְגַלָּה אֶת לְבָבָהּ. וְסוֹתֵר אֶת שַׁעְרָהּ. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אִם הָיָה לְבָבָהּ נָאָה. לֹא הָיָה מְגִלָּהּ. וְאִם הָיָה שַׁעְרָהּ
נָאָה. לֹא הָיָה סוֹתֵרוֹ:

י' הֵיחָתָה מִכֶּסֶה בְּלִבָּנִים. מִכֶּסֶה בְּשַׁחֲזִירִים. הָיָה עָלֶיהָ
כָּלִי זָהָב וְקַטְלִיאוֹת. נִזְמִים וְטַבָּעוֹת. מַעֲבִירִם מִמֶּנָּה כְּדִי
לְנוֹלָה. וְאַחֲרַי כֶּךָ מִבִּיא חֶבֶל מִצָּרִי וְקוֹשֵׁר לְמַעֲלָה מִדִּדְיָהּ.
וְכָל הָרוּצָה לְרֵאוֹת. בָּא לְרֵאוֹת חוּץ מִעֲבָדֶיהָ וְשִׁפְחוֹתֶיהָ.
מִפְּנֵי שֶׁלִּבָּהּ גָּס בָּהֶן. וְכָל הַנָּשִׁים מִתְּרוֹת לְרֵאוֹתָהּ.
שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּנּוֹסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשִׂינָה כְּזִמְתִּכְנָה:

י' בַּמָּדָה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדֵדִין לוֹ. הִיא קִשְׁטָה אֶת
עַצְמָהּ לַעֲבִירָה. הַמָּקוֹם נוֹלָה. הִיא גִלְתָּהּ אֶת עַצְמָהּ
לַעֲבִירָה. הַמָּקוֹם גִּלָּהּ עָלֶיהָ. הִירָדָה הַתְּחִילָה בַּעֲבִירָה
תְּחִלָּה. וְאַחֲרַי כֶּךָ הַבֶּטֶן. וְשֶׁאֵר כָּל הַגּוֹף לֹא פָּלַט:

ח' שֶׁמִּשּׁוֹן הֵלֶךְ אַחֲרַי עֵינָיו. לְפִיכֶךָ נִקְרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו.
שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּאֲחִזּוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְקְרוּ אֶת עֵינָיו. אֲבָשָׁלוּם

נִתְּנָאָה בְּשַׁעְרוֹ לְפִיכָךְ נִתְּלָה בְּשַׁעְרוֹ וּלְפִי שָׁבָא עַל
 עֶשֶׂר פְּלִגְשֵׁי אָבִיו לְפִיכָךְ נִתְּנוּ בּוֹ עֶשֶׂר לְנָבִיאוֹת שְׁנֵאֲמַר
 וַיִּסְבוּ עֶשְׂרֵה נְעָרִים נוֹשְׂאֵי כָּלִי יוֹאֵב וּלְפִי שְׁגָנֵב שְׁלֹשָׁה
 לְבָבוֹת לֵב אָבִיו וְלֵב בֵּית דִּין וְלֵב יִשְׂרָאֵל שְׁנֵאֲמַר וַיִּגְנֹב
 אֲבִשְׁלוֹם אֶת לֵב אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ נִתְּקְעוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה
 שְׁבָטִים שְׁנֵאֲמַר וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְּקֵם בָּלֵב
 אֲבִשְׁלוֹם:

ט וְכֵן לַעֲנִין הַטּוֹבָה מְרִים הַמְּתִינָה לַמֶּשֶׁה שְׁעָה אַחַת
 שְׁנֵאֲמַר וַתִּתְּצֵב אַחוֹתָיו מֵרְחוֹק לְפִיכָךְ נִתְּעַכְּבוּ לָהּ
 יִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת יָמִים בְּמִדְבָּר שְׁנֵאֲמַר וְהָעָם לֹא נָסַע עַד
 הָאָסַף מְרִים יוֹסֵף זָכָה לְקַבּוֹר אֶת אָבִיו וְאַיִן בְּאַחֲיוֹ גְּדוֹל
 מִמֶּנּוּ שְׁנֵאֲמַר וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבּוֹר אֶת אָבִיו וְגוֹמֵר וַיַּעַל עִמּוֹ
 גַּם רָכֵב וְגַם פָּרָשִׁים מִי לָנוּ גְּדוֹל מִיוֹסֵף שְׁלֹא נִתְּעַסֵּק
 בּוֹ אֱלֹא מֹשֶׁה מֹשֶׁה זָכָה בְּעֲצָמוֹת יוֹסֵף וְאַיִן בְּיִשְׂרָאֵל
 גְּדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁנֵאֲמַר וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ מִי
 לָנוּ גְּדוֹל מִמֹּשֶׁה שְׁלֹא נִתְּעַסֵּק בּוֹ אֱלֹא הַמָּקוֹם שְׁנֵאֲמַר
 וַיִּקְבּוֹר אוֹתוֹ בְּאֶגְיֵא לֹא עַל מֹשֶׁה בְּלִבָּד אָמְרוּ אֱלֹא עַל
 כָּל הַצַּדִּיקִים שְׁנֵאֲמַר וְהִלֵּךְ לִפְנֵיךְ צִדְקָךְ כְּבוֹד יי יֵאֲסַפְּךָ:

פרק ב

הִיָּה מביא אֶת מִנְחָתָהּ בְּתוֹךְ כְּפִיפָה מִצָּרִית וְנוֹתְנָה
עַל יָדֶיהָ כְּדִי לִיגָעָה כָּל הַמִּנְחוֹת תַּחֲלָתָן וְסוֹפָן
בְּכָלִי שָׁרֵת וְזוֹ תַּחֲלָתָה בְּכַפִּיפָה מִצָּרִית וְסוֹפָה בְּכָלִי
שָׁרֵת כָּל הַמִּנְחוֹת טְעוֹנוֹת שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה וְזוֹ אֵינָה טְעוֹנָה
לֹא שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה כָּל הַמִּנְחוֹת בָּאוֹת מִן הַחֲטִיץ וְזוֹ
בָּאָה מִן הַשְּׁעוּרִין מִנְחַת הָעֹמֶר אֲף עַל פִּי שֶׁבָּאָה מִן
הַשְּׁעוּרִין הִיא הֵיחָה בָּאָה גֵּרֶשׁ וְזוֹ בָּאָה קֶמַח רֶבֶן
גְּמָלִיאל אוֹמֵר כָּשֶׁם שֶׁמַּעֲשִׂיהָ מַעֲשֶׂה בְּהֶמָּה כֵּךְ קֶרְבָּנָה
מֵאֵכָל בְּהֶמָּה:

^ב הִיָּה מביא פִּילִי שֶׁל חֶרֶס חֲדָשָׁה וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ חֲצִי לֹזַג
מִמֶּיךָ מִן הַכִּיּוֹר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר רְבִיעִית כָּשֶׁם שֶׁמֶמַּעַט
בְּכֶתֶב כֵּךְ מִמַּעַט בְּמִים נִכְנָס לְהִיכָל וּפָנָה לִימִינוֹ וּמִקּוֹם
הִיָּה שֵׁם אִמָּה עַל אִמָּה וְטַבְּלָא שֶׁל שִׁישׁ וְטַבְּעַת הֵיחָה
קְבוּעָה בָּהּ וּכְשֶׁהוּא מַגְבִּיָּהּ נוֹטֵל עֹפֶר מִתַּחֲתֶיהָ וְנוֹתֵן
כְּדִי שִׁירָאָה עַל פְּנֵי הַמִּים שֶׁנֶּאֱמַר וּמִן הָעֹפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה
בְּקֶרֶקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמִּים:

^ג בָּא לוֹ לְכַתּוֹב אֶת הַמְּגִלָּה מֵאִיזָה מְקוֹם הוּא כּוֹתֵב
מֵאֵם לֹא שָׁכַב אִישׁ וְגוֹמֵר וְאֵת כִּי שְׁטִית תַּחַת אִישׁ
וְגוֹמֵר וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְהַשְּׁבִיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה וְכוֹתֵב יִתֵּן
יְי אֹתָךְ לְאֵלָה וְלִשְׁבָּעָה וּבָאוּ הַמִּים הַמְּאָרְרִים הָאֵלֶּה
בְּמַעֲיָד לְצָבוֹת בֶּטֶן וְלִנְפִיל יֶרֶךְ וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְאִמָּרָה

הַאִשָּׁה אָמֵן. אָמֵן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיָה מִפְּסִיק. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל עֲצָמוֹ אֵינוֹ כּוֹתֵב. אֶלֶּא יִתֵּן יְיָ אוֹתָךְ לְאֵלֶּה
וּלְשִׁבְעָה וְגוֹמֵר. וּבָאוּ הַמֵּיִם הַמְּאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמַעֲיָד
וְגוֹמֵר. וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְאִמְרָה הַאִשָּׁה אָמֵן. אָמֵן:

ד' אֵינוֹ כּוֹתֵב לֹא עַל הַלּוּחַ. וְלֹא עַל הַנִּיר. וְלֹא עַל
הַדְּפִתָּרָא. אֶלֶּא עַל הַמַּגְלָה. שֶׁנֶּאֱמַר בְּסִפְרִי. וְאֵינוֹ כּוֹתֵב
לֹא בְּקוֹמוֹס. וְלֹא בְּקִנְיָנוֹס. וְלֹא בְּכָל דְּבַר שְׁרוּשָׁם אֶלֶּא
בְּדִיוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וּמָחָה. כָּתֹב שִׁיכּוֹל לְהַמְּחֹת:

ה' עַל מָה הִיא אוֹמֶרֶת אָמֵן. אָמֵן. אָמֵן עַל הָאֵלֶּה. אָמֵן
עַל הַשְּׁבוּעָה. אָמֵן מֵאִישׁ זֶה. אָמֵן מֵאִישׁ אֲחֵר. אָמֵן שְׁלֹא
שְׁטִיתִי אֲרוּסָה וְנִשְׁוָאָה. וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם וּכְנוּסָה. אָמֵן שְׁלֹא
נִטְמָאתִי. וְאִם נִטְמָאתִי יָבֹאוּ בִּי. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אָמֵן
שְׁלֹא נִטְמָאתִי. אָמֵן שְׁלֹא אֶטְמָא:

ו' הַכֹּל שְׁוִין שְׁאִין מִתְּנָה עִמָּה. לֹא עַל קוֹדֵם שֶׁתִּתְאַרֵּס
וְלֹא מֵאַחֵר שֶׁתִּתְגַּרֵּשׁ. נִסְתָּרָה לְאַחֵר וְנִטְמָאת וְאַחֵר כֵּךְ
הַחֲזִירָה. לֹא הָיָה מִתְּנָה עִמָּה. זֶה הַכֹּל לְכָל שֶׁתִּבְעַל וְלֹא
תִּהְיֶה אֲסוּרָה לוֹ. לֹא הָיָה מִתְּנָה עִמָּה:

פרק ג

הָיָה נוֹטֵל אֶת מִנְחָתָהּ מֵתוֹךְ כְּפִיפָה מִצָּרִית וְנוֹתְנָה
לְתוֹךְ כָּלִי שָׂרֵת וְנוֹתְנָה עַל יָדֶיהָ וְכֵהֵן מְנִיחַ אֶת
יָדוֹ מִתַּחְתֶּיהָ וּמְנִיפָה:

^ב הַנִּיף וְהַגִּישׁ קִמְצָן וְהַקְטִיר וְהַשָּׂאָר נֶאֱכָל לְכֹהֲנִים הָיָה
מְשָׁקָה וְאַחֵר כֵּךְ מְקַרִּיב אֶת מִנְחָתָהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
מְקַרִּיב אֶת מִנְחָתָה וְאַחֵר כֵּךְ הָיָה מְשָׁקָה שְׁנָאֵמֵר וְאַחֵר
יִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמֵּים אִם הִשְׁקָה וְאַחֵר כֵּךְ הַקְרִיב
אֶת מִנְחָתָה כְּשֶׁרָה:

^ג עַד שֶׁלֹּא נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה אִמְרָה אֵינִי שׁוֹטָה מְגִלְתָּה
נִגְנָזָה וּמִנְחָתָה מִתְּפַזֶּרֶת עַל הַדָּשָׁן וְאִין מְגִלְתָּה כְּשֶׁרָה
לְהִשְׁקוֹת בָּהּ שׁוֹטָה אַחֲרֵת נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה וְאִמְרָה
טְמֵאָה אֵינִי הַמֵּים נִשְׁפָּכִין וּמִנְחָתָה מִתְּפַזֶּרֶת (עַל הַדָּשָׁן).
נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה וְאִמְרָה אֵינִי שׁוֹטָה מְעַרְעָרִין אוֹתָהּ
וּמְשַׁקִּין אוֹתָהּ בְּעַל כְּרָחָה:

^ד אֵינָה מְסַפֶּקֶת לְשִׁתּוֹת עַד שֶׁפָּנְיָהּ מוֹרִיקוֹת וְעֵינֶיהָ
בוֹלְטוֹת וְהִיא מִתְּמַלְאָה גְדִין וְהֵם אוֹמְרִים הוֹצִיאֶנָּה
(הוֹצִיאֶנָּה) שֶׁלֹּא תִטְמָא אֶת הָעֶזְרָה אִם יֵשׁ לָהּ זְכוּת
הֵיטָהּ תּוֹלָה לָּהּ יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁנָה אַחַת יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה
שְׁתֵּי שָׁנִים יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִכָּאן אָמַר בֶּן
עֲזַאי חֵיב אָדָם לִלְמַד אֶת בֵּיתוֹ תוֹרָה שְׂאֵם תִּשְׁתֶּה תִּדְעַ
שֶׁהַזְכוּת תּוֹלָה לָּהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כָּל הַמְּלָמֵד אֶת

בתו תורה. כאלו למדה תפלות. רבי יהושע אומר רוצה
אשה בקב ותפלות. מתשעה קבין ופרישות. הוא היה
אומר חסיד שוטה. ורשע ערום. ואשה פרושה. ומכות
פרושין. הרי אלו מכלי עולם:

ה רבי שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים.
ואם אתה אומר הזכות תולה במים המאריים. מדה
אתה את המים בפני כל הנשים השותות. ומוציא אתה
שם רע. על הטהורות ששתו. שאומרים טמאות הן.
אלא שתלתה להן זכות. רבי אומר הזכות תולה במים
המאריים. אינה יולדת ואינה משבחת. אלא מתגונה
והולכת. לסוף היא מתה באותה מיתה:

י נטמאה מנחתה עד שלא קדשה בכלי. הרי היא ככל
המנחות ותפדה. ואם משקדשה בכלי. הרי היא ככל
המנחות ותשרף. ואלו שמנחותיהן נשרפות. האומרת
טמאה אני לך. ושבאו לה עדים שהיא טמאה. והאומרת
איני שותה. ושבעלה אינו רוצה להשקותה. ושבעלה בא
עליה בדרך. וכל הנשואות לכהנים. מנחותיהן נשרפות:

י בת ישראל שנשאת לכהן. מנחתה נשרפת. וכהנת
שנשאת לישראל. מנחתה נאכלת. מה בין כהן לכהנת.
מנחת כהנת נאכלת. ומנחת כהן אינה נאכלת. כהנת
מתחללת. ואין כהן מתחלל. כהנת מטמאה למתים. ואין

כֹּהֵן מְטַמֵּא לַמֵּתִים. כֹּהֵן אוֹכֵל בִּקְדָּשֵׁי קֳדָשִׁים. וְאִין כֹּהֵנָת
אוֹכֵלֶת בִּקְדָּשֵׁי קֳדָשִׁים:

ח מה בין איש לאשה. האיש פורע ופורם. ואין האשה פורעת ופורמת. האיש מדיר את בנו בנזיר. ואין האשה מדרת את בנה בנזיר. האיש מגלח על נזירות אביו. ואין האשה מגלחת על נזירות אביה. האיש מוכר את בתו. ואין האשה מוכרת את בתה. האיש מקדש את בתו. ואין האשה מקדשת את בתה. האיש נסקל ערום. ואין האשה נסקלת ערומה. האיש נתלה. ואין האשה נתלית. האיש נמכר בגנבתו. ואין האשה נמכרת בגנבתה:

פרק ד

אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה.
שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁר תִּשָּׁטֵה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה.
פָּרַט לְאֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. אֶלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה
וְחִלּוּצָה לְכֹהֵן הַדְּיוּט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. וּבֵת
יִשְׂרָאֵל לְמִמְזָר וּלְנִתִּין. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה:

ב וְאֵלּוּ לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה. הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה
אֲנִי (לָד). וְשָׁבְאוּ לָהּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי
שׁוֹתָה. וְשָׁבְעָלָה אִינוּ רוֹצֵה לְהִשְׁקוּתָהּ. וְשָׁבְעָלָה בָּא
עָלֶיהָ בַּדֶּרֶךְ. נוֹטֶלֶת כְּתוּבָתָהּ וְלֹא שׁוֹתָה. מֵתוּ בַּעֲלֶיהֶן
עַד שֶׁלֹּא שָׁתוּ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה וְלֹא

שׁוֹתוֹת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת
בְּתוֹבָה:

^ג מֵעֲבַרְתָּ חֲבִירוֹ וּמִיִּנְקַת חֲבִירוֹ. לֹא שׁוֹתָה וְלֹא נוֹטַלְתָּ
בְּתוֹבָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יָכוֹל הוּא
לְהַפְרִישָׁהּ. וּלְהַחֲזִירָהּ לְאַחַר זְמַן. אִילוּגִית וְזִקְנָה וְשֹׁאִינָה
רְאוּיָה לִלְדוֹ. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת בְּתוֹבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר יָכוֹל הוּא לִישָׂא אִשָּׁה אַחֲרֶת. וּלְפָרוֹת וּלְרַבּוֹת
הֵימָנָה. וּשְׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת
בְּתוֹבָה:

^ד אִשֶּׁת כַּהֵן שׁוֹתָה. וּמִתְּרַת לְבַעֲלָהּ. אִשֶּׁת סָרִיס שׁוֹתָה.
עַל יְדֵי כָּל הָעֲרִיּוֹת מְקַנֵּין. חוּץ מִן הַקָּטָן. וּמִמֵּי שֹׁאִינֹו אִישׁ:
^ה וְאֵלּוּ שְׁבִית דִּין מְקַנֵּין לָהֶן. מִי שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ בַּעֲלָהּ. אוֹ
נִשְׁתַּטָּה. אוֹ שֶׁהָיָה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֶסְוֶרִין. לֹא לְהִשְׁקוּתָהּ
אָמְרוּ אֱלָא לְפֻסְלָהּ מִכְּתוּבָתָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֵף
לְהִשְׁקוּתָהּ. לְכַשְׂיֵצֵא בַּעֲלָהּ מִבֵּית הָאֶסְוֶרִין יִשְׁקָנָה:

פרק ה

כֵּשֶׁם שֶׁהַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתָהּ כִּדְּהִים בּוֹדְקִין אוֹתָם.
 שְׁנֵאֲמַר וּבָאוּ וּבָאוּ כֵּשֶׁם שֶׁאֲסוּרָה לִבְעַל כִּדְּהִים
 אֲסוּרָה לִבְעַל. שְׁנֵאֲמַר נִטְמָא וְנִטְמָא. דְּבִרֵּי רַבִּי
 עֲקִיבָא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כִּדְּהִים דּוֹרֵשׁ זִכְרָה בֶּן הַקָּצֵב.
 רַבִּי אֹמֵר שְׁנֵי פְעָמִים הָאֲמוּרִים בִּפְרָשָׁה. אִם נִטְמָא
 נִטְמָא. אֶחָד לִבְעַל. וְאֶחָד לִבְעַל:

בּוֹ בִּיּוֹם דְּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא וְכָל כָּלִי חֶרֶשׁ אֲשֶׁר יָפֹל
 מֵהֶם אֶל תּוֹכּוֹ. כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכּוֹ יִטְמָא. אִינוּ אֹמֵר טָמֵא.
 אֶלָּא יִטְמָא. לְטָמֵא אֲחֵרִים. לְמַד עַל כָּכָר שְׁנֵי שְׁמִטָּמָא
 אֶת הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִי יִגְלֶה עֶפֶר מֵעֵינָיו רֶבֶן
 יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי. שֶׁהֵיטָּת אֹמֵר. עֲתִיד דּוֹר אַחֵר לְטִהַר כָּכָר
 שְׁלִישִׁי. שְׁאִין לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא. וְהֵלֵא
 עֲקִיבָא תְּלִמִּידָד. מִבֵּיא לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא.
 שְׁנֵאֲמַר כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכּוֹ יִטְמָא:

גּוֹ בִּיּוֹם דְּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא. וּמִדּוֹתֶם מַחוּץ לְעִיר אֶת
 פֶּאֶת קִדְמָה אֶלְפִים בָּאֲמָה וְגוֹמֵר. וּמִקְרָא אַחֵר אֹמֵר
 מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלְפִים אֲמָה סָבִיב. אִי אֶפְשָׁר לֹאמַר
 אֶלְפִים אֲמָה שֶׁכֶּבֶר נֶאֱמַר אֶלְפִים אֲמָה. וְאִי אֶפְשָׁר לֹאמַר
 אֶלְפִים אֲמָה שֶׁכֶּבֶר נֶאֱמַר אֶלְפִים אֲמָה. הָא כִּי־צִד. אֶלְפִים
 אֲמָה מִגֶּרֶשׁ וְאֶלְפִים אֲמָה תְּחוּם שַׁבָּת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ

שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אוֹמֵר. אֶלֶף אִמָּה מִגֶּרֶשׁ. וְאַלְפִים
אִמָּה שְׂדוֹת וּכְרָמִים:

ד' בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא אֲזִי יֵשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵי יִיאָמְרוּ לֵאמֹר. שְׂאִין תִּלְמוּד לֹמֵד
לֵאמֹר. וּמָה תִּלְמוּד לֹמֵר לֵאמֹר. מִלְּמַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
עֹנִין אַחֲרָיו שֶׁל מֹשֶׁה עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. כְּקוֹרְאִין אֶת
הַהֵלֵל. אֲשִׁירָה לֵי כִי גָאָה גָאָה. לְכֹךְ נֶאֱמַר לֵאמֹר. רַבִּי
נִחְמֶיהָ אוֹמֵר כְּקוֹרְאִין אֶת שְׁמֵעַ. וְלֹא כְּקוֹרְאִין אֶת הַהֵלֵל:

ה' בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן הוֹרְקָנוֹס לֹא עָבַד אֵיזֹב אֶת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלֹא מֵאַהֲבָה. שְׁנֵאֲמַר הֵן יִקְטִלְנִי לוֹ
אֵיחֹל. וְעַדִּין הַדָּבָר שְׁקוּל. לוֹ אֲנִי מְצַפֶּה. אוֹ אֲנִי מְצַפֶּה.
תִּלְמוּד לֹמֵר עַד אֲגֹעַ לֹא אֶסִּיר תּוֹמָתִי מִמֶּנִּי. מִלְּמַד
שְׁמֵאֲהָבָה עָשָׂה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִי יִגְלֶה עֲפָר מֵעֵינַיִךְ
רִבֵּן יוֹחֲנָן בֶּן זִפְאִי. שֶׁהֵייתָ דּוֹרֵשׁ כָּל יָמֶיךָ שְׁלֹא עָבַד
אֵיזֹב אֶת הַמָּקוֹם אֶלֹא מִיִּרְאָה. שְׁנֵאֲמַר אִישׁ תָּם וְיִשָּׁר
יֵרָא אֱלֹהִים וְסָר מִרָע. וְהֵלֵא יְהוֹשֻׁעַ תִּלְמִיד תִּלְמִידֶךָ לִמַּד
שְׁמֵאֲהָבָה עָשָׂה:

פרק ו

מִי שֶׁקָּנָא לְאִשְׁתּוֹ וְנִסְתָּרָהּ אֶפִּילוּ שָׁמַע מֵעוֹף הַפּוֹרֶחַ.
יֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
אוֹמֵר עַד שִׁישְׂאוּ וְיִתְּנוּ בָּהּ מוֹזְרוֹת בִּלְבָנָה:

^ב אָמַר עַד אֶחָד אָנִי רְאִיתִיהָ שְׁנִטְמַאת לֹא הָיְתָה שׁוֹתָה.
וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֶפִּילוּ עֶבֶד אֶפִּילוּ שִׁפְחָה הָרִי אֵלּוּ נְאֻמִּין
אֶף לְפוֹסְלָה מְכַתוּבָתָהּ חֲמוּתָה וְצָרָתָה וּבִמְתָּהּ וּבֵת
בַּעֲלָהּ הָרִי אֵלּוּ נְאֻמִּנוֹת וְלֹא לְפוֹסְלָה מְכַתוּבָתָהּ אֶלָּא
שֶׁלֹּא תִשָּׁתָה:

^ג שֶׁהָיָה בְּדִין וּמָה אִם עֵדוֹת רֵאשׁוֹנָה שָׂאִין אוֹסְרָתָה
אֶסּוּר עוֹלָם אֵינָה מִתְקַיֶּמֶת בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם עֵדוֹת
אַחֲרוֹנָה שְׂאוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם אֵינּוּ דִּין שֶׁלֹּא תִתְקַיֵּם
בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם תִּלְמוּד לֹמֵר וְעַד אֵין בָּהּ כָּל עֵדוֹת שִׁישׁ
בָּהּ קָל וְחֹמֶר לַעֲדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה מַעֲתָהּ וּמָה אִם עֵדוֹת
אַחֲרוֹנָה שְׂאוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם הָרִי הִיא מִתְקַיֶּמֶת
בְּעַד אֶחָד עֵדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שָׂאִין אוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם
אֵינּוּ דִּין שֶׁתִּתְקַיֵּם בְּעַד אֶחָד תִּלְמוּד לֹמֵר כִּי מִצָּא בָּהּ
עֲרוֹת דְּבָר וּלְהֵלֵךְ הוּא אוֹמֵר עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דְּבָר.
מָה דְּבָר הָאֶמּוּר לְהֵלֵךְ עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אֶף כָּאֵן עַל פִּי
שְׁנַיִם עֵדִים:

^ד עַד אוֹמֵר נְטִמַּאת וְעַד אוֹמֵר לֹא נְטִמַּאת אִשָּׁה אוֹמֶרֶת
נְטִמַּאת וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לֹא נְטִמַּאת הָיְתָה שׁוֹתָה אֶחָד

אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שוטה.
שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא
היתה שוטה:

פרק ז

אלו נאמרין בכל לשון פרשת סוטה וודוי מעשר.
קריאת שמע ותפלה וברכת המזון ושבועת
העדות ושבועת הפקדון:

ב ואלו נאמרין בלשון הקדש מקרא בכורים וחליצה.
ברכות וקללות ברכת כהנים וברכות כהן גדול ופרשת
המלך ופרשת עגלה ערופה ומשוח מלחמה בשעה
שמדבר אל העם:

ג מקרא בכורים כיצד וענית ואמרת לפני יי אלהיך.
ולהלן הוא אומר וענו הלויים ואמרו מה (עניה האמורה)
להלן בלשון הקדש אף כאן בלשון הקדש:

ד חליצה כיצד וענתה ואמרה ולהלן הוא אומר וענו
הלויים ואמרו מה עניה האמורה להלן בלשון הקדש.
אף כאן בלשון הקדש רבי יהודה אומר וענתה ואמרה
ככה עד שתאמר בלשון הזה:

ה ברכות וקללות כיצד כיון שעברו ישראל את הירדן.
ובאו אל הר גרזים ואל הר עיבל שבשמרון שבצד שכם.
שבאצל אלוני מורה שנאמר הלא המה בעבר הירדן

וגומר. ולהלן הוא אומר ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם. עד אלון מורה. מה אלון מורה האמור להלן שכם. אף אלון מורה האמור כאן שכם. עשה שבטים עלו לראש הר גרזים. ונעשה שבטים עלו לראש הר עיבל. והכהנים והלוים והארוזן עומדים למטה באמצע. הכהנים מקיפין את הארוזן. והלוים את הכהנים. וכל ישראל מבאן ומכאן. שנאמר וכל ישראל וזקניו ושופטיו עומדים מזה ומזה לארוזן וגומר. הפכו פניהם כלפי הר גרזים. ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה. ואלו ואלו עונין אמן. הפכו פניהם כלפי הר עיבל. ופתחו בקללה ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה. ואלו ואלו עונין אמן. עד שגומרים ברכות וקללות. ואחר כך הביאו את האבנים. ובנו את המזבח וסדוהו בסיד. וכתבו עליו את דברי התורה בשבטים לשון. שנאמר באר היטב. ונטלו את האבנים ובאו ולנו במקומן:

¹ ברכת כהנים כיצד. במדינה אומרים אותה שלש ברכות. ובמקדש ברכה אחת. במקדש אומר את השם ככתבו. ובמדינה בכנויו. במדינה כהנים נושאים את ידיהן כנגד כתפיהן. ובמקדש על גבי ראשיהן. חוץ מכהן גדול שאינו מגביה את ידיו למעלה מן הציץ. רבי יהודה אומר אף כהן גדול מגביה את ידיו למעלה מן הציץ. שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם:

י ברכות כהן גדול ביצד חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל (וקורא עומד) וקורא אחרי מות ואף בעשור וגולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקדים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודיה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפלה:

ח פירשת המלך ביצד מוצאי יום טוב הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר מקץ שבע שנים במועד וגומר חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן (נותנו) לכהן גדול וכהן גדול נותנו למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד ושבחוהו חכמים וכשהגיע ללא תוכל לתת עליך איש נכרי זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה (אחינו אתה) וקורא מתחלת אלה הדברים עד שמע ושמע והיה אם שמע עשר תעשר כי תכלה לעשר ופירשת המלך וברכות וקללות עד שגומר כל הפרשה ברכות שכהן גדול מברך אותן המלך מברך אותן אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העון:

פרק ח

מְשֻׁנַּח מִלְחָמָה בְּשָׁעָה שֶׁמַּדְבֵּר אֶל הָעָם בְּלִשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הִיא מְדַבֵּר. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה בְּקִרְבְּכֶם אֶל
הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן. זֶה כֹּהֵן מְשֻׁנַּח מִלְחָמָה. וְדַבֵּר אֶל
הָעָם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְאֹמֵר עֲלֵיהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר.
עַל אוֹיְבֵיכֶם וְלֹא עַל אַחֵיכֶם. לֹא יְהוּדָה עַל שְׁמַעוֹן.
וְלֹא שְׁמַעוֹן עַל בְּנִימִין. שְׁאֵם תִּפְּלוּ בִידֵם יִרְחֲמוּ עֲלֵיכֶם.
כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְוּמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ
בַשְּׂבִיָּה וְכָל מַעֲרֻמֵּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלָל. וַיִּלְבִּישׁוּם
וַיַּנְעִילוּם וַיַּאֲכִילוּם וַיִּשְׁקוּם וַיְסַכּוּם וַיַּנְהִילוּם בְּחִמּוּרִים
לְכָל כּוֹזֵל. וַיְבִיאוּם יְרִיחוֹ עִיר הַתְּמָרִים אֶצֶל אַחֵיהֶם.
וַיָּשׁוּבוּ שׁוֹמְרוֹן. עַל אוֹיְבֵיכֶם אַתֶּם הוֹלְכִים שְׁאֵם תִּפְּלוּ
בִידֵם אֵין מִרְחָמִים עֲלֵיכֶם. אֵל יֵרֶךְ לְבַבְכֶם. אֵל תִּירָאוּ
וְאֵל תַּחֲפֹזוּ וְגוֹמֵר. אֵל יֵרֶךְ לְבַבְכֶם. מִפְּנֵי צַהֲלַת סוֹסִים.
וְצַחְצוּחַ חֲרָבוֹת. אֵל תִּירָאוּ מִפְּנֵי הַגָּפֶת תִּרְסִין. וְשִׁפְעַת
הַקֶּלָּגֶסֶן. אֵל תַּחֲפֹזוּ. מִקּוֹל הַקֶּרְנוֹת. אֵל תַּעֲרֹצוּ. מִפְּנֵי קוֹל
צִוְחוֹת. כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הֵהוּלֵךְ עִמָּכֶם. הֵן בָּאִין בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל
בָּשָׂר וְדָם. וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם. פְּלִשְׁתִּים בָּאוּ
בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל גְּלִית. מָה הָיָה סוּפוֹ לְסוּף נָפַל בַּחֲרָב (וְהֵם)
נָפְלוּ עִמּוֹ. בְּנֵי עֵמּוֹן בָּאוּ בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל שׁוּבָד. מָה הָיָה סוּפוֹ
לְסוּף נָפַל בַּחֲרָב. וְהֵם נָפְלוּ עִמּוֹ. (אָבֵל) אַתֶּם אֵי אַתֶּם
כֵּן. כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הֵהוּלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם וְגוֹמֵר. זֶה
מַחֲנֵה הָאָרוֹן:

^ב וְדָבְרוּ הַשּׁוֹטְרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר. מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חֹדֶשׁ וְלֹא חָנְכוֹ יֵלֶךְ וְיָשׁוּב לְבֵיתוֹ וְגוֹמֵר. אֶחָד הַבּוֹנֶה בֵּית הַתֵּבֶן. בֵּית הַבֶּקֶר. בֵּית הָעֵצִים. בֵּית הָאוֹצְרוֹת. אֶחָד הַבּוֹנֶה. וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ. וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ. וְאֶחָד שֹׁנֵת לֹא מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוֹ וְגוֹמֵר. אֶחָד הַנוֹטֵעַ הַכָּרֶם. וְאֶחָד הַנוֹטֵעַ חֲמֹשֶׁת אֵילָנֵי מֶאֱכָל. וְאֶפְּלוֹ מִחֲמֹשֶׁת מִיָּנִין. אֶחָד הַנוֹטֵעַ. וְאֶחָד הַמְּבַרֵּךְ. וְאֶחָד הַמְּרַכֵּב. וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ. וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ. וְאֶחָד שֹׁנֵת לֹא מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְגוֹמֵר. אֶחָד הַמְּאַרֵּס אֶת הַבֵּתוּלָה. וְאֶחָד הַמְּאַרֵּס אֶת הָאֵלְמָנָה. וְאֶפְּלוֹ שׁוֹמֶרֶת יָבָם. וְאֶפְּלוֹ שְׁמַע שְׁמַת אָחִיו בַּמִּלְחָמָה חֹזֵר וּבָא לוֹ. כָּל אֵלּוּ שׁוֹמְעִים דְּבָרֵי כֹהֵן מַעֲוֹרְכֵי הַמִּלְחָמָה וְחוֹזְרִין וּמִסְפִּיקִין מֵיָּם וּמִזֶּן וּמִתְקַנִּין אֶת הַדְּרָכִים:

^ג וְאֵלּוּ שְׂאִינָן חוֹזְרִין. הַבּוֹנֶה בֵּית שְׁעָר אֶכְסָדְרָה וּמִרְפֶּסֶת. הַנוֹטֵעַ אַרְבָּעָה אֵילָנֵי מֶאֱכָל. וְחֲמֹשֶׁה אֵילָנֵי סָרֶק. הַמְּחֹזֵר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ. אֵלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכֹהֵן הַדְּיוֹט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֹר וּלְנִתְיָן. לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הַבּוֹנֶה בֵּית עַל מְכוּנּוֹ. לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִף הַבּוֹנֶה בֵּית לְבָנִים בְּשָׂרוֹן. לֹא הָיָה חוֹזֵר:

^ד וְאֵלּוּ שְׂאִין זִזִּין מִמְּקוֹמָן. בָּנָה בֵּית וְחָנְכוֹ. נָטַע כָּרֶם וְחָלְלוֹ. הִנּוּשָׂא אֶת אֲרוּסָתוֹ. הִכּוֹנֵס אֶת יְבִמָתוֹ. שֹׁנֵאֵמֵר נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת. לְבֵיתוֹ זֶה בֵּיתוֹ. יִהְיֶה. זֶה

כִּרְמוֹ. וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ. זֶה אִשְׁתּוֹ. אֲשֶׁר לָקַח לְהִבְיֹא
אֶת יְבִמְתּוֹ. אֵינָן מִסְפִּיקִין (לָהֶם) מִים וּמִזֶּזֶן. וְאֵינָן מְתַקְנִין
אֶת הַדְּרָכִים:

ה' וַיִּסְפוּ הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְגוֹמֵר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב כַּמְשָׁמְעוּ. שְׂאִינוּ יָכוֹל לַעֲמֹד
בְּקִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה וְלִרְאוֹת חֶרֶב שְׁלוֹפָה. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי
אוֹמֵר הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב זֶהוּ הַמִּתְיָרָא מִן הָעֲבִירוֹת שֶׁבִּידּוֹ.
לְפִיכֵךְ תִּלְתֶּה לֹּז הַתּוֹרָה אֶת כָּל אֵלּוּ שִׁיחֲזוֹר בַּגִּלְלָן.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶלְמָנָה לִכְהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה לִכְהֵן
הַדִּיּוֹט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר
וּלְנִתִּין. הֵרִי הוּא הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב:

י' וְהָיָה כְּכֹלֹת הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם. וּפָקְדוֹ שָׂרִי
צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם. וּבִעֲקָבוֹ שֶׁל עִם מַעֲמִידִין זְקִיפִין
לְפָנֵיהֶם. וְאַחֲרֵים מֵאַחֲזֹרֵיהֶם. וּכְשִׁילִין שֶׁל בְּרִזָּל בִּידֵיהֶן.
וְכָל הַמִּבְקֵשׁ לַחֲזוֹר הָרְשׁוֹת בְּיָדָם לְקַפֵּחַ אֶת שׁוֹקֵיו.
שֶׁתַּחֲלַת גִּיסָה נְפִילָה. שֶׁנֶּאֱמַר נָס יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי פִלְשְׁתִּים.
וְגַם מִגֶּפֶה גְדוֹלָה הָיְתָה בָּעָם. וְלַהֲלֹן הוּא אוֹמֵר וַיִּנּוֹסוּ
אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפָּנֵי פִלְשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים וְגוֹמֵר:

י' בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמִלְחָמַת הָרְשׁוֹת. אֲבָל בְּמִלְחָמַת
מִצְוָה. הַכֹּל יוֹצְאִים אֶפִּילוֹ חֶתֶן מִחֲדָרוֹ וְכֹלָה מִחֻפְתָּהּ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמִלְחָמַת מִצְוָה.

אָבֵל בַּמִּלְחָמָה חֻבָּה הַכֹּל יוֹצֵאִין אֶפְּלִיו חֶתֶן מִחֻדְרוֹ וְכֻלָּה
מִחֻפָּתָהּ:

פרק ט

עֲגָלָה עֲרוּפָה בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי יִמָּצֵא חָלָל
בְּאֲדָמָה וַיֵּצְאוּ זִקְנֵיךָ וְשׁוֹפְטֶיךָ שְׁלֹשָׁה מִבֵּית דִּין
הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם הָיוּ יוֹצֵאִין רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חֲמִשָּׁה.
שֶׁנֶּאֱמַר זִקְנֵיךָ שְׁנַיִם וְשׁוֹפְטֶיךָ שְׁנַיִם וְאֵין בֵּית דִּין שֶׁקוֹל
מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם עוֹד אֶחָד:

^ב נִמְצָא טָמוֹן בְּגֵל אוֹ תִלּוּי בְּאֵילָן אוֹ צֶף עַל פְּנֵי הַמַּיִם.
לֹא הָיוּ עוֹרְפִין שֶׁנֶּאֱמַר בְּאֲדָמָה וְלֹא טָמוֹן בְּגֵל נֹפֵל וְלֹא
תִלּוּי בְּאֵילָן בְּשָׂדֶה וְלֹא צֶף עַל פְּנֵי הַמַּיִם נִמְצָא סָמוּךְ
לְסֹפֶר אוֹ לְעִיר שְׂרָבָה גּוֹיִם אוֹ לְעִיר שְׂאִין בָּהּ בֵּית דִּין
לֹא הָיוּ עוֹרְפִין אֵין מוֹדֵדִין אֶלָּא מַעִיר שֵׁישׁ בָּהּ בֵּית דִּין.
נִמְצָא מְכוּן בֵּין שְׁתֵּי עִירוֹת שֶׁתִּיהֶן מְבִיאֹת שְׁתֵּי עֲגָלוֹת.
דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר (וְחֻכְמִים אוֹמְרִים עִיר אַחַת מְבִיאָה
עֲגָלָה עֲרוּפָה וְאֵין שְׁתֵּי עִירוֹת מְבִיאֹת שְׁתֵּי עֲגָלוֹת) וְאֵין
ירוּשָׁלַיִם מְבִיאָה עֲגָלָה עֲרוּפָה:

^ג נִמְצָא רֹאשׁוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד וְגוּפוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר מוֹלִיכִין
הָרֹאשׁ אֶצֶל הַגּוֹף דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
הַגּוֹף אֶצֶל הָרֹאשׁ:

י מאין היו מוֹדִדִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִטְבוּרוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר מִחוּטְמוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר מִמָּקוֹם
שֶׁנֶּעֱשָׂה חֲלָל מִצְוָאוֹ:

ה נִפְטְרוּ זִקְנֵי יְרוּשָׁלַיִם וְהִלְכוּ לָהֶן זִקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר
מִבֵּי־אֵין עֲגֻלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא עֶבֶד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מִשְׁכָּה
בְּעוֹל וְאֵין הַמוֹם פּוֹסֵל בָּהּ וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ לְנַחֵל אֵיתָן
וְאֵיתָן כִּמְשֻׁמְעוֹ קָשָׁה אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ אֵיתָן כֶּשֶׁר
וְעוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּקוֹפִיץ מֵאַחֲרֶיהָ וּמְקוֹמָהּ אֲסוּר מִלְזוּרְעַ
וּמִלְעֲבוֹד וּמוֹתֵר לְסָרוֹק שֵׁם פִּשְׁתָּן וּלְנֹקֶר שֵׁם אַבְנִים:

י זִקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר רוֹחֲצִין אֶת יְדֵיהֶן בְּמִים בְּמָקוֹם
עֲרִיפְתָּהּ שֶׁל עֲגֻלָּה וְאוֹמְרִים יְדֵינוֹ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם
הַזֶּה וְעֵינֵינוֹ לֹא רָאוּ וְכִי עַל דַּעְתָּנוּ עָלְתָה שְׁזַקְנֵי בֵּית
דִּין שׁוֹפְכֵי דָמִים הֵן אֵלָּא שְׁלֹא בָּא לְיַדֵּינוּ וּפְטַרְנוּהוּ
בְּלֹא מִזּוֹן וְלֹא רָאִינוּהוּ וְהִנַּחְנוּהוּ (בְּלֹא לִוְיָהּ) וְהִכְהִנִּים
אוֹמְרִים כִּפּוּר לַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ יִי וְאַל תִּתֵּן דָּם
נָקִי בִקְרֹב עֲמֹד יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ צָרִיכִים לִזְמֹר וְנִכְפַּר לָהֶם
הַדָּם אֵלָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִבְּשָׂרָתָן אֵימָתִי שֶׁתַּעֲשׂוּ כִכָּה
הַדָּם מִתְכַּפֵּר לָהֶם:

י נִמְצָא הַהוֹרֵג עַד שֶׁלֹּא נִעְרְפָה הָעֲגֻלָּה תֵּצֵא וְתִרְעָה
בְּעֵדֶר מִשְׁנַעְרְפָה הָעֲגֻלָּה תִּקְבֵּר בְּמָקוֹמָהּ שֶׁעַל סֶפֶק
בָּאָה מִתַּחֲלָתָה כִּפְרָה סֶפְקָה וְהִלְכָה לָהּ נִעְרְפָה הָעֲגֻלָּה
וְאַחֵר כִּד נִמְצָא הַהוֹרֵג הָרִי זֶה יִהְרֵג:

ח עד אחד אומר ראיתי את ההורג ועד אחד אומר לא ראיתי אשה אומרת ראיתי ואשה אומרת לא ראיתי היו עורפין עד אחד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראיתי היו עורפין שנים אומרים ראינו ואחד אומר להן לא ראיתם לא היו עורפין:

ט משרבו הרצחנים בטלה עגלה ערופה משבא אלעזר בן דינאי ותחינה בן פרישה (בן פרישה) היה נקרא חזרו לקרותו בן הרצחן משרבו המנאפים פסקו המים המרים ורבן יוחנן בן זכאי הפסיקו שנאמר לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם וגומר משמת יוסי בן יעזר איש צרידה ויוסי בן (יוחנן) איש ירושלים בטלו האשכולות שנאמר אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי:

י יוחנן כהן גדול העביר הודית המעשר אף הוא בטל את המעוררין ואת הנוקפין עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים ובמימי אין אדם צריך לשאול על הדמאי:

יא משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר בשיר לא ישתו יין וגומר:

יב משמתו גביאים הראשונים בטלו אורים ותמים משחרב בית המקדש בטל השמיר ונפת צופים ופסקו אנשי אמנה שנאמר הושיעה יי כי גמר חסיד וגומר רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע מיום

שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין יוֹם שָׁאִין בּוֹ קָלְלָהּ. וְלֹא יֵרֵד
הַטֵּל לְבָרְכָהּ. וְנִטְלָ טַעַם הַפִּירוֹת. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר אֵף נִטְלָ
שֶׁמֶן הַפִּירוֹת:

י" רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אֹמֵר הִטְהָרָה נִטְלָה אֶת הַטַּעַם
וְאֶת הָרִיחַ. הַמַּעֲשֻׂרוֹת נִטְלוּ אֶת שֶׁמֶן הַדָּגָן. (וְחֻכְמִים
אֹמְרִים הַזֵּנוֹת וְהַכֹּשְׁפִים כָּלוּ אֶת הַכֹּל):

י" בַּפּוֹלְמוֹס שֶׁל אֶסְפָּסִינוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטֻרוֹת חֲתָנִים וְעַל
הָאִירוֹס. בַּפּוֹלְמוֹס שֶׁל טִיטוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטֻרוֹת בָּלוֹת.
וְשֶׁלֹא יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ יוֹנִית. בַּפּוֹלְמוֹס הָאֲחֵרוֹן גָּזְרוּ
שֶׁלֹא תֵצֵא הַכֹּלָה בְּאֶפְרָיוֹן בְּתוֹךְ הָעִיר. וְרַבּוֹתֵינוּ הִתִּירוּ
שֶׁתֵּצֵא הַכֹּלָה בְּאֶפְרָיוֹן בְּתוֹךְ הָעִיר:

טו' מִשְׁמַת רַבִּי מֵאִיר בִּטְלוּ מוֹשְׁלֵי מְשָׁלִים. מִשְׁמַת בֶּן עֲזַאי
בִּטְלוּ הַשְּׂקָדִים. מִשְׁמַת בֶּן זֹמָא בִּטְלוּ הַדִּרְשָׁנִים. מִשְׁמַת
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פָּסְקָה טוֹבָה מִן הָעוֹלָם. מִשְׁמַת רַבֶּן שִׁמְעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל בָּא גּוֹבְאִי. וְרַבּוֹ צָרוֹת. מִשְׁמַת רַבִּי אֱלִעֶזֶר בֶּן
עֲזַרְיָה פָּסַק הָעֶשֶׂר מִן הַחֻכְמִים. מִשְׁמַת רַבִּי עֲקִיבָא בִּטְלָ
כְּבוֹד הַתּוֹרָה. מִשְׁמַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא בִּטְלוּ אֲנָשִׁי
מַעֲשֵׂה. מִשְׁמַת רַבִּי יוֹסִי קִטְנוּטָא פָּסְקוּ חֲסִידִים וְלָמָּה
נִקְרָא שְׁמוֹ קִטְנוּטָא. שֶׁהָיָה קִטְנוּטָן שֶׁל חֲסִידִים. מִשְׁמַת
רַבֶּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בִּטְלָ זִיו הַחֻכְמָה. מִשְׁמַת רַבֶּן גַּמְלִיאֵל
הַזֶּקֶן בִּטְלָ כְבוֹד הַתּוֹרָה. וּמִתָּה טְהָרָה וּפְרִישוֹת. מִשְׁמַת

רבי ישמעאל בן פאבי בטל זיו הכהנה. משמת רבי בטלה
עונה ויראת חטא:

בריייתא

רבי פינחס בן יאיר אומר משחרב בית המקדש בושו
חברים ובני חורין וחפו ראשם. ונדלדלו אנשי
מעשה. וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון. ואין דורש ואין
מבקש ואין שואל. על מי לנו להשען על אבינו שבשמים.
רבי אליעזר הגדול אומר. מיום שחרב בית המקדש שרו
חכימא למיהוי כספריא. וספריא כחזנא. וחזנא כעמא
דארעא. ועמא דארעא אזלא ודלדלה. ואין שואל ואין
מבקש. על מי יש להשען על אבינו שבשמים. בעקבות
משיחא חצפא יסגא. ויקר יאמיר. הגפן תתן פריה. והיין
ביקר. והמלכות תהפך למינות. ואין תוכחה. בית ועד
יהיה לזנות. והגליל יחרב. והגבלן ישום. ואנשי הגבול
יסובבו מעיר לעיר ולא יחננו. וחכמת סופרים תסרח.
ויראי חטא ימאסו. והאמת תהא נעדרת. נערים פני
זקנים ילבינו. זקנים יעמדו מפני קטנים. בן מנול אב. בת
קמה באמה. כלה בחמותה. אויבי איש אנשי ביתו. פני
הדור כפני הכלב. הבן אינו מתבייש מאביו. ועל מי יש
לנו להשען על אבינו שבשמים:

עד כאן בנוסחא בבלי וירושלמי היא במשנה וכן גירסת רש"י
ובספר אחר כולה ברייתה היא

רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֶאֱיר אָמַר זְרִיזוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי נְקִיּוֹת.
וְנְקִיּוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי טְהוֹרָה. וְטְהוֹרָה מְבִיאָה לַיָּדִי
פְּרִישוֹת. וּפְרִישוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי קְדוּשָׁה. וְקְדוּשָׁה מְבִיאָה
לַיָּדִי עֲנוּה. וְעֲנוּה מְבִיאָה לַיָּדִי יִרְאַת חֶטָּא. וְיִרְאַת חֶטָּא
מְבִיאָה לַיָּדִי חֲסִידוֹת. וְחֲסִידוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.
וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיאָה לַיָּדִי תַּחֲיִית הַמֵּתִים. וְתַחֲיִית הַמֵּתִים
בָּאָה עַל יְדֵי אֱלֹהֵיו זְכוּר לְטוֹב אָמֵן: סליק

מסכת נדרים

פרק א

כָּל כְּנוּיֵי נְדָרִים כְּנִדְרִים וְחֲרָמִים כְּחֲרָמִים וּשְׁבוּעוֹת כְּשְׁבוּעוֹת וּנְזִירוֹת כְּנִזְרוֹת הָאוֹמֵר לַחֲבִירוֹ מוֹדְרָנִי מִמֶּדֶד מִפְּרָשְׁנִי מִמֶּדֶד מְרוֹחֲקָנִי מִמֶּדֶד שְׂאֵינִי אוֹכֵל לָךְ שְׂאֵינִי טוֹעֵם לָךְ אֶסּוּר מְנוּדָה אֲנִי לָךְ רַבִּי עֲקִיבָא הֵיָּה חוֹכֵךְ בַּזָּה לְהַחֲמִיר כְּנִדְרֵי רִשְׁעִים נֶדֶר בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן וּבְשְׁבוּעָה כְּנִדְרֵי כְּשָׂרִים לֹא אָמַר כָּלוּם כְּנִדְבוֹתָם נֶדֶר בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן:

ב הָאוֹמֵר לַחֲבִירוֹ קוֹנֵם קוֹנֵחַ קוֹנֵס הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיֵי לְקַרְבָּן חֶרֶק חֶרֶף חֶרֶף הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיִם לַחֲרָם גְּזִיק גְּזִיחַ פְּזִיחַ הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיֵי לְנִזְרוֹת שְׁבוּתָה שְׁקוּקָה נֶדֶר בְּמוֹתָה הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיֵי לְשְׁבוּעָה:

ג הָאוֹמֵר לֹא חוֹלִין לֹא אוֹכֵל לָךְ לֹא כָּשֶׁר וְלֹא דְכִי טָהוֹר וְטָמֵא נוֹתֵר וּפְגוּל אֶסּוּר כְּאִמְרָא כְּדִירִים כְּעֵצִים כְּאֲשִׁים כְּמִזְבֵּחַ כְּהִיכָל כִּירוּשָׁלַיִם נֶדֶר בְּאַחַד מִכָּל מְשֻׁמְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הַזִּכִּיר קְרָבָן הָרִי זֶה נֶדֶר קְרָבָן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָאוֹמֵר יְרוּשָׁלַיִם לֹא אָמַר כָּלוּם:

ד הָאוֹמֵר קְרָבָן עוֹלָה מִנְחָה חֲטָאת תּוֹדָה שְׁלָמִים שְׂאֵינִי אוֹכֵל לָךְ אֶסּוּר רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר הַקְרָבָן כְּקְרָבָן:

קָרְבֵּן שְׂאוּכַל לֶךְ. אָסוּר. לְקָרְבֵּן לֹא אוֹכַל לֶךְ. רַבִּי מֵאִיר
אוֹסֵר. הָאֹמֵר לְחֲבִירוֹ קוֹנֵם פִּי מִדֶּבֶר עִמָּךְ. יָדִי עוֹשֶׂה
עִמָּךְ. רִגְלִי מְהַלֶּכֶת עִמָּךְ. אָסוּר:

פרק ב

וְאֵלּוּ מִתְּרִין חוֹלִין שְׂאוּכַל לֶךְ. כְּבֶשֶׂר חֲזִיר. כְּעִבּוּדֹת
כּוֹכָבִים. כְּעוֹרוֹת לְבוּבִין. כְּנִבְלוֹת. (כְּטֵרֹפוֹת).
כְּשִׁקָּצִים. (כְּרִמָּשִׁים). כְּחֵלֶת אֶהָרִן וְכִתְרוֹמָתוֹ מִתֵּר.
הָאֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ הִרִי אֶתְּ עָלַי כְּאֵמָא. פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח
מִמָּקוֹם אֲחֵר. שֶׁלֹּא יִקַּל רֹאשׁוֹ לְכַד. קוֹנֵם שְׂאִינִי יִשּׁוֹן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֶלֶךְ. הָאֹמֵר לְאִשָּׁה קוֹנֵם שְׂאִינִי
מִשְׁמֶשֶׁךְ. הִרִי זֶה בְּלֹא יַחַל דְּבָרוֹ. שְׁבוּעָה שְׂאִינִי יִשּׁוֹן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֶלֶךְ אָסוּר:

^ב קָרְבֵּן לֹא אוֹכַל לֶךְ. הַקָּרְבֵּן שְׂאוּכַל לֶךְ. לֹא קָרְבֵּן לֹא
אוֹכַל לֶךְ. מִתֵּר. שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לֶךְ. שְׁבוּעָה שְׂאוּכַל
לֶךְ. לֹא שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לֶךְ. אָסוּר. זֶה חֹמֶר בְּשְׁבוּעוֹת
מִבְּנִדְרִים. וְחֹמֶר בְּנִדְרִים מִבְּשְׁבוּעוֹת. כִּיצַד. אָמַר קוֹנֵם
סֶכֶה שְׂאִינִי עוֹשֶׂה. לוֹלֵב שְׂאִינִי נוֹטֵל. תְּפִלִּין שְׂאִינִי מְנִיחַ.
בְּנִדְרִים אָסוּר. בְּשְׁבוּעוֹת מִתֵּר. שְׂאִין נִשְׁבָּעִין לִעְבוֹר עַל
הַמִּצְוֹת:

^ג יֵשׁ נֶדֶר בְּתוֹךְ נֶדֶר. וְאֵין שְׁבוּעָה בְּתוֹךְ שְׁבוּעָה. כִּיצַד.
אָמַר הִרִינִי נָזִיר אִם אוֹכַל. הִרִינִי נָזִיר אִם אוֹכַל וְאֹכֵל.

חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת שְׁבוּעָה שְׁלֹא אוֹכֵל שְׁבוּעָה
שְׁלֹא אוֹכֵל וְאָכַל אֵינוֹ חַיִּיב אֶלָּא אַחַת:

ד' סָתַם נְדָרִים לְהַחֲמִיר וּפִירוּשָׁם לְהַקֵּל בִּיצֵד אָמַר הָרִי
עָלִי כְּבֶשֶׂר מְלִיחַ בִּיּוֹן נֶסֶד אִם שֶׁל שָׁמַיִם נָדַר אָסוּר
וְאִם שֶׁל עֲבוֹדַת אֱלִילִים מִתֵּר וְאִם סָתַם אָסוּר הָרִי עָלִי
כְּחֶרֶם אִם כְּחֶרֶם שֶׁל שָׁמַיִם אָסוּר וְאִם כְּחֶרֶם שֶׁל כְּהֻנִּים
מִתֵּר וְאִם סָתַם אָסוּר הָרִי עָלִי כְּמַעֲשֵׂר אִם כְּמַעֲשֵׂר
בְּהֶמָּה נָדַר אָסוּר וְאִם שֶׁל דָּגָן מִתֵּר וְאִם סָתַם אָסוּר הָרִי
עָלִי כְּתְרוּמָה אִם כְּתְרוּמַת הַלְּשָׁכָה נָדַר אָסוּר וְאִם שֶׁל
גֹּזֶן מִתֵּר וְאִם סָתַם אָסוּר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר סָתַם תְּרוּמָה בִּיהוּדָה אָסוּרָה וּבִגְלִיל מוֹתֶרֶת שְׁאִין
אֲנָשִׁי גְלִיל מְכִירִין אֶת תְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה סָתַם חֶרֶם
בִּיהוּדָה מִתֵּרִין וּבִגְלִיל אָסוּרִין שְׁאִין אֲנָשִׁי גְלִיל מְכִירִין
אֶת חֶרְמֵי הַכֹּהֲנִים:

ה' נָדַר כְּחֶרֶם וְאָמַר לֹא נִדְרָתִי אֶלָּא בְּחֶרֶמוֹ שֶׁל יָם בְּקֶרֶבָן
וְאָמַר לֹא נִדְרָתִי אֶלָּא בְּקֶרֶבָנוֹת שֶׁל מְלָכִים הָרִי עֲצָמֵי
קֶרֶבָן וְאָמַר לֹא נִדְרָתִי אֶלָּא בְּעֶצֶם שֶׁהִנַּחְתִּי לִי לִהְיוֹת
נוֹדֵר בּוֹ קוֹנֵם אֶשְׁתִּי נִהְיִית לִי וְאָמַר לֹא נִדְרָתִי אֶלָּא
מֵאֶשְׁתִּי הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁגִּרְשָׁתִּי עַל כָּל אֵין נִשְׁאָלִים לָהֶם
וְאִם נִשְׁאָלוּ עוֹנְשִׁין אוֹתָן וּמַחֲמִירִין עֲלֵיהֶם דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים פּוֹתְחִין לָהֶן פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר
וּמִלְּמִדִּין אוֹתָם כְּדִי שְׁלֹא יִנְהָגוּ קִלּוֹת רֹאשׁ בַּנְּדָרִים:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים. נְדָרֵי זִירוּזִין. וְנְדָרֵי הַבָּאִי.
 וְנְדָרֵי שְׁגָגוֹת. וְנְדָרֵי אוֹנָסִים. נְדָרֵי זִירוּזִין.
 כִּיצַד. הִיא מוֹכֵר חֶפֶץ. וְאָמַר קוֹנָם שְׁאֵינִי פּוֹחַת לָךְ מִן
 הַסֵּלַע. וְהִלָּה אוֹמֵר קוֹנָם שְׁאֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל הַשֶּׁקֶל.
 שְׁנֵיהֶם רוֹצִים בְּשִׁלְשָׁה דִּינָרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר
 אִף הַרוּצָה לְהַדִּיר אֶת חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ. אוֹמֵר (כָּל)
 נֶדֶר שְׁאֵינִי עֲתִיד לְדוֹר הוּא בָטֹל. וּבִלְבָד שִׁיְהֵא זְכוּר
 בְּשַׁעַת הַנֶּדֶר:

ב נְדָרֵי הַבָּאִי. אָמַר קוֹנָם אִם לֹא רָאִיתִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה כִּיּוֹצְאִי
 מִצָּרִים. אִם לֹא רָאִיתִי נָחַשׁ כְּקוֹרֶת בֵּית הַבֵּד. נְדָרֵי שְׁגָגוֹת
 אִם אֲכַלְתִּי וְאִם שְׁתִּיתִי. וְנִזְכָּר שְׁאֲכַל וְשָׁתָה. שְׁאֵינִי אוֹכֵל
 וְשְׁאֵינִי שׁוֹתָה. וְשָׁכַח וְאֲכַל וְשָׁתָה. אָמַר קוֹנָם אֲשֶׁתִּי
 נִהְיִית לִי שְׁגָגָה אֶת כִּיסִּי וְשֶׁהִפְתָּה אֶת בְּנִי. וְנוֹדַע שְׁלֹא
 הִפְתָּו. וְנוֹדַע שְׁלֹא גִנְבָתוֹ. רָאָה אוֹתָן אוֹכְלִים תְּאֲנִים.
 וְאָמַר הֲרִי הֵן עָלֶיכֶם קֶרֶבֶן. וְנִמְצְאוּ אֲבִיו וְאֶחָיו וְהָיוּ עִמָּהֶן
 אַחֲרֵים. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הֵן מִתְּרִין. וּמָה שְׁעִמָּהֶם
 אֲסוּרִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ מִתְּרִין:

ג נְדָרֵי אוֹנָסִים. הִדִּירוּ חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ. וְחָלָה הוּא אוֹ
 שְׁחָלָה בָנוּ. אוֹ שֶׁעָכְבוּ נִהַר. הֲרִי אֵלּוֹ נְדָרֵי אוֹנָסִין:

ד נוֹדְרִין לַהוֹרָגִים. וְלַחֲרָמִין. וְלַמּוֹכְסִין. שֶׁהִיא תְּרוּמָה אִף
 עַל פִּי שְׁאִינָה תְּרוּמָה. שֶׁהֵן שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ. אִף עַל פִּי

שאינן של בית המלך. בית שמאי אומרים בכל נזדרין
חוץ מבשבועה. ובית הלל אומרים אף בשבועה. בית
שמאי אומרים לא יפתח לו בנדר. ובית הלל אומרים אף
יפתח לו. בית שמאי אומרים במה שהוא מדירו. ובית
הלל אומרים אף במה שאינו מדירו. כיצד אמרו לו אמור
קונם אשתי נהנית לי. ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי.
בית שמאי אומרים אשתו מתרת ובניו אסורין. ובית הלל
אומרים אלו ואלו מתרין:

הרי נטיעות האלו קרבן. אם אינן נקצצות. טלית זו קרבן.
אם אינה נשרפת. יש להן פדיון. הרי נטיעות האלו קרבן.
עד שיקצצו. טלית זו קרבן עד שתשרף אין להן פדיון:

הנזדר מיורדי הים מתר ביושבי היבשה. מיושבי
היבשה. אסור ביורדי הים. שיורדי הים בכלל יושבי
היבשה. לא כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו
לפרש:

הנזדר מרואי החמה. אסור אף בסומין. שלא נתבון זה
אלא למי שהחמה רואה אותו:

הנזדר משחורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות.
ומתר בנשים ובקטנים. שאין נקראין שחורי הראש אלא
אנשים:

ט הגודר מן הילודים מתר בנולדים. (מן הנולדים אסור בילודים). רבי מאיר מתיר אף בילודים. וחכמים אומרים לא נתפון זה אלא במי שדרכו להוליד:

הגודר משובתי שבת אסור בישראל. (ואסור) בכותים. מאוכלי שום אסור בישראל ואסור בכותים. מעולי ירושלים. אסור בישראל. ומתר בכותים:

קונם שאיני נהנה לבני נח. מתר בישראל ואסור באומות. שאיני נהנה לזרע אברהם. אסור בישראל ומתר באומות. שאיני נהנה לישראל. לוקח ביותר ומוכר בפחות. שישאל נהנין לי. לוקח בפחות ומוכר ביותר. (אם שומעין לו). שאיני נהנה להן והן לי. יהנה לאומות. קונם שאיני נהנה לערלים מתר בערלי ישראל. ואסור במולי גוים. קונם שאיני נהנה למולים. אסור בערלי ישראל. ומתר במולי אומות העולם. שאין הערלה קרויה אלא לשם גוים. שנאמר כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב. ואומר והיה הפלשתי הערל הזה. ואומר פן תשמחנה בנות פלשתים פן תעלוזנה בנות הערלים. (רבי אלעזר בן עזריה אומר מאוסה הערלה שנתגנו בה הרשעים. שנאמר כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב). רבי ישמעאל אומר גדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות. רבי יוסי אומר גדולה מילה שדוחה את השבת החמורה. רבי יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק

עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר גדולה מילה שדוחה את הנגעים. רבי אומר גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל. שנאמר התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו. שנאמר כה אמר יי אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת:

יום יג

פרק ד

אין בין המדר הנאה מחבירו. למדר הימנו מאכל. אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אכל נפש. המדר מאכל מחבירו. לא ישאלנו נפה וכברה וריחים ותנור. אבל משאיל לו חלוק וטבעת וטלית וגזמים. וכל דבר שאין עושים בו אכל נפש. מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור:

^ב המדר הנאה מחבירו. שוקל את שקלו. ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו. מקום שנוטלים עליה שכר תפול הנאה להקדש:

^ג ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומקריב עליו קני זבין. קני זבות. קני יולדות. חטאות ואשמות. ומלמדו מדרש הלכות ואגדות. (אבל) לא ילמדנו מקרא. אבל

מִלְמַד הוּא אֶת בָּנָיו (וְאֵת בְּנוֹתָיו) מִקְרָא וְזֶן אֶת אִשְׁתּוֹ
וְאֵת בָּנָיו אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיֵּב בְּמִזְנוּתָיו וְלֹא יִזְוֶן אֶת
בְּהֶמְתּוֹ בֵּין טִמְאָה בֵּין טְהוֹרָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זֶן
הַטִּמְאָה וְאִינוּ זֶן אֶת הַטְהוֹרָה אָמְרוּ לוֹ מַה בֵּין טִמְאָה
לְטְהוֹרָה אָמַר לָהֶן שֶׁהַטְהוֹרָה נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוֹפָה שְׁלוֹ
וְטִמְאָה נִפְשָׁה וְגוֹפָה לְשָׁמַיִם אָמְרוּ לוֹ אֶף הַטִּמְאָה
נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוֹפָה שְׁלוֹ שְׁאֵם יִרְצָה הָרִי הוּא מוֹכְרָה
לְגוֹיִם אוֹ מֵאֲכִילָה לְכָלֵּבִים:

י' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ וְנִכְנָס לְבִקְרוֹ עוֹמֵד אָבֵל לֹא
יוֹשֵׁב וּמִרְפָּאֵהוּ רְפוּאָת נֶפֶשׁ אָבֵל לֹא רְפוּאָת מָמוֹן
וְרוֹחֵץ עֲמוֹ בְּאִמְבָּטִי גְדוּלָּה אָבֵל לֹא בִקְטָנָה וְיִשֵּׁן עֲמוֹ
בְּמִטָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בִּימּוֹת הַחֲמָה אָבֵל לֹא בִימּוֹת
הַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְהִינֵהוּ וּמִסֵּב עֲמוֹ עַל הַמִּטָּה וְאוֹכֵל
עֲמוֹ עַל הַשְּׁלֶחָן אָבֵל לֹא מִן הַתְּמָחוּי אָבֵל אוֹכֵל הוּא
מִן הַתְּמָחוּי הַחוּזָר לֹא יֹאכֵל עֲמוֹ מִן הָאֲבוֹס שְׁלִפְנֵי
הַפּוֹעֲלִים וְלֹא יַעֲשֶׂה עֲמוֹ בְּאֶמֶן דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֻכְמַיִם
אוֹמְרִים עוֹשֶׂה הוּא בְּרַחוּק מִמֶּנּוּ:

ה' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ וְאִינוּ אוֹכֵל מִן הַנּוֹטוֹת וּבְשִׁבְעִית אִינוּ יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ אָבֵל אוֹכֵל הוּא מִן הַנּוֹטוֹת נָדָר הֵימָנוּ מֵאֲכֹל
לִפְנֵי שְׁבִיעִית יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאִינוּ אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת
וּבְשִׁבְעִית יוֹרֵד וְאוֹכֵל:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. לֹא יִשְׁאִלְנוּ. וְלֹא יִשְׁאֵל מִמֶּנּוּ.
 לֹא יִלְוֶנוּ וְלֹא יִלְוֶה מִמֶּנּוּ. וְלֹא יִמְכּוֹר לוֹ. וְלֹא יִקַּח מִמֶּנּוּ.
 אָמַר לוֹ הַשְׁאִילְנִי פֶרֶתְךָ. אָמַר לוֹ אֵינָה פְנוּיָה. אָמַר קוֹנָם
 שְׂדֵי שְׂאִינִי חוֹרֵשׁ בָּהּ לְעוֹלָם. אִם הִיא דֶּרֶכְךָ לְחֵרוֹשׁ. הוּא
 אָסוּר וְכָל אָדָם מוֹתְרִין. וְאִם אֵין דֶּרֶכְךָ לְחֵרוֹשׁ. הוּא וְכָל
 אָדָם אָסוּרִין:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. וְאֵין לוֹ מֶה יֵאכֹל. הוֹלֵךְ אֶצֶל
 הַחֲנוּנִי וְאוֹמֵר. אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה
 אֶעֱשֶׂה. הוּא נוֹתֵן לוֹ. וּבֹא וְנוֹטֵל מִזֶּה. הִיא בֵּיתוֹ לְבָנוֹת.
 גִּדְּרוּ לְגִדּוֹר. שְׂדֵהוּ לְקִצּוֹר. הוֹלֵךְ אֶצֶל הַפּוֹעֲלִים וְאוֹמֵר.
 אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶעֱשֶׂה. הֵם
 עוֹשִׂים עִמּוֹ. וּבָאִין וְנוֹטְלִין שְׂכָר מִזֶּה:

י"ה הָיוּ מְהֻלְכִין בְּדֶרֶךְ וְאֵין לוֹ מֶה יֵאכֹל. נוֹתֵן לְאַחֵר לְשֵׁם
 מִתְּנָה. וְהֵלָה מוֹתֵר בָּהּ. אִם אֵין עִמָּהֶם אַחֵר. מֵנִיחַ עַל
 הַסֵּלַע אוֹ עַל הַגֶּדֶר וְאוֹמֵר הִרי הֵן מְפַקְרִין לְכָל מִי
 שִׁיחֲפוּץ. וְהֵלָה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר:

פרק ה

הַשּׁוֹתֵפִין שֶׁנִּדְרוּ הִנָּאָה זֶה מִזֶּה. אֲסוּרִין לִכְנֵס לְחֹצֵר.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר זֶה נִכְנָס לְתוֹךְ
 שְׁלוֹ. וְזֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלוֹ. וּשְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים לְהַעֲמִיד שָׁם
 רִיחִים וְתַנּוּר. וּלְגַדֵּל תְּרִנְגוּלִים. הִיא אֶחָד מֵהֶם מִדֶּר
 הִנָּאָה מִחֲבִירוֹ. לֹא יִכְנֵס לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
 אָמַר יָכוֹל הוּא לֹמַר לוֹ. לְתוֹךְ שְׁלִי אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס
 לְתוֹךְ שְׁלָךְ. וְכוּפִין אֶת הַנּוֹדֵר לַמְּכֹרֵת אֶת חֻלְקוֹ:

^ב הִיא אֶחָד מִן הַשּׁוֹק מִדֶּר מֵאֶחָד מֵהֶם הִנָּאָה. לֹא יִכְנֵס
 לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר יָכוֹל הוּא לֹמַר לוֹ.
 לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרְךָ אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלָךְ:

^ג הַמִּדֵּר הִנָּאָה מִחֲבִירוֹ. וַיֵּשׁ לוֹ מֶרְחָץ וּבֵית הַבַּד מְשֻׁכְּרִים
 בְּעִיר. אִם יֵשׁ לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת יָד אֲסוּר. אִין לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת
 יָד מוֹתֵר. הָאָמַר לְחֲבִירוֹ קוֹנֵם לְבֵיתָךְ שְׂאִינִי נִכְנָס. וְשִׁדְךָ
 שְׂאִינִי לֹקַח. מֵת אוֹ שִׁמְכָרָה לְאַחֵר מוֹתֵר. קוֹנֵם לְבֵית זֶה
 שְׂאִינִי נִכְנָס. שְׂדָה זוֹ שְׂאִינִי לֹקַח. מֵת אוֹ מְכָרָה לְאַחֵר.
 אֲסוּר:

^ד הָרִינִי עָלֶיךָ חֶרֶם. הַמִּדֵּר אֲסוּר. הָרִי אֶת עָלִי חֶרֶם הַנּוֹדֵר
 אֲסוּר. הָרִינִי עָלֶיךָ וְאֶת עָלִי. שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין. וּשְׁנֵיהֶם
 מוֹתֵרִים בְּדָבָר שֶׁל עוֹלֵי בָּבֶל. וְאֲסוּרִים בְּדָבָר שֶׁל אוֹתָהּ
 הָעִיר:

ה ואיזהו דבר של עולי בבל. כגון הר הבית והעזרות והבזר שבאמצע הדרך. ואיזהו דבר של אותה העיר. כגון הרחוב והמרחץ ובית הכנסת והתבה והספרים. והכותב חלקו לנשיא. רבי יהודה אומר אחד כותב לנשיא. ואחד כותב להדיוט. מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט. שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות. והכותב להדיוט צריך לזכות. וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה צריכין לזכות. לא דברו בנשיא אלא בהוזה. רבי יהודה אומר אין אנשי הגליל צריכין לכתוב שכבר כתבו אבותיהם על ידיהם:

י המדר הנאה מחבירו. ואין לו מה יאכל. נותן לאחר לשום מתנה. והלה מותר בה. מעשה באחד בבית חורון שהיה אביו מדר הימנו הנאה. והיה משיא את בנו. ואמר לחבירו חצר וסעודה נתונים לך במתנה. ואינו לפניך אלא כדי שיבא אבא. ויאכל עמנו בסעודה. אמר לו אם שלי הם. הרי הם מקדישים לשמים. אמר (לו) לא נתתי לך את שלי. שתקדישם לשמים. אמר לו לא נתת לי את שלך. אלא שתהא אתה ואביך אוכלים ושותים ומתרצים זה לזה. ויהא עון תלוי בראשו. (וכשבא דבר לפני חכמים אמרו) כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מקדשת אינה מתנה:

פרק ו

הַנוֹדֵר מִן הַמְבָּשָׁל מוֹתֵר בְּצָלִי וּבְשָׁלוּק. אָמַר קוֹנָם
תְּבַשִּׁיל שְׂאִינֵי טוֹעִים. אָסוּר בְּמַעֲשֵׂה קִדְרָה
רָדָּי. וּמוֹתֵר בְּעֵבָהּ. וּמוֹתֵר בְּבִיצַת טְרִמִּיטָה. וּבְדִלְעַת
הֶרְמוּצָה:

בַּ הַנוֹדֵר מִמַּעֲשֵׂה קִדְרָה אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִמַּעֲשֵׂה
רְתִיחָתָהּ. אָמַר קוֹנָם הַיּוֹרֵד לְקִדְרָה שְׂאִינֵי טוֹעִים. אָסוּר
בְּכָל הַמַּתְבַּשֵּׁלִין בְּקִדְרָה:

ג מִן הַכְּבוּשׁ. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַכְּבוּשׁ שֶׁל יֶרֶק. כְּבוּשׁ
שְׂאִינֵי טוֹעִים אָסוּר בְּכָל הַכְּבוּשִׁים. מִן הַשָּׁלוּק. אֵינוֹ אָסוּר
אֱלֹא מִן הַשָּׁלוּק שֶׁל בָּשָׂר. שָׁלוּק שְׂאִינֵי טוֹעִים. אָסוּר בְּכָל
הַשָּׁלוּקִים. מִן הַצָּלִי. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַצָּלִי שֶׁל בָּשָׂר
(דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה). צָלִי שְׂאִינֵי טוֹעִים אָסוּר בְּכָל הַצָּלוּיִן.
מִן הַמְּלִיחַ. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַמְּלִיחַ שֶׁל דָּג. מְלִיחַ
שְׂאִינֵי טוֹעִים. אָסוּר בְּכָל הַמְּלוּחִים:

ד דָּג דָּגִים שְׂאִינֵי טוֹעִים. אָסוּר בֵּהֶן בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים.
בֵּין מְלוּחִים בֵּין טְפִלִּים. בֵּין חֲיִין בֵּין מְבַשְּׁלִין. וּמוֹתֵר
בְּטָרִית טְרוּפָה וּבַצִּיר. הַנוֹדֵר מִן הַצִּחָנָה אָסוּר בְּטָרִית
טְרוּפָה. וּמוֹתֵר בַּצִּיר וּבַמּוֹרִיס. הַנוֹדֵר מִטָּרִית טְרוּפָה
אָסוּר בַּצִּיר וּבַמּוֹרִיס:

ה' הנזדר מן החלב מותר בקום ורבי יוסי אוסר מן הקום
 מותר בחלב אבא שאול אומר הנזדר מן הגבינה אסור
 בה בין מלוכה בין טפילה:

י' הנזדר מן הבשר מותר ברטב ובקפה ורבי יהודה
 אוסר אמר רבי יהודה מעשה ואסר (עלי) רבי טרפון
 בצים שנתבשלו עמו אמרו לו וכן הדבר אימתי בזמן
 שיאמר בשר זה עלי שהנזדר מן הדבר ונתערב באחר
 אם יש בו בנותן טעם אסור:

י' הנזדר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אמר
 קונם יין זה שאיני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן
 טעם הרי זה אסור הנזדר מן הענבים מותר ביין מן
 הזיתים מותר בשמן אמר קונם זיתים וענבים אלו שאיני
 טועם אסור בהן וביוצא מהן:

ח' הנזדר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות
 מותר בחמץ סתוניות רבי יהודה בן בתירה אומר כל
 ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו אסור אף ביוצא
 הימנו וחכמים מתירין:

ט' הנזדר מן היין מותר ביין תפוחים מן השמן מותר
 בשמן שומשמן מן הדבש מותר בדבש תמרים
 מן החמץ מותר בחמץ סתוניות מן הכרישין מותר
 בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה מפני שהוא
 שם לווי:

הַנּוֹדֵר מִן הַכְּרוּב אָסוּר בְּאַסְפָּרְגוּס. מִן הָאֶסְפָּרְגוּס מוֹתֵר בְּכְרוּב. מִן הַגְּרִיסִין אָסוּר בַּמִּקְפָּה. וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר. מִן הַמִּקְפָּה מוֹתֵר בַּגְּרִיסִין. מִן הַמִּקְפָּה אָסוּר בְּשׁוּם. וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר. מִן הַשּׁוּם מוֹתֵר בַּמִּקְפָּה. מִן הָעֵדָשִׁים אָסוּר בְּאַשְׁשִׁימִים. וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר. מִן הָאֲשִׁישִׁים מוֹתֵר בְּעֵדָשִׁים. חֲטָה (חֲטִים) שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין קֶמַח בֵּין פֶּת. גְּרִיס גְּרִיסִין שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין חֵיז בֵּין מִבְשָׁלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר קוֹנֵם גְּרִיס אוֹ חֲטִים שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר לְכוֹס חֵיז:

פרק ז

הַנּוֹדֵר מִן הַיֶּרֶק מוֹתֵר בְּדִלּוּעִין וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא. וְהֵלֵא אוֹמֵר אָדָם לְשִׁלּוּחוֹ. קַח לִי יֶרֶק. וְהוּא אוֹמֵר לֹא מִצָּאֲתִי אֵלָא דִּלּוּעִין. אָמַר לָהֶם בֶּן הַדְּבָר. אוֹ שְׂמָא אוֹמֵר הוּא לֹא מִצָּאֲתִי אֵלָא קִטְנִית. אֵלָא שֶׁהַדִּלּוּעִים בְּכֻלָּל יֶרֶק (וְקִטְנִית אֵינוֹ בְּכֻלָּל יֶרֶק). וְאָסוּר בְּפֹל הַמִּצְרֵי לַח. וּמוֹתֵר בִּיבֶשׁ:

הַנּוֹדֵר מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּפֹל הַמִּצְרֵי יָבֵשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ אָסוּר אֵלָא מִחֲמֶשֶׁת הַמִּינִין. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבוּאָה אֵינוֹ אָסוּר אֵלָא מִחֲמֶשֶׁת הַמִּינִין. אֲבָל (הַנּוֹדֵר) מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּכֹל וּמוֹתֵר בְּפִירוֹת הָאֵילָן וּבִיֶּרֶק:

ג הַנּוֹדֵר מִן הַכֶּסוֹת מוֹתֵר בְּשֶׁק וּבִירֵעָה וּבִחְמִלָה אָמַר
 קוֹנֵם צָמַר עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכִסּוֹת בְּגִיזֵי צָמַר פְּשֵׁתָן
 עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכִסּוֹת בְּאַנִּיצֵי פְּשֵׁתָן רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר הַכֹּל לְפִי הַנּוֹדֵר טָעַן וְהִזִּיעַ וְהָיָה רִיחוֹ קֶשֶׁה אָמַר
 קוֹנֵם צָמַר וּפְשֵׁתִים עוֹלִים עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכִסּוֹת וְאָסוּר
 לְהַפְשִׁיל לְאַחֲרָיו:

ד הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית מוֹתֵר בְּעֵלְיָה דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר וַחֲכָמִים
 אֹמְרִים עָלֶיהָ בְּכָלֵל הַבֵּית הַנּוֹדֵר מִן הָעֵלְיָה מוֹתֵר בַּבֵּית:

ה הַנּוֹדֵר מִן הַמָּטָה מוֹתֵר בְּדֶרֶגֶשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר
 וַחֲכָמִים אֹמְרִים דֶּרֶגֶשׁ בְּכָלֵל מָטָה הַנּוֹדֵר מִדֶּרֶגֶשׁ מוֹתֵר
 בַּמָּטָה הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר מוֹתֵר לִכְנָס לְתַחוּמָהּ שֶׁל עִיר
 וְאָסוּר לִכְנָס לְעִבּוּרָהּ אֲבָל הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית אָסוּר מִן
 הָאֶגֶף וּלְפָנִים:

ו קוֹנֵם פִּירוֹת הָאֵלוֹ עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי קוֹנֵם הֵן לְפִי
 אָסוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל וְשְׂאִינִי טוֹעֵם
 מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ כָּלָה אֲבָל
 בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ כָּלָה אֲפִילוֹ גְּדוּלִי גְּדוּלִין אָסוּרִין:

ז הָאֹמֵר לֹא שִׁתּוֹ קוֹנֵם מַעֲשֶׂה יְדִיד עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי
 קוֹנֵם הֵן לְפִי אָסוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל
 שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ
 כָּלָה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ כָּלָה אֲפִילוֹ גְּדוּלִי גְּדוּלִין
 אָסוּרִין

ח שאת עושה איני אוכל עד הפסח. שאת עושה איני מתכסה עד הפסח. עשתה לפני הפסח מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח. שאת עושה עד הפסח איני אוכל. ושאת עושה עד הפסח איני מתכסה. עשתה לפני הפסח אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח:

ט שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג. הלכה לפני הפסח. אסורה בהנאתו עד הפסח. אחר הפסח בלא יחל דברו. שאת נהנית לי עד החג אם תלכי לבית אביך עד הפסח. והלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד החג. ומותרת לילך אחר הפסח:

פרק ח

קונם יין שאיני טועם היום. אינו אסור אלא עד שתחשוך. שבת זו אסור בכל השבת. ושבת שעברה. חדש זה. אסור בכל החדש. וראש חדש להבא. שנה זו. אסור בכל השנה. וראש השנה לעתיד לבא. שבוע זה. אסור בכל השבוע. ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד. שבת אחד. חדש אחד. שנה אחת. שבוע אחד. אסור מיום ליום:

כ עד הפסח. אסור עד שיגיע. עד שיהא. אסור עד שיצא. עד לפני הפסח. רבי מאיר אומר אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר עד שיצא:

ג עד הקציר. עד הבציר. עד המסיק. אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל. כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע. אמר עד שיהא אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע. בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע:

ד עד הקיץ. עד שיהא הקיץ. עד שיתחילו העם להכניס בכללות. עד שיעבור הקיץ. עד שיקפלו המקצועות. עד הקציר עד שיתחיל העם לקצור קציר חטים אבל לא קציר שעורים. הכל לפי (מקום) נדרו. אם היה בהר בהר. ואם היה בבקעה בבקעה:

ה עד הגשמים. עד שיהיו הגשמים. עד שתדד רביעה שניה. רבן שמעון בן גמליאל אומר עד שיגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו גשמים. עד שיצא ניסן בלוי. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח. קונם יין שאיני טועם השנה. נתעברה השנה אסור בה ובעבורה. עד ראש אדר. עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר. עד סוף אדר ראשון. רבי יהודה אומר קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח. אינו אסור אלא עד לילי הפסח. שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין:

ו אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום. אינו אסור אלא עד לילי הצום שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר. רבי יוסי בנו אומר אמר

קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת אינו אסור אלא
עד לילי שבת שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני
אדם לאכול שום:

האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך אם אין אתה בא
וגוטל לבניך כור אחד של חטין ושתי חביות של יין הרי
זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו כלום
אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי וכן האומר לחבירו
קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא וגותן לבני כור
אחד של חטין ושתי חביות של יין רבי מאיר אומר אסור
עד שיתן וחכמים אומרים אף זה יכול להפר את נדרו
שלא על פי חכם ויאמר לו הרי אני כאלו התקבלתי היו
מסרבין בו לשא בת אחותו ואמר קונם שהיא נהנית לי
לעולם וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית
לי לעולם הרי אלו מותרות להנות לו שלא נתכון זה
אלא לשום אישות היתה מסרב בחבירו שיאכל אצלו
אמר קונם לביתך שאיני נכנס טפת צונן שאיני טועם
לך מותר לכנס לביתו ולשתות ממנו צונן שלא נתכון
זה אלא לשום אכילה ושתייה:

פרק ט

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו.
 וחכמים אוסרין. אמר רבי צדוק עד שפותחין לו
 בכבוד אביו ואמו. יפתחו לו בכבוד המקום (אמרו לו)
 אם בן אין נדרים. מודים חכמים לרבי אליעזר בדבר
 שבינו לבין אביו ואמו. שפותחין לו בכבוד אביו ואמו:

^ב ועוד אמר רבי אליעזר פותחים בנולד. וחכמים אוסרין.
 כיצד. אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר.
 או שהיה משיא את בנו (בקרוב) ואמר אלו הייתי יודע
 שהוא נעשה סופר. או שהיה משיא את בנו בקרוב.
 לא הייתי נודר. קונם לבית זה שאיני נכנס. ונעשה בית
 הכנסת אמר אלו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת.
 לא הייתי נודר. רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרין:

^ג רבי מאיר אומר יש דברים שהן כנולד ואינן כנולד
 וחכמים מודים לו. כיצד. אמר קונם שאיני נושא את
 פלונית. שאביה רע. אמרו לו מת. או שעשה תשובה.
 קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו. או שהנחש
 בתוכו. אמרו לו מת הכלב. או שנהרג הנחש. הרי הן
 כנולד ואינן כנולד וחכמים מודים לו:

^ד ועוד אמר רבי מאיר פותחים לו מן הכתוב שבתורה
 ואומרים לו. אלו היית יודע. שאתה עובר על לא תקום.
 ועל לא תטור. ועל לא תשנא את אחיך בלבבך. ואהבת

לְרַעָךְ כַּמוֹד וְחִי אַחִיד עִמָּךְ. (שָׁמָּא) יַעֲנִי וְאִין אַתָּה יָכוֹל
לְפָרְנָסוֹ. אָמַר אֵלּוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בֶן. לֹא הֵייתִי נוֹדֵר.
הָרִי זֶה מוֹתֵר:

ה' פּוֹתְחִין לְאָדָם בְּכְתוּבַת אִשְׁתּוֹ. וּמַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵדֵר
מֵאִשְׁתּוֹ הִנָּאָה. וְהֵייתָ כְּתוּבָתָה אַרְבַּע מֵאוֹת דִּינָרִים.
וּבָאָה לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְחִיבוּ לָתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אָמַר לוֹ
רַבִּי. שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת דִּינָרִין הֵנִיחַ אָבָא. וְנָטַל אַחִי אַרְבַּע
מֵאוֹת. וְאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת. לֹא דִיָּה שֶׁתִּטּוֹל הִיא מֵאֲתִים.
וְאֲנִי מֵאֲתִים. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אֲפִילוּ אַתָּה מוֹכֵר שְׁעָר
רֹאשְׁךָ. אַתָּה נוֹתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אָמַר לוֹ אֵלּוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ
שֶׁהוּא בֶן לֹא הֵייתִי נוֹדֵר וְהִתִּירָה רַבִּי עֲקִיבָא:

י' פּוֹתְחִין בְּיָמִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת. בְּרֹאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים.
אוֹתָן הַיָּמִים מוֹתֵרִים. וְשָׁאֵר כָּל הַיָּמִים אֲסוּרִין. עַד שֶׁבָּא
רַבִּי עֲקִיבָא וְלָמַד. שֶׁהַנֵּדֵר שֶׁהִתֵּר מְקַצֵּתוֹ הִתֵּר כָּלּוּ:

י' בִּיצֵד. אָמַר קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְיָה לְכָלְכֶם. הִתֵּר אֶחָד מֵהֶן.
הִתֵּרוּ כָּלָן. שְׂאִינִי נִהְיָה לְזֶה וְלָזֶה. הִתֵּר הָרֹאשׁוֹן הִתֵּרוּ
כָּלָן. הִתֵּר הָאֲחֵרוֹן. הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר וְכָלָן אֲסוּרִין. (הִתֵּר
הָאֲמֻצָּעִי. הֵימְנוּ וְלִמְטָה מוֹתֵר. הֵימְנוּ וְלִמְעָלָה אֲסוּר.)
שְׂאִינִי נִהְיָה לְזֶה קֶרְבֵּן. וְלָזֶה קֶרְבֵּן. צְרִיכִין פֶּתַח לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד:

ה' קוֹנֵם יֵין שְׂאִינִי טוֹעֵם שֶׁהֵינִי רֹעַ לְמַעַם. אָמְרוּ לוֹ וְהִלָּא
הַמְיוּשָׁן יָפָה לְמַעַם. הוֹתֵר בְּמִיוּשָׁן. וְלֹא בְּמִיוּשָׁן בִּלְבָד

הותר. אלא בכל היין. קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב. אמרו לו הכפרי יפה ללב. התר בכפרי. ולא בכפרי בלבד התר אלא בכל הבצלים. מעשה היה והתירו רבי מאיר בכל הבצלים:

^ט פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אומרים לו אלו היית יודע שלמחר יהיו אומרים עליך. כך היא וסתו של פלוני מגרש את נשיו. ועל בנותיך יהיו אומרים בנות גרושה הן. מה ראתה אמן של אלו להתגרש. ואמר אלו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר. הרי זה מותר:

^י קונם שאיני נושא את פלונית כעורה. והרי היא נאה. שחורה. והרי היא לבנה. קצרה. והרי היא ארכה. מותר בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה. שחורה ונעשית לבנה. קצרה ונעשית ארכה. אלא שהנדר טעות. ומעשה באחד שנדר מבית אחותו הנדה. והכניסוה לבית רבי ישמעאל ויפוג. אמר לו רבי ישמעאל בני מזו נדרת. אמר לו לאו. והתירו רבי ישמעאל. באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר בנות ישראל נאות הן. אלא שהעניות מנולתן. וכשמת רבי ישמעאל היו בנות ישראל נושאות קינה. ואומרות בנות ישראל אל רבי ישמעאל בכינה. וכן הוא אומר בשאול בנות ישראל אל שאול בכינה:

פרק י

נֶעְרָה הַמְּאוֹרְסָה אָבִיהָ וּבִעְלָהּ מְפִירִין נְדָרֶיהָ. הַפֶּה
הָאֵב וְלֹא הַפֶּה הַבֵּעַל. הַפֶּה הַבֵּעַל וְלֹא הַפֶּה הָאֵב
אֵינוֹ מוֹפֵר. וְאֵין צָרִיד לֹאמַר שְׁקִים אֶחָד מֵהֶן:

בִּמְתָּהּ הָאֵב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְבֵעַל. מִתְּהֵמָה הַבֵּעַל
נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאֵב. בְּזֶה יָפָה פֶּה הָאֵב מִכַּחַת הַבֵּעַל.
בְּדָבָר אַחֵר יָפָה פֶּה הַבֵּעַל מִכַּחַת הָאֵב שֶׁהַבֵּעַל מִפֶּר בְּבִגְדוֹ
וְהָאֵב אֵינוֹ מִפֶּר בְּבִגְדוֹ:

גִּנְדָּרָה וְהִיא אֲרוּסָה נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בַּיּוֹם. נִתְאַרְסָה בּוֹ בַּיּוֹם
אֶפִּילוּ לְמֵאָה. אָבִיהָ וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מְפִירִין נְדָרֶיהָ. זֶה
הַכֹּל. כָּל שֶׁלֹּא יֵצֵא לְרְשׁוּת עֲצָמָה שְׁעָה אַחַת. אָבִיהָ
וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מְפִירִין נְדָרֶיהָ:

דִּדְרָךְ תִּלְמִידֵי חֲכָמִים עַד שֶׁלֹּא הִיָּתָה בְּתוֹ יוֹצֵאָהּ
מֵאֶצְלוֹ. אוֹמֵר לָהּ. כָּל נְדָרִים שֶׁנִּדְרַתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי. הֲרִי הֵן
מוֹפְרִין. וְכֵן הַבֵּעַל עַד שֶׁלֹּא תִכְנַס לְרְשׁוּתוֹ. אוֹמֵר לָהּ כָּל
נְדָרִים שֶׁנִּדְרַתְּ. עַד שֶׁלֹּא תִכְנַסִּי לְרְשׁוּתִי הֲרִי הֵן מוֹפְרִין.
שֶׁמִּשְׁתַּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר:

הֵ בּוֹגֶרֶת שֶׁשֶּׁהָתָה שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וְאֶלְמָנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הוּאִיל וּבִעְלָהּ חַיִּב בְּמִזְוֹנוּתֶיהָ יִפֹּר.
וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין הַבֵּעַל מִפֶּר עַד שֶׁתִּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ:

י' שוּמְרֵת יָבֵם בֵּין לַיָּבֵם אֶחָד בֵּין לְשְׁנֵי יָבָמִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר יִפָּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לְאֶחָד אָבֵל לֹא לְשְׁנַיִם רַבִּי
 עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא לְאֶחָד וְלֹא לְשְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 מָה. אִם אִשָּׁה שֶׁקֵּנָה הוּא לְעַצְמוֹ. הֲרִי הוּא מִפְּרֵי נְדָרֶיהָ.
 אִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לוֹ מִן הַשָּׂמִים. אֵינוּ דִּין שִׁיפֹר נְדָרֶיהָ. אָמַר
 לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא לֹא. אִם אִמְרַת בְּאִשָּׁה שֶׁקֵּנָה הוּא לְעַצְמוֹ.
 שְׂאִין לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לוֹ מִן
 הַשָּׂמִים. שִׁישׁ לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 עֲקִיבָא. דְּבָרֶיךָ בְּשְׁנֵי יָבָמִין מָה אַתָּה מְשִׁיב עַל יָבֵם אֶחָד.
 אָמַר לוֹ אֵין הֵיבָמָה גְּמוּרָה לַיָּבֵם. כְּשֵׁם שֶׁהָאֲרוּסָה גְּמוּרָה
 לְאִשָּׁה:

י' הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ כָּל הַנְּדָרִים שֶׁתְּדוּרִי מִכָּאן עַד שְׂאֵבֶא
 מִמָּקוֹם פְּלוּנִי. הֲרִי הֵן קִיָּמִים. לֹא אָמַר כָּלוּם. הֲרִי הֵן
 מוֹפְרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹפֵר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ
 מוֹפֵר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִם הִפֵּר נְדָרִים שֶׁבָּאוּ לְכָלֵל
 אֲסוּר. לֹא יִפָּר נְדָרִים שֶׁלֹּא בָּאוּ לְכָלֵל אֲסוּר. אָמְרוּ לוֹ
 הֲרִי הוּא אוֹמֵר אִשָּׁה יְקִימֵנוּ וְאִשָּׁה יִפְרֵנוּ. אֵת שֶׁבָּא
 לְכָלֵל הֶקֶם בָּא לְכָלֵל הִפֵּר. לֹא בָּא לְכָלֵל הֶקֶם לֹא בָּא
 לְכָלֵל הִפֵּר:

ח' הַפֶּרֶת נְדָרִים כָּל הַיּוֹם יֵישׁ בְּדָבָר לְהִקָּל וּלְהַחְמִיר. כִּי־עַד.
 נְדָרָה בְּלִילִי שֶׁבֶת. יִפָּר בְּלִילִי שֶׁבֶת. וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת עַד
 שֶׁתַּחֲשֹׁד. נְדָרָה עִם חֲשֻׁכָה. מִפֵּר עַד שֶׁלֹּא תַחֲשֹׁד. שְׂאֵם
 חֲשֻׁכָה וְלֹא הִפֵּר אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

פרק יא

וְאֵלּוּ גְדָרִים שֶׁהוּא מִפֶּרֶךְ דְּבָרִים שִׁישׁ בָּהֶן עֲנוּי נֶפֶשׁ.
אִם אֶרְחָץ וְאִם לֹא אֶרְחָץ אִם אֶתְקַשֵּׁט וְאִם לֹא
אֶתְקַשֵּׁט אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵין אֵלּוּ גְדָרֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ:

^ב וְאֵלּוּ הֵם גְדָרֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ. אָמְרָה קוֹנָם פִּירוֹת הָעוֹלָם
עָלֶי. הֲרִי זֶה יָכוֹל לְהַפֵּר. פִּירוֹת מְדִינָה (זו) עָלֶי. יָבִיא לָהּ
מִמְדִּינָה אַחֲרֶת. פִּירוֹת חֲנוּנִי זֶה עָלֶי. אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר.
וְאִם לֹא הָיְתָה פְּרִנְסָתוֹ אֲלֵא מִמֶּנּוּ הֲרִי זֶה יִפֶּר. דְּבָרֵי רַבִּי
יוֹסִי:

^ג קוֹנָם שְׂאִינִי נִהְיֶה לְבִרְיוֹת אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר. וְיָכוֹלָה הִיא
לִיהְנוֹת בְּלֶקֶט וּבִשְׂכָחָה. וּבִפְאָה. קוֹנָם כֹּהֲנִים וְלוֹיִם נִהְיִים
לִי יִטְלוּ עַל כֶּרְחוֹ. כֹּהֲנִים אֵלּוּ וְלוֹיִם אֵלּוּ נִהְיִים לִי יִטְלוּ
אַחֲרֵיכֶם:

^ד קוֹנָם שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּי אָבָא. וְעַל פִּי אָבִיד. וְעַל פִּי
אֲחִי. וְעַל פִּי אֲחִיד. אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר. שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּיד.
אֵינִי צָרִיד לְהַפֵּר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יִפֶּר. שְׂמָא תַעֲדִיד.
עָלִיו יוֹתֵר מִן הֶרְאוּי לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר יִפֶּר.
שְׂמָא יִגְרַשְׁנָה וְתֵהִי אֲסוּרָה לְחִזּוֹר לוֹ:

^ה גְּדָרָה אֲשֶׁתּוֹ. וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בָּתּוֹ. גְּדָרָה בָּתּוֹ וְסָבוֹר
שֶׁנִּגְדָּרָה אֲשֶׁתּוֹ. גְּדָרָה בְּנֻזִּיר וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בְּקֶרְבֵּן. גְּדָרָה
בְּקֶרְבֵּן וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בְּנֻזִּיר. גְּדָרָה מִן הַתָּאֲנִים וְסָבוֹר

שְׁנֵי דָּרָה מִן הָעֲנָבִים נִדְּרָה מִן הָעֲנָבִים וְסָבוּר שֶׁנִּדְּרָה מִן
הַתְּאֵנִים הִרִי זֶה יַחֲזוֹר וַיִּפֹּר:

^י אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים וְעֲנָבִים אֵלּוּ שְׂאִינִי טוֹעֵמַת קַיִם
לְתֵאֲנִים כֻּלּוֹ קַיִם הֵפֵר לְתֵאֲנִים אֵינּוּ מוֹפֵר עַד שִׁיפֹר אֶף
לְעֲנָבִים אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים שְׂאִינִי טוֹעֵמַת וְעֲנָבִים שְׂאִינִי
טוֹעֵמַת הִרִי אֵלּוּ שְׁנֵי נִדְרִים:

^י יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ נִדְרִים אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שֵׁישׁ מְפִירִין יִפֹּר
יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ מְפִירִין אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה נִדֵּר רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר לֹא יִפֹּר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יִפֹּר:

^ח הַמְדִּיר הִנָּא מִחֲתָנּוּ וְהוּא רוֹצֵה לְתֵת לְבִתּוֹ מַעוֹת
אוֹמֵר לָהּ הִרִי הַמַּעוֹת הָאֵלּוּ נְתוּנִין לָךְ בְּמִתְנָה וּבִלְבָד
שְׁלֹא יִהְיֶה לְבַעֲלֶיךָ רְשׁוֹת בָּהֶן אֵלּא מֶה שְׂאֵת נוֹשֵׂאת
וְנוֹתֶנֶת בְּפִיד:

^ט וְנִדֵּר אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה יָקוּם עָלֶיהָ בִּיצֵד אָמְרָה הִרִינִי
נְזִירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם אֶף עַל פִּי שְׁנֵשֵׂאת בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר נִדְּרָה וְהִיא בְּרִשׁוֹת הַבַּעַל
מִפֵּר לָהּ בִּיצֵד אָמְרָה הִרִינִי נְזִירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם
אֶף עַל פִּי שְׁנֵתְאֲרַמְלָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם
הִרִי זֶה מוֹפֵר נִדְּרָה בּוֹ בְּיוֹם נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בְּיוֹם הַחֲזִירָה
בּוֹ בְּיוֹם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר זֶה הַכֹּל כֹּל שִׁיִּצְאָה לְרִשׁוֹת
עֲצָמָה שָׁעָה אַחַת אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר:

י' תשע נערות נדריהן קימין. בוגרת והיא יתומה. נערה בוגרת והיא יתומה. נערה שלא בגרה והיא יתומה. בוגרת ומת אביה. נערה בוגרת ומת אביה. נערה שלא בגרה. ומת אביה. נערה שמת אביה. ומשמת אביה בגרה. בוגרת ואביה קים (נערה בוגרת ואביה קים). רבי יהודה אומר אף המשיא בתו הקטנה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו. עדין היא נערה:

י"א קונם שאיני נהנית לאבא ולאביד. אם עושה אני על פיד. שאיני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביד. הרי זה יפר:

י"ב בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונטולות כתובה. האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. נטולה אני מן היהודים. חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר. ומקלקלת את בעלה. אלא האומרת טמאה אני לך. תביא ראיה לדבריה. שמים ביני לבינך. יעשו דרך בקשה. נטולה אני מן היהודים. יפר חלקו ותהא משמשתו. ותהא נטולה מן היהודים: סליק

מסכת נזיר

פרק א

כל כנוני נזירות. כנזירות. האומר אהא הרי זה נזיר.
או אהא נזה. נזיר. נזיק. נזיח. פזיח. הרי זה נזיר.
הריני כזה. הריני מסלסל. הריני מכלכל. הרי עלי לשלוח
פרע. הרי זה נזיר. הרי עלי צפורים. רבי מאיר אומר נזיר.
וחכמים אומרים אינו נזיר:

ב הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת. ומן
הטמאה. הרי זה נזיר. וכל דקדוקי נזירות עליו. הריני
כשמשון. כבן מנוח. כבעל דלילה. כמי שעקר דלתות
עזה. כמי שנקרו פלשתים את עיניו. הרי זה נזיר שמשון.
מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון. נזיר עולם הכביד שערו
מיקל בתער. ומביא שלש בהמות. ואם נטמא מביא
קרבן טמאה. נזיר שמשון הכביד שערו אינו מיקל. ואם
נטמא אינו מביא קרבן טמאה:

ג סתם נזירות שלשים יום. אמר הריני נזיר אחת גדולה.
הריני נזיר אחת קטנה. אפילו מכאן ועד סוף העולם. נזיר
שלשים יום. הריני נזיר ויום אחד. הריני נזיר ושעה אחת.
הריני נזיר אחת ומחצה. הרי זה נזיר שתים. הריני נזיר
שלשים יום ושעה אחת. נזיר שלשים ואחד יום. שאין
נזירים לשעות:

י הריני נזיר כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס הרי זה נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזה שמגלח אחת לשלשים יום האומר הרי עלי נזירות כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס:

ה הריני נזיר מלא הבית או מלא הקפה בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי נזיר שלשים יום ואם אמר סתם נזרתי רואין את הקפה באלו היא מלאה חרדל ונזיר כל ימיו:

י הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדים כמה ימים מכאן עד מקום פלוני אם פחות משלשים יום נזיר שלשים יום ואם לאו נזיר כמנן הימים:

י הריני נזיר כמנן ימות החמה מונה נזירות כמנן ימות החמה אומר רבי יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת:

פרק ב

הַרִינִי נָזִיר מִן הַגְּרוּגָרוֹת. וּמִן הַדְּבִילָה. בֵּית שְׁמַאי
 אֹמְרִים נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה אֵף כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֶלָּא
 בְּאֹמַר הָרִי הֵן עָלִי כְּקֶרֶבֶן:

אָמַר אֲמָרָה פָּרָה זֶה הַרִינִי נָזִירָה אִם עֹמֶדֶת (אֲנִי). אָמַר
 הַדֵּלֶת הַזֶּה. הַרִינִי נָזִיר אִם נִפְתַּח אֲנִי. בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים
 נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. אֵף
 כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֶלָּא בְּאֹמַר הָרִי פָּרָה זֶה
 קֶרֶבֶן עָלִי. אִם עֹמֶדֶת הִיא:

מִזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס. וְאָמַר הַרִינִי נָזִיר מִמֶּנּוּ. הָרִי זֶה נָזִיר.
 מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיתָה שְׂכוּרָה. וּמִזְגוּ לָהּ אֶת הַכּוֹס.
 וְאָמַרָה הַרִינִי נָזִירָה מִמֶּנּוּ. אָמְרוּ חֲכָמִים לֹא נִתְכַּוְּנָה זֶה.
 אֶלָּא לֹאמַר הָרִי הוּא עָלִי קֶרֶבֶן:

הַרִינִי נָזִיר. עַל מְנַת שְׂאֵהָא שׁוֹתָה יַיִן וּמִטְמֵא לְמַתִּים.
 הָרִי זֶה נָזִיר. וְאָסוּר בְּכֻלָּן. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ נְזִירוֹת. אֲבָל אֲנִי
 יוֹדֵעַ שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. הָרִי זֶה אָסוּר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר.
 יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. אֲבָל סָבוּר הֵייתִי שֶׁחֲכָמִים
 מַתִּירִין לִי. מִפְּנֵי שְׁאִין אֲנִי יָכוֹל לַחְיוֹת אֶלָּא בַּיַּיִן. אוֹ מִפְּנֵי
 שְׁאֲנִי קוֹבֵר אֶת הַמַּתִּים. הָרִי זֶה מוֹתֵר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר:

ה הריני נזיר ועלי לגלח נזיר. ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר. אם היו פקחים מגלחים זה את זה. ואם לאו מגלחים נזירים אחרים:

י הרי עלי לגלח חצי נזיר. ושמע חבירו ואמר. ואני ועלי לגלח חצי נזיר. זה מגלח נזיר שלם. וזה מגלח נזיר שלם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים זה מגלח חצי נזיר. וזה מגלח חצי נזיר:

י הריני נזיר לכשיהיה לי בן. ונולד לו בן. הרי זה נזיר. נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. אינו נזיר. אם אמר כשאראה (כשיהיה) לי ולד. אפילו נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. הרי זה נזיר:

ח הפילה אשתו אינו נזיר. רבי שמעון אומר. אם היה בן קימא. הרי אני נזיר חובה. ואם לאו. הרי אני נזיר נדבה. חזרה וילדה. הרי זה נזיר. רבי שמעון אומר. אם הראשון בן קימא הראשון חובה. וזו נדבה. ואם לאו הראשון נדבה. וזו חובה:

ט הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. משלים את שלו. ואחר כך מונה את של בנו. הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. מניח את שלו ומונה את של בנו. ואחר כך משלים את שלו:

י הריני נזיר לכשיהא לי בן ונזיר מאה יום נולד לו בן
עד שבועים לא הפסיד כלום לאחר שבועים (יום) סותר
שבועים שאין תגלחת פחות משלשים יום:

פרק ג

מי שאמר הריני נזיר מגלח (יום) שלשים ואחד ואם
גלח ליום שלשים יצא הריני נזיר שלשים יום אם
גלח ליום שלשים לא יצא:

ב מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה יום שלשים
ואחד ואת השניה יום שלשים ואחד ואם גלח את
הראשונה יום שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם
גלח יום שלשים חסר אחד יצא וזו עדות העיד רבי פפאי
על מי שנזר שתי נזירות שאם גלח את הראשונה יום
שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם גלח (יום)
שלשים חסר אחד יצא שיום שלשים עולה לו מן המנין:

ג מי שאמר הריני נזיר נטמא יום שלשים סותר את
הכל רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שבועה הריני
נזיר שלשים יום נטמא יום שלשים סותר את הכל:

ד הריני נזיר מאה יום נטמא יום מאה סותר את הכל
רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שלשים נטמא יום
מאה ואחד סותר שלשים יום רבי אליעזר אומר אינו
סותר אלא שבועה:

ה' מי שֶׁנֶזֶר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת אֶפִּילוּ הָיָה שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוֹן וְאִינוּ מְבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה יֵצֵא וְנִכְנָס עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוֹן וּמְבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְהַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים יִפְּלוּ עַד שֶׁיִּהְיוּ לוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים:

י' מי שֶׁנֶזֶר נְזִירוֹת הִרְבָּה וְהַשְׁלִים אֶת נְזִירוֹתָיו וְאַחֵר כִּדְּבָא לְאַרְץ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים נְזִיר בִּתְחִלָּה מַעֲשֶׂה בְּהִלְנֵי הַמִּלְכָּה שֶׁהֵלֵךְ בָּנָה לְמִלְחָמָה וְאָמְרָה אִם יָבֹא בְּנֵי מִן הַמִּלְחָמָה בְּשָׁלוֹם אָהָא נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבֹא בָנָה מִן הַמִּלְחָמָה וְהִיתָה נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבִסּוֹף שְׁבַע שָׁנִים עָלְתָה לְאַרְץ וְהוֹרוּהָ בֵּית הַלֵּל שֶׁתְּהֵא נְזִירָה עוֹד שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרוֹת וּבִסּוֹף שְׁבַע שָׁנִים נְטִמְאָתָה וְנִמְצְאָתָה נְזִירָה עֹשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא הִיתָה נְזִירָה אֶלָּא אַרְבַּע עָשָׂר שָׁנָה:

י' מי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כַּתֵּי עֲדִים מְעִידוֹת אוֹתוֹ אֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר שְׁתֵּים וְאֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר חֲמֵשׁ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְחָלְקָה הָעֲדוֹת וְאֵין כָּאֵן נְזִירוֹת וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יֵשׁ בְּכָלֵל חֲמֵשׁ שְׁתֵּים שֶׁיִּהְיֶה נְזִיר שְׁתֵּים:

פרק ד

מי שְׁאָמַר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר וְאֲנִי וְאֲנִי
 (וְאֲנִי) כֻּלָּם נָזִירִים הֵתֵר הָרֹאשׁוֹן הֵתֵרוּ כֻּלָּן הֵתֵר
 הָאַחֲרוֹן הָאַחֲרוֹן מוֹתֵר וְכֻלָּם אֲסוּרִין אָמַר הֲרִינִי נָזִיר
 וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר פִּי כִפְיוֹ וּשְׁעָרֵי כְשָׁעָרוֹ הֲרִי זֶה נָזִיר
 הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע אֶשְׁתּוֹ וְאָמְרָה וְאֲנִי מִפֶּר אֶת שְׁלָה
 וְשָׁלוֹ קָיָים הֲרִינִי נָזִירָה וְשָׁמַע בַּעֲלָהּ וְאָמַר וְאֲנִי אֵינוֹ
 יָכוֹל לְהִפָּר:

ב הֲרִינִי נָזִיר וְאֶתִּי וְאָמְרָה אֲמֵן מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוֹ קָיָים
 הֲרִינִי נָזִירָה וְאֶתִּי וְאָמַר אֲמֵן אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

ג הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר וְהִיתָה שׁוֹתָה בַּיִין וּמִטְמָאָה
 לַמֵּתִים הֲרִי זֶה סוּפָגֶת אֶת הָאַרְבָּעִים הִפָּר לָהּ בַּעֲלָהּ
 וְהִיא לֹא יֵדְעָה שֶׁהִפָּר לָהּ בַּעֲלָהּ וְהִיתָה שׁוֹתָה בַּיִין
 וּמִטְמָאָה לַמֵּתִים אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאַרְבָּעִים רַבִּי יְהוּדָה
 אוֹמֵר אִם אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאַרְבָּעִים תִּסְפֹּג מִכַּת
 מִרְדּוֹת:

ד הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר וְהִפְרִישָׁה אֶת בְּהֶמְתָּה וְאַחֲרֵי כֵן
 הִפָּר לָהּ בַּעֲלָהּ אִם שָׁלוֹ הִיתָה בְּהֶמְתָּה תֵּצֵא וְתִרְעָה
 בַּעֲדָר אִם שְׁלָה הִיתָה בְּהֶמְתָּה הַחֲטָאת תָּמוּת וְהַעוֹלָה
 תִּקְרַב עוֹלָה וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד
 וְאֵינָן טְעוּנִין לָחֶם הֵיוּ לָהּ מַעוֹת סְתוּמִים יִפְלוּ לַנִּדְבָּה
 מַעוֹת מְפוֹרָשִׁים דְּמֵי חֲטָאת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח לֹא נִהְנִים

ולא מוֹעֵלִים בָּהֶן. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֵלִים בָּהֶן.
דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִים לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוּנִין לַחֵם:

ה' נִזְרַק עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַדָּמִים. אֵינָהּ יְכוּלָה לְהַפִּיר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר אֲפִילוּ נִשְׁחָטָה עָלֶיהָ אַחַת מִכָּל הַבְּהֵמוֹת. אֵינָהּ
יְכוּלָה לְהַפִּיר. בְּמָה דְּבָרִים אָמֹרִים בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה. אֲבָל
בְּתַגְלִיחַת הַטְּמֵאָה יִפְרֹשֶׁהוּ יְכוּל לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה
מִנּוֹלָתָה. רַבִּי אוֹמֵר אֵף בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה יִפְרֹשֶׁהוּ יְכוּל
לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מִגְּלִיחַת:

י' הָאִישׁ מִדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנִזְיָר. וְאֵין הָאִשָּׁה מִדֶּרֶת אֶת
בְּנָהּ בְּנִזְיָר. כִּי־צָד גִּלַּח אוֹ שֶׁגִּלְחוּהוּ קְרוֹבִיו. מִיחָה אוֹ
שְׁמִיחוֹ קְרוֹבִיו. הֵיטָה לוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתִּי. הַחֲטָאִת תָּמוֹת.
וְהָעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה. וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין
לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן טְעוּנִין לַחֵם. הֵיוּ לוֹ מַעוֹת סְתוּמִים. יִפְּלוּ
לְגִדְבָה. מַעוֹת מִפּוֹרְשִׁין. דְּמִי חֲטָאִת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח.
לֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֵלִים. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֵלִין
בָּהֶן. דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוּנִין לַחֵם:

י' הָאִישׁ מִגְּלַח עַל נְזִירוֹת אָבִיו. וְאֵין הָאִשָּׁה מִגְּלַח עַל
נְזִירוֹת אָבִיהָ. כִּי־צָד מִי שֶׁהָיָה אָבִיו נָזִיר וְהַפְּרִישׁ מַעוֹת
סְתוּמִים עַל נְזִירוֹתוֹ וּמֵת. וְאָמַר הָרִינִי נָזִיר עַל מִנַּת
שֶׁאֲגַלַּח עַל מַעוֹת אָבִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָרִי אֵלָיו יִפְּלוּ

לַגְדָּבָהּ שֶׁאֵין זֶה מְגַלַּח עַל נְזִירוֹת אָבִיו וְאִיזְהוּ שֶׁמְגַלַּח
עַל נְזִירוֹת אָבִיו מִי שֶׁהָיָה הוּא וְאָבִיו נְזִירִים וְהַפְּרִישׁ
אָבִיו מְעוֹת סְתוּמִים לְנְזִירוֹתוֹ וּמַתּוּ זֶה הוּא שֶׁמְגַלַּח עַל
נְזִירוֹת אָבִיו:

פרק ה

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הַקֹּדֶשׁ טְעוֹת הַקֹּדֶשׁ וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אֵינוֹ הַקֹּדֶשׁ בִּיצֵד אָמַר שׁוֹר שְׁחוֹר שִׁיֵּצֵא
מִבֵּיתִי רֹאשׁוֹן הָרִי הוּא הַקֹּדֶשׁ וַיֵּצֵא לָבֶן בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים הַקֹּדֶשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הַקֹּדֶשׁ:

בִּדְיָנָר זֶהֱבָ שִׁיעָלָה בְּיָדִי רֹאשׁוֹן הָרִי הוּא הַקֹּדֶשׁ וְעָלָה
שֶׁל כֶּסֶף בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הַקֹּדֶשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
אֵינוֹ הַקֹּדֶשׁ חֲבִית שֶׁל יַיִן שֶׁתַּעֲלָה בְּיָדִי רֹאשׁוֹנָה הָרִי
הִיא הַקֹּדֶשׁ וְעָלָתָה שֶׁל שֶׁמֶן בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הַקֹּדֶשׁ
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הַקֹּדֶשׁ:

גִּמִּי שֶׁנֶּדֶר בְּנִזִּיר וְנִשְׁאַל לַחֲכָם וְאָסְרוּ מוֹנֶה מִשְׁעָה
שֶׁנֶּדֶר נִשְׁאַל לַחֲכָם וְהִתִּירוּ הִיתָה לוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתִּי
תֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר אָמְרוּ בֵּית הֵלֵל לְבֵית שְׁמַאי אֵי אַתֶּם
מוֹדִים בָּזֶה שֶׁהוּא הַקֹּדֶשׁ טְעוֹת שֶׁתֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר
אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי אֵי אַתֶּם מוֹדִים בְּמִי שֶׁטָּעָה וְקָרָא
לְתַשְׁיַעֲי עֲשִׂירִי וְלַעֲשִׂירִי תַשְׁיַעֲי וּלְאַחַד עָשָׂר עֲשִׂירִי
שֶׁהוּא מִקְדָּשׁ אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל לֹא הַשְּׁבֵט קִדְּשׁוֹ
וּמָה יָאֵלוּ טָעָה וְהִנִּיחַ אֶת הַשְּׁבֵט עַל שְׁמִינִי וְעַל שְׁנִים

עֶשֶׂר שְׁמָא עָשָׂה כָּלוּם אֶלָּא כָּתוּב שֶׁקִּדַּשׁ אֶת הָעַשִּׁירִי.
הוא קִדַּשׁ אֶת הַתְּשִׁיעִי וְאֶת הָאֶחָד עֶשֶׂר:

ד' מִי שֶׁנָּדַר בְּנִזִּיר וְהֵלֵךְ לְהֵבִיא אֶת בְּהֶמְתּוֹ וּמִצָּאָה
שֶׁנִּגְנְבָה אִם עַד שֶׁלֹּא נִגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר הָרִי זֶה נִזִּיר.
וְאִם מִשֶּׁנִּגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר אֵינוֹ נִזִּיר וְזוֹ טְעוֹת טָעָה נְחוּם
הַמִּדִּי כִּשְׁעָלוֹ נִזִּירִין מִן הַגּוֹלָה וּמִצָּאוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חֶרֶב.
אָמַר לָהֶם נְחוּם הַמִּדִּי אֱלֹו הֵייתֶם יוֹדְעִים שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ
עַתִּיד לִיחָרֵב הֵייתֶם נֹזְרִים אָמְרוּ לוֹ לֹא וְהִתִּירָן נְחוּם
הַמִּדִּי וּכְשָׁבָא הַדָּבָר אֶצֶל חֲכָמִים אָמְרוּ לוֹ כָּל שֶׁנִּזִּיר עַד
שֶׁלֹּא חֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִזִּיר וּמִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵינוֹ
נִזִּיר:

ה' הָיוּ מֵהַלְכִין בַּדֶּרֶךְ וְאֶחָד בָּא כְּגִגְדִין אָמַר אֶחָד מֵהֶן.
הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה פְּלוּנִי וְאֶחָד אָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
פְּלוּנִי הָרִינִי נִזִּיר שְׁאֶחָד מִכֶּם נִזִּיר שְׁאִין אֶחָד מִכֶּם
נִזִּיר שְׁשִׁנִּיכֶם נִזִּירִים שְׁכָּלְכֶם נִזִּירִים בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים
כָּלֶם נִזִּירִים וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ נִזִּיר אֶלָּא מִי שֶׁלֹּא
נִתְקִימוּ דְּבָרָיו וְרַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמַר אֵין אֶחָד מֵהֶם נִזִּיר:

י' הִרְתִּיעַ לְאַחֲרָיו אֵינוֹ נִזִּיר רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר יֹאמַר אִם
הָיָה כַּדְּבָרִי הָרִינִי נִזִּיר חוֹבָה וְאִם לֹאוֹ הָרִינִי נִזִּיר נִדְּבָה:

י' רָאָה אֶת הַכּוֹי וְאָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיהִי הָרִינִי נִזִּיר
שְׁאִין זֶה חֵיהִי הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיהִי וּבְהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה

לא חִיָּה וְלֹא בְּהֵמָה. הֲרִינִי נָזִיר שֶׁאֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. שְׂאִין
אֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. (שְׂשֻׁנֵיכֶם נְזִירִים.) שְׂכַלְכֶם נְזִירִים. הֲרִי
כֻלָּם נְזִירִים:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה מִיָּנִים אֲסוּרִים בְּנָזִיר. הַטְּמֵאָה. וְהַתְּגַלְחָת.
וְהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן. וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן מִצֵּטְרָפִין
זֶה עִם זֶה. וְאִינוּ חַיִּיב עַד שְׂיֵאכֹל מִן הָעֲנָבִים כְּזֵית. מִשְׁנָה
רִאשׁוֹנָה עַד שִׁישְׁתָּה רְבִיעִית יֵין. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ
שָׂרָה פֶּתוּ בֵּינָן וַיֵּשׁ בָּהּ כְּדֵי לְצַרֵּף כְּזֵית חַיִּיב:

ב וְחַיִּב עַל הַיֵּין מִפְּנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הָעֲנָבִים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל
הַחֲרָצִנִּים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הַזֹּגִים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אִינוּ חַיִּב עַד שְׂיֵאכֹל שְׁנֵי חֲרָצִנִּים וְזֹגֶן. אֵלּוּ
הֵן הַחֲרָצִנִּים. וְאֵלּוּ הֵן הַזֹּגִים. הַחֲרָצִנִּים אֵלּוּ הַחִיצוֹנִים.
הַזֹּגִים אֵלּוּ הַפְּנִימִים. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שֶׁלֹּא תִטְעָה כְּזוֹג שֶׁל בְּהֵמָה. הַחִיצוֹן זוֹג. וְהַפְּנִימִי עֲנָבִל:

ג סֵתֵם נְזִירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם. גִּלַּח אוֹ שְׁגִלְחוּהוּ לְסֻטִּים.
סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם. נָזִיר שְׁגִלַּח בֵּין כְּזוֹג בֵּין בְּתֵעֵר.
אוֹ שְׂסַפֶּסֶף כָּל שֶׁהוּא חַיִּב. נָזִיר חוּפֵף וּמִפְּסָפֶס. אֲבָל
לֹא סוֹרֵק. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר לֹא יַחוּף בְּאֲדָמָה. מִפְּנֵי
שֶׁמִּשְׁרַת אֶת הַשְּׂעִיר:

י נזיר שהיה שותה יין כל היום. אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תשתה. אל תשתה. והוא שותה. חייב על כל אחת ואחת. היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תגלח. אל תגלח. והוא מגלח. חייב על כל אחת ואחת. היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תטמא. אל תטמא. והוא מטמא. חייב על כל אחת ואחת:

ה שלשה מינין אסורין בנזיר. הטומאה. והתגלחת. והיוצא מן הגפן. חמר בטמאה ובתגלחת. מביוצא מן הגפן. שהטמאה והתגלחת סותרין. והיוצא מן הגפן אינו סותר. חמר ביוצא מן הגפן. מבטמאה ובתגלחת. שהיוצא מן הגפן לא התר מכללו. וטמאה ותגלחת התרו מכללן. בתגלחת מצוה. ובמת מצוה. וחמר בטמאה ובתגלחת. שהטמאה סותרת את הכל. וחיבים עליה קרבן. ותגלחת אינה סותרת אלא שלשים יום. ואין חייבין עליה קרבן:

י תגלחת הטמאה ביצד. היה מזה בשלישי ובשביעי ומגלח בשביעי. ומביא קרבנותיו בשמיני. ואם גלח בשמיני. מביא קרבנותיו בו ביום. דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי טרפון מה בין זה למצורע. אמר לו זה טהרתו תלויה בימיו. ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו. ואינו מביא קרבנותיו. אלא אם כן היה מעורב שמש:

י' תגלחת הטהרה כיצד היה מביא שלש בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אליעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שהחטאת קודמת בכל מקום ואם גלח על אחת משלשתן יצא:

ח' רבן שמעון בן גמליאל אומר הביא שלש בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גלח במדינה (לא) היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטמאה לא היה משלח תחת הדוד רבי מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד:

ט' היה מבשל את השלמים או שולקן הפהו נוטל את הזרוע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד ונותן על כפי הנזיר ומניפן ואחר כך התר הנזיר לשתות יין ולטמא למתים רבי שמעון אומר בין שנוזק עליו אחד מן הדמים התר הנזיר לשתות בין ולהטמא למתים:

י' גלח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו גלח על החטאת שלא לשמה ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו גלח

על העולה ועל השלמים שלא לשמן. ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן. תגלחתו פסולה וזבחויו לא עלו לו. רבי שמעון אומר אותו הזבח לא עלה לו. אבל שאר זבחים עלו לו. ואם גלח על שלשתן. ונמצא אחד מהן כשר. תגלחתו כשרה. ויביא שאר הזבחים:

^א מי שזרק עליו אחד מן הדמים. ונטמא. רבי אליעזר אומר סותר את הכל. וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטהר. אמרו לו מעשה במרים התרמודית. שזרק עליה אחד מן הדמים. ובאו ואמרו לה על בתה שהיתה מסכנת. והלכה ומצאה שמתה. ואמרו חכמים. תביא שאר קרבנותיה ויטהר:

פרק ז

כהן גדול ונזיר. אינן מטמאין בקרוביהן אבל מטמאין למת מצוה. היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה. רבי אליעזר אומר יטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר. וחכמים אומרים יטמא נזיר ואל יטמא כהן גדול. אמר להם רבי אליעזר יטמא כהן שאינו מביא קרבן על טמאתו. ואל יטמא נזיר שהוא מביא קרבן על טמאתו. אמרו לו יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם. ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם:

^ב על אלו טמאות הנזיר מגלח. על המת. ועל כזית מן המת. ועל כזית נצל. ועל מלא תרווד רקב. על השדרה

וְעַל הַגְּלָגֶלֶת וְעַל אֶבֶר מִן הַמֵּת וְעַל אֶבֶר מִן הַחַי שֵׁשׁ
 עָלָיו בָּשָׂר פְּרָאוּי וְעַל חֲצִי קֶבַע עֲצָמוֹת וְעַל חֲצִי לֹוֹג דָּם
 וְעַל מִגְעָן וְעַל מִשְׁאֵן וְעַל אֶהֱלֵן וְעַל עֵצִים כְּשֶׁעוֹרָה וְעַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ עַל אֵלוֹ הַנְּזִיר מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי
 וּבִשְׁבִיעִי וְסוֹתֵר אֶת הַקּוֹדֵמִים וְאֵינוֹ מִתְחִיל לְמִנּוֹת אֶלָּא
 עַד שִׁיטֶּהֶר (וּמִבִּיא אֶת קֶרְבָּנוֹתָיו):

^ג אֲבָל הַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת וּבֵית הַפֶּרֶס וְאֶרֶץ הָעַמִּים
 וְהַגְּלָל וְהַדֶּפֶק וּרְבִיעִית דָּם וְאֶהֱלֵן וְרוֹבַע עֲצָמוֹת וְכָלִים
 הַנוֹגְעִים בַּמֵּת וַיְמִי סִפְרוֹ וַיְמִי גְמְרוֹ עַל אֵלוֹ אֵין הַנְּזִיר
 מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי וּבִשְׁבִיעִי וְאֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַקּוֹדֵמִים
 וּמִתְחִיל וּמוֹנֶה מִיד וְקֶרְבֵּן אֵין לוֹ בְּאַמֶּת (אָמְרוּ) יְמִי הַזֶּב
 וְהַזָּבָה וַיְמִי הֶסְגְּרוֹ שֶׁל מְצוֹרֶעַ הָרִי אֵלוֹ עוֹלִין לוֹ:

^ד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל טְמֵאָה מִן הַמֵּת
 שֶׁהַנְּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ חִיבִין עָלֶיהָ עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ וְכָל
 טְמֵאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ אֵין חִיבִין עָלֶיהָ
 עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ אָמַר רַבִּי מֵאִיר לֹא תִהְיֶה זֶה קֶלֶה מִן
 הַשָּׂרֵץ אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דִּנְתִי לִפְנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה אִם
 עֵצִים כְּשֶׁעוֹרָה שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהֱלֵן הַנְּזִיר מְגַלַּח עַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ רְבִיעִית דָּם שֶׁהוּא מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהֱלֵן
 אֵינוֹ דִּין שִׁיָּהָ הַנְּזִיר מְגַלַּח עַל מִגְעָה וְעַל מִשְׁאָה אָמַר
 לִי מָה זֶה עֲקִיבָא אֵין דִּינִין כָּאֵן מִקַּל וְחֹמֶר וּכְשֶׁבִאֲתִי
 וְהִרְצֵתִי דְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר לִי יִפֶּה אִמְרָתִי
 אֶלָּא כֵּן אָמְרוּ הַלֵּכָה:

פרק ח

שְׁנֵי נָזִירִים שֶׁאָמַר לָהֶן אֶחָד רְאִיתִי אֶחָד מִכֶּם שֶׁנִּשְׁמָא
 וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזָה מִכֶּם מְגַלְחִין וּמְבִיאִין קָרְבַּן טְמֵאָה
 וְקָרְבַּן טְהֵרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמֵא קָרְבַּן טְמֵאָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלֹךְ וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהֵרָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמֵאָה שְׁלֹךְ וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין
 קָרְבַּן טְהֵרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמֵא קָרְבַּן טְמֵאָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן טְהֵרָתִי וְאִם אָנִי הוּא
 הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמֵאָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן
 טְהֵרָתִי מֵת אֶחָד מֵהֶן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יִבְקֹשׁ אֶחָד
 מִן הַשּׁוֹק שֶׁיִּדּוֹר כִּנְגֻדּוֹ בְּנָזִיר וְאוֹמֵר אִם טְמֵא הָיִיתִי
 הָרִי אֶתָּה נָזִיר מִיָּד וְאִם טְהוֹר הָיִיתִי הָרִי אֶתָּה נָזִיר
 אַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין קָרְבַּן
 טְמֵאָה וְקָרְבַּן טְהֵרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמֵא קָרְבַּן
 טְמֵאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלֹךְ וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר
 קָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמֵאָה בְּסֶפֶק וְסוֹפְרִים שְׁלֹשִׁים
 יוֹם וּמְבִיאִין קָרְבַּן טְהֵרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי (הוּא) הַטְּמֵא
 קָרְבַּן טְמֵאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן טְהֵרָתִי
 וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהֵרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמֵאָה
 בְּסֶפֶק וְזֶהוּ קָרְבַּן טְהֵרָתִי אָמַר לוֹ בֶּן זֹזְמָא וּמִי שֹׁמֵעַ
 לוֹ שֶׁיִּדּוֹר כִּנְגֻדּוֹ בְּנָזִיר אֵלֹא מְבִיא חֲטָאת הָעוֹף וְעוֹלָת
 בְּהֵמָה וְאוֹמֵר אִם טְמֵא הָיִיתִי הַחֲטָאת מַחֻבָּתִי וְהָעוֹלָה
 נִדְּבָה וְאִם טְהוֹר הָיִיתִי הָעוֹלָה מַחֻבָּתִי וְהַחֲטָאת בְּסֶפֶק

וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמֵבִיא קֶרֶבֶן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם טָמֵא
הָיִיתִי הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נִדְבָה וְזוֹ חֹבֶה וְאִם טָהוֹר הָיִיתִי
הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חֹבֶה וְזוֹ נִדְבָה וְזֶה שָׂאֵר קֶרֶבְנִי אָמַר
רַבִּי יְהוֹשֻעַ נִמְצָא זֶה מֵבִיא קֶרֶבְנוֹתָיו לַחֲצָאִים אֲבָל הוֹדוּ
לוֹ חֲכָמִים לְבֶן זֹמָא:

^ב נָזִיר שֶׁהָיָה טָמֵא בְּסֶפֶק וּמִחֻלָּט בְּסֶפֶק אֹכֵל בִּקְדָּשִׁים
אַחֵר שְׁשִׁים יוֹם וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטָּמֵא לַמֵּתִים אַחֵר מֵאָה
וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁתְּגַלַּחַת הַנֶּגַע דּוֹחָה תְּגַלַּחַת הַנָּזִיר בְּזֶמֶן
שֶׁהוּא וְדֹאִי אֲבָל בְּזֶמֶן שֶׁהוּא סֶפֶק אֵינָה דּוֹחָה:

פרק ט

הַגּוֹזִים אֵין לָהֶם נְזִירוֹת נָשִׁים וְעֶבְדִּים יֵשׁ לָהֶן נְזִירוֹת.
חָמֵר בְּנָשִׁים מִבְּעֶבְדִּים שֶׁהוּא כּוֹפֶה אֶת עֶבְדּוֹ
וְאֵינוֹ כּוֹפֶה אֶת אִשְׁתּוֹ חָמֵר בְּעֶבְדִּים מִבְּנָשִׁים שֶׁהוּא
מִפֵּר נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֵינוֹ מִפֵּר נִדְרֵי עֶבְדּוֹ הִפֵּר לְאִשְׁתּוֹ
הִפֵּר עוֹלָמִית הִפֵּר לְעֶבְדּוֹ יֵצֵא לְחֵירוֹת וּמִשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ.
עָבַר מִכִּנְגֹּד פָּנָיו רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לֹא יִשְׁתֶּה וְרַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר יִשְׁתֶּה:

^ב נָזִיר שֶׁגָּלַח וְנִדְעָ לוֹ שֶׁהוּא טָמֵא אִם טָמֵא יְדוּעָה
סוֹתֵר וְאִם טָמֵא הִתְהוּם אֵינוֹ סוֹתֵר אִם עַד שֶׁלֹּא גָלַח
בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ סוֹתֵר בִּיעֵד יֵרֵד לְטָבֹל בַּמַּעֲרָה וְנִמְצָא
מֵת צָף עַל פִּי הַמַּעֲרָה טָמֵא נִמְצָא מְשַׁקֵּעַ בְּקֶרֶקַע

הַמַּעֲרָה יֵרֵד לְהַקֵּר טְהוֹרִי לְטָהָר מִטְּמֵאָה מֵת טָמֵא
שְׁחִזְקָת טָמֵא טָמֵא וְחִזְקָת טְהוֹר טְהוֹר שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר:

^ג הַמוֹצֵא מֵת בִּתְחִלָּה מִשְׁכָּב כְּדָרְכוֹ נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ
מִצָּא שְׁנַיִם נוֹטְלִין וְאֵת תְּבוּסָתָן מִצָּא שְׁלֹשָׁה אִם יֵשׁ
בֵּין זֶה לָזֶה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד שְׁמוֹנֶה הָרִי זֶה שְׁכוֹנַת
קְבָרוֹת בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלַהֲלֹץ עֲשָׂרִים אֲמָה מִצָּא אֶחָד בְּסוֹף
עֲשָׂרִים אֲמָה בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלַהֲלֹץ עֲשָׂרִים אֲמָה שְׂרָגְלִים
לְדַבֵּר שְׁאֵלוּ מִתְחִלָּה מִצָּאוֹ נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ:

^ד כָּל סֶפֶק נִגְעִים בִּתְחִלָּה טְהוֹר עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְטֻמְאָה
מִשְׁנִזְקַק לְטֻמְאָה סִפְקוֹ טָמֵא בְּשִׁבְעָה דְּרָכִים בּוֹדֵקִין אֵת
הַזֵּב עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְזִיבָה בְּמֵאֶכָּל וּבְמִשְׁתָּה בְּמִשְׁאֵי
וּבְקִפְיָהּ וּבְחֻלִּי וּבְמִרְאָהּ וּבִהְרָהוֹר מִשְׁנִזְקַק לְזִיבָה
אֵין בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ אֲנָסוֹ וְסִפְקוֹ וְשִׁכְבַּת זֶרְעוֹ טָמֵאִין
שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר הַמֶּכֶּה אֵת חֲבִירוֹ וְאַמְדוּהוּ לְמִיתָהּ וְהִקְל
מִמָּה שֶׁהָיָה וְלֵאחֶר מִכָּאן הַכְּבִיד וּמֵת חֲתִיב רַבִּי נַחֲמִיָּה
אוֹמֵר פְּטוֹר שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר:

^ה נִזִּיר הָיָה שְׂמוּאֵל כְּדַבְּרֵי רַבִּי נְהוֹרָאִי שֶׁנֶּאֱמַר וּמוֹרָה לֹא
יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ נֶאֱמַר בְּשִׁמְשׁוֹן מוֹרָה וְנֶאֱמַר בְּשִׁמְשׁוּאֵל
מוֹרָה מֵה מוֹרָה הָאֲמוֹרָה בְּשִׁמְשׁוֹן נִזִּיר אָף מוֹרָה
הָאֲמוֹרָה בְּשִׁמְשׁוּאֵל נִזִּיר אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְהֵלֵא אֵין מוֹרָה
אֵלֹא שֶׁל בָּשָׂר וְדָם אָמַר לוֹ רַבִּי נְהוֹרָאִי וְהֵלֵא כִּכְר נֶאֱמַר:

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׂאוּל וַהֲרַגְנִי שְׁכַבְּרָה הִיא
עָלְיוֹ (מִזְרָא) שֶׁל בָּשָׂר וָדָם: סליק

אחר השלמת כל מסכתא ומסכתא יאמר זה שלש פעמים

ויועיל לשכחה בעזרת השם יתברך.

הִדְרֵן עֲלֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְהִדְרֵךְ עֲלֵן דְּעֵתֵן עֲלֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְדַעְתָּךְ
עֲלֵן לֹא נִתְנָשִׁי מִינֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְלֹא תִתְנָשִׁי מִינֵן לֹא בְּעֵלְמָא הִדִּין
וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי:

ואחר כל יאמר

יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תוֹרְתֵךְ אוֹמְנוֹתֵנוּ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתֵהֵא עִמָּנוּ לְעוֹלָם הַבָּא חֲנֻנֶיךָ בְּרַחֲמֵי בְּרַחֲמֵיךָ
נִחְמָן בְּרַחֲמֵיךָ אֲחֵא בְּרַחֲמֵיךָ אֲבֵא מְרִי בְּרַחֲמֵיךָ רַפְּרָם בְּרַחֲמֵיךָ
רְכִישׁ בְּרַחֲמֵיךָ סְרַחֲב בְּרַחֲמֵיךָ אֲדָא בְּרַחֲמֵיךָ דְּרוּ בְּרַחֲמֵיךָ:

הָעֶרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרְתֵךְ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְנִהְיָה אֲנַחְנוּ כְּלָנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל יִרְאִי
שְׁמֶךָ וְלִזְמַדֵּי תוֹרְתֵךְ:

מֵאִיבֵי תַחֲכֻמֵּי מִצְוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי:

יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ:

לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָּם חִיֵּיתִנִּי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ: